

Επίσημη Εφημερίδα

των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Νομοθεσία

Περιεχόμενα

I Πράξεις για την ισχύ των οποίων απαιτείται δημοσίευση

.....

II Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση

Επιτροπή

2001/837/ΕΚ:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής, της 17ης Σεπτεμβρίου 2001, για τη διαδικασία βάσει του άρθρου 81 της συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υποθέσεις COMP/34493 — DSD, COMP/37366 — Hofmann + DSD, COMP/37299 — Edelhoff + DSD, COMP/37291 — Rethmann + DSD, COMP/37288 — ARGE και 5 άλλοι + DSD, COMP/37287 — AWG και 5 άλλοι + DSD, COMP/37526 — Feldhaus + DSD, COMP/37254 — Nehlsen + DSD, COMP/37252 — Schonmakers + DSD, COMP/37250 — Altvater + DSD, COMP/37246 — DASS + DSD, COMP/37245 — Scheele + DSD, COMP/37244 — SAK + DSD, COMP/37243 — Fischer + DSD, COMP/37242 — Trienekens + DSD, COMP/37267 — Interseroh + DSD) ⁽¹⁾ [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2001) 2672] 1

2001/838/ΕΚ:

- ★ Σύσταση της Επιτροπής της 7ης Νοεμβρίου 2001 για τα αποτελέσματα των στρατηγικών αξιολόγησης και μείωσης των κινδύνων από τις ουσίες: ακρυλαλδεΐδη, θειικός διμεθυλεστεράς, εννεύλοφαινόλη, διακλαδισμένη 4-εννεύλοφαινόλη, tert-βουτυλομεθυλαιθέρας ⁽¹⁾ [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2001) 3380] 30

2001/839/ΕΚ:

- ★ Απόφαση της Επιτροπής, της 8ης Νοεμβρίου 2001, για τη θέσπιση ερωτηματολογίου το οποίο χρησιμοποιείται κατά την υποβολή ετήσιας έκθεσης σχετικά με την εκτίμηση της ποιότητας του αέρα του περιβάλλοντος, στο πλαίσιο των οδηγιών 96/62/ΕΚ και 1999/30/ΕΚ του Συμβουλίου ⁽¹⁾ [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2001) 3405] 45

2

⁽¹⁾ Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ

EL

Οι πράξεις οι τίτλοι των οποίων έχουν τυπωθεί με ημίμαυρα στοιχεία αποτελούν πράξεις τρεχούσης διαχείρισης που έχουν θεσπισθεί στο πλαίσιο της γεωργικής πολιτικής και είναι γενικά περιορισμένης χρονικής ισχύος.

Οι τίτλοι όλων των υπολοίπων πράξεων έχουν τυπωθεί με μαύρα στοιχεία και επισημειώνονται με αστερίσκο.

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 17ης Σεπτεμβρίου 2001

για τη διαδικασία βάσει του άρθρου 81 της συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ

(Υποθέσεις COMP/34493 — DSD, COMP/37366 — Hofmann + DSD, COMP/37299 — Edelhoff + DSD, COMP/37291 — Rethmann + DSD, COMP/37288 — ARGE και 5 άλλοι + DSD, COMP/37287 — AWG και 5 άλλοι + DSD, COMP/37526 — Feldhaus + DSD, COMP/37254 — Nehlsen + DSD, COMP/37252 — Schonmakers + DSD, COMP/37250 — Altvater + DSD, COMP/37246 — DASS + DSD, COMP/37245 — Scheele + DSD, COMP/37244 — SAK + DSD, COMP/37243 — Fischer + DSD, COMP/37242 — Trienekens + DSD, COMP/37267 — Interseroh + DSD)

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2001) 2672]

(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2001/837/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο,

τον κανονισμό αριθ. 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης ⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1216/1999 ⁽²⁾, και ιδίως τα άρθρα 2, 6 και 8,

τις αιτήσεις για αρνητική πιστοποίηση και για απαλλαγή των συμφωνιών στις οποίες βασίζεται το σύστημα DSD, που υποβλήθηκαν από την DSD βάσει των άρθρων 2 και 4 του κανονισμού αριθ. 17, στις 2 Σεπτεμβρίου 1992, τις συμπληρωματικές αιτήσεις για αρνητική πιστοποίηση και για απαλλαγή της σύμβασης παροχής υπηρεσιών που υπέβαλαν οι επιχειρήσεις διάθεσης αποβλήτων Trienekens στις 17 Σεπτεμβρίου 1998, Fischer στις 17 Σεπτεμβρίου 1998, SAK στις 18 Σεπτεμβρίου 1998, Scheele στις 18 Σεπτεμβρίου 1998, DASS στις 21 Σεπτεμβρίου 1998, Altvater στις 21 Σεπτεμβρίου 1998, Schonmackers στις 25 Σεπτεμβρίου 1998, Nehlsen στις 28 Σεπτεμβρίου 1998, Feldhaus στις 29 Σεπτεμβρίου 1998, Rethmann στις 30 Οκτωβρίου 1998, Edelhoff στις 6 Νοεμβρίου 1998, Hofmann στις 4 Ιανουαρίου 1999, και οι ενώσεις διάθεσης αποβλήτων BVSE και VKS στις 29 Οκτωβρίου

1999, και την συμπληρωματική αίτηση για αρνητική πιστοποίηση και για απαλλαγή των εγγυητικών συμβάσεων που υπέβαλε ο προμηθευτής υπηρεσιών διάθεσης αποβλήτων Interseroh στις 9 Οκτωβρίου 1998,

την απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 1996 για την έναρξη της διαδικασίας στην παρούσα υπόθεση,

Αφού έδωσε στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις την ευκαιρία να εκφράσουν τις απόψεις τους σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3, του κανονισμού αριθ. 17 ⁽³⁾,

Κατόπιν διαβουλεύσεων με την συμβουλευτική επιτροπή συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

Α. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- (1) Στις 2 Σεπτεμβρίου 1992, η εταιρεία Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland AG (στο εξής: «DSD»), που εδρεύει στην Κολωνία, κοινοποίησε μια σειρά από συμφωνίες, επιδιώκοντας να λάβει αρνητική πιστοποίηση ή, επικουρικός, απαλλαγή από την απαγόρευση των συμπράξεων. Η DSD εκμεταλλεύεται στη Γερμανία ένα σύστημα αποκομιδής και ανακύκλωσης συσκευασιών πώλησης το οποίο καλύπτει

⁽¹⁾ ΕΕ 13 της 21.2.1962, σ. 204/62.

⁽²⁾ ΕΕ L 148 της 15.6.1999, σ. 5.

⁽³⁾ ΕΕ C 100 της 27.3.1997, σ. 4.

- το σύνολο της επικράτειας της χώρας. Το σύστημα αυτό επιτρέπει την τήρηση των διατάξεων της γερμανικής νομοθεσίας που αφορούν τις συσκευασίες. Αντικείμενο της κοινοποίησης είναι οι συμφωνίες (εταιρική σύμβαση/καταστατικό, σύμβαση παροχής υπηρεσιών, σύμβαση για τη χρήση σήματος, εγγυητικές συμβάσεις) στις οποίες στηρίζεται η λειτουργία του συστήματος.
- (2) Μετά τη δημοσίευση της ανακοίνωσης σύμφωνα με το άρθρο 19, παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17, στην οποία η Επιτροπή γνωστοποιούσε την πρόθεσή της να αξιολογήσει θετικά βάσει του άρθρου 81 τις επίμαχες συμφωνίες, ελήφθησαν συνολικά δεκατρία υπομνήματα τρίτων ενδιαφερομένων σχετικά με την υπόθεση ⁽⁴⁾.
- (3) Μεταξύ Σεπτεμβρίου 1998 και Ιανουαρίου 1999 λήφθηκαν μεμονωμένες κοινοποιήσεις της σύμβασης παροχής υπηρεσιών από 12 συνολικά εταιρείες διάθεσης αποβλήτων που είχαν συνάψει ανάλογες συμφωνίες με την DSD καθώς και κοινοποιήσεις από δύο ενώσεις του κλάδου διάθεσης αποβλήτων εκάστη των οποίων εκπροσωπούσε έξι εταιρείες διάθεσης αποβλήτων.
- (4) Οι μεμονωμένες κοινοποιήσεις προέρχονται από τις επιχειρήσεις Friedrich Hofmann GmbH & Co, Edelhoff Entsorgung Süd GmbH, Rethmann Entsorgungswirtschaft GmbH & Co KG, Feldhaus Recycling GmbH & Co KG, Karl Nehlsen GmbH & Co KG, Schönackers Umweltdienste GmbH & Co KG, Jakob Altwater GmbH & Co, DASS GmbH, Erwin Scheele GmbH & Co KG, SAK Sondershäuser Entsorgungs GmbH, Fischer Rohstoffe Recycling Freudensstadt GmbH και Trienekens GmbH.
- (5) Η BVSE Bundesverband Sekundärrohstoffe und Entsorgung e.V. (BVSE) υπέβαλε στις 29 Οκτωβρίου 1998 κοινοποίηση της σύμβασης παροχής υπηρεσιών από κοινού εξ ονόματος των επιχειρήσεων ARGE Duales System Storman-Lauenburg, A.R.T. Abfallberatungs- und Verwertungs GmbH, Cordier Abfallentsorgung GmbH, Rudolf Fritsche GmbH, TWR Tenner Wertstoff Recycling GmbH και Ostthüringer Recycling- und Handels-GmbH.
- (6) Αντίστοιχα, κοινοποίηση της ίδιας σύμβασης παροχής υπηρεσιών υποβλήθηκε από κοινού από την VKS Verband Kommunale Abfallwirtschaft und Stadtreinigung e.V. (VKS) στις 29 Οκτωβρίου 1998 εξ ονόματος των επιχειρήσεων AWG — Abfallwirtschafts-GmbH Donau-Wald, Betrieb für das Duale System im Saarland, Entsorgung Dortmund GmbH, ESG Entsorgungswirtschaft Soest GmbH, VIVO Gesellschaft für Abfall-vermeidung, GmbH und USB (Umweltservice Bochum) GmbH.
- (7) Πέραν αυτού, περισσότερες από διακόσιες επιχειρήσεις διάθεσης αποβλήτων «γνωστοποίησαν» στην Επιτροπή την εν λόγω σύμβαση παροχής υπηρεσιών μέσω της Bundesvn παρατίθενται στην κατάσταση που επισυνάπτεται στην παρούσα απόφαση.
- (8) Στις 9 Οκτωβρίου υποβλήθηκε συμπληρωματική κοινοποίηση από την Interseroh σχετικά με τις συμβάσεις αποδοχής και εγγυήσεων για τις κατηγορίες υλικών χαρτόνι/χαρτί, κασίτερος, αλουμίνιο και άλλοι συνδυασμοί υλικών που είχαν ήδη κοινοποιηθεί από την DSD.
- (9) Στις 3 Αυγούστου 2000 η Επιτροπή, στο πλαίσιο διαδικασίας του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ, απέστειλε στην DSD κοινοποίηση αιτιάσεων. Στις 20 Απριλίου 2001, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2001/463/ΕΚ ⁽⁵⁾ με την οποία η συμπεριφορά της DSD στο πλαίσιο της οποίας, βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο και του άρθρου 5, παράγραφος 1, εδάφιο 1 της σύμβασης για τη χρήση του σήματος, απαιτεί την καταβολή τέλους για το σύνολο των συσκευασιών πώλησης οι οποίες κυκλοφορούν στη Γερμανία και φέρουν το σήμα «Der Grüne Punkt», κηρύσσεται ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά όταν οι υπόχρεες βάσει του διατάγματος για τις συσκευασίες επιχειρήσεις:
- α) χρησιμοποιούν την υπηρεσία απαλλαγής της DSD που αναφέρεται στο άρθρο 2 της σύμβασης
- για τη χρήση του σήματος μόνον για επιμέρους ποσότητες συσκευασιών, ή
  - δεν χρησιμοποιούν την παροαναφερθείσα υπηρεσία αλλά διεθέτουν στην αγορά της Γερμανίας συσκευασίες ενιαίου σχεδίου που κυκλοφορούν και σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και συμμετέχουν σε σύστημα ανάληψης που χρησιμοποιεί το σήμα «Der Grüne Punkt»
- β) υπό τον όρο ότι οι υπόχρεες επιχειρήσεις πρέπει να αποδεικνύουν ότι, ως προς την ποσότητα συσκευασιών ή τις επιμέρους ποσότητες συσκευασιών για τις οποίες δεν χρησιμοποιούν την υπηρεσία απαλλαγής, πληρούν τις υποχρεώσεις που υπέχουν βάσει του διατάγματος για τις συσκευασίες χρησιμοποιώντας ανταγωνιστικά συστήματα απαλλαγής ή συστήματα ίδιας διάθεσης.
- (10) Αντικείμενο της παρούσας απόφασης είναι η εταιρική σύμβαση/καταστατικό, οι εγγυητικές συμβάσεις και οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών.

II. ΤΟ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΕΣ

- (11) Στις 12 Ιουνίου 1991, θεσπίστηκε στη Γερμανία από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση της χώρας το «Διάταγμα για τον περιορισμό των απορριμμάτων από συσκευασίες» (στο εξής: «το διάταγμα για τις συσκευασίες»). Η νέα εκδοχή του διατάγματος για τις συσκευασίες τέθηκε σε ισχύ στις 28 Αυγούστου 1998. Τα διάταγμα για τις συσκευασίες αποσκοπεί στην αποτροπή ή τον περιορισμό των επιπτώσεων που έχουν για το περιβάλλον τα απορρίμματα από συσκευασίες.
- (12) Το διάταγμα για τις συσκευασίες δεσμεύει ιδίως του παραγωγούς και διανομείς συσκευασιών. Στο άρθρο 3 παράγραφος 1 του διατάγματος γίνεται διάκριση μεταξύ των συσκευασιών πώλησης, των συσκευασιών μεταφοράς και των λεγόμενων «πρόσθετων συσκευασιών». Με τον όρο «συσκευασίες πώλησης» νοούνται οι συσκευασίες οι οποίες προσφέρονται προς πώληση ως μονάδα και πετιούνται από τον τελικό καταναλωτή. Επίσης, συσκευασίες πώλησης κατά την έννοια του διατάγματος είναι οι συσκευασίες διανομής, γαστρονομίας και άλλων επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών, οι οποίες καθιστούν δυνατή ή διευκολύνουν τη μεταβίβαση των εμπορευμάτων στον τελικό καταναλωτή (συσκευασίες

⁽⁴⁾ Βλέπε υποσημείωση 3.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 166 της 21.6.2001, σ. 1.

- εξυπηρέτησης), καθώς επίσης τα πιατικά και μαχαιροπήρουνα μίας χρήσεως. Συσκευασίες μεταφοράς είναι οι συσκευασίες που διευκολύνουν τη μεταφορά των εμπορευμάτων ή τα προστατεύουν από ζημιές κατά τη μεταφορά τους από τον παραγωγό στο διανομέα ή χρησιμοποιούνται για λόγους ασφαλούς μεταφοράς και πετιούνται από τον διανομέα. Με τον όρο «πρόσθετες συσκευασίες» νοούνται τα περιβλήματα που χρησιμοποιούνται ως πρόσθετη συσκευασία σε σχέση με μία συσκευασία πώλησης, χωρίς όμως να είναι απαραίτητα για λόγους υγιεινής ή αντοχής ή προστασίας του εμπορεύματος από ζημία ή λέρωμα προ της παράδοσής του στον τελικό καταναλωτή.
- (13) Στο άρθρο 3 παράγραφοι 7 και 8 του διατάγματος για τις συσκευασίες δίδεται ο ορισμός της έννοιας του παραγωγού και του διανομέα. Ως παραγωγός κατά την έννοια του διατάγματος νοείται όποιος παράγει συσκευασίες, υλικά συσκευασίας ή άλλα προϊόντα από τα οποία παράγονται άμεσα συσκευασίες, καθώς και όποιος εισάγει συσκευασίες στο έδαφος που καλύπτει η ισχύς του διατάγματος. Ως διανομέας κατά την έννοια του διατάγματος νοείται όποιος εμπορεύεται συσκευασίες, υλικά συσκευασίας ή άλλα προϊόντα από τα οποία παράγονται συσκευασίες ή συσκευασμένα εμπορεύματα, χωρίς να έχει σημασία το στάδιο εμπορίας. Η διανομή κατά την έννοια του διατάγματος καλύπτει επίσης το εμπόριο εξ αποστάσεως. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 10 εδάφιο 1 του διατάγματος για τις συσκευασίες, ως τελικός καταναλωτής νοείται το πρόσωπο στο οποίο παραδίδεται ένα εμπόρευμα και το οποίο δεν προβαίνει στη μεταπώληση του εμπορεύματος στη μορφή στην οποία του παραδόθηκε.
- (14) Οι διατάξεις που ισχύουν για τις συσκευασίες πώλησης, τις πρόσθετες συσκευασίες και τις συσκευασίες μεταφοράς διαφέρουν μεταξύ τους. Το άρθρο 6 παράγραφος 1 του διατάγματος για τις συσκευασίες ορίζει για τις συσκευασίες πώλησης ότι κάθε διανομέας τέτοιων συσκευασιών είναι υποχρεωμένος να δέχεται ατελώς από τον τελικό καταναλωτή τις χρησιμοποιημένες και κενές περιεχομένου συσκευασίες πώλησης στον τόπο στον οποίον γίνεται η υλική παράδοσή τους ή σε κάποιον άμεσα γειτνιάζοντα τόπο να φροντίζει για την ανακύκλωσή τους σύμφωνα με τις ποσοτικές απαιτήσεις που καθορίζονται στο παράρτημα του διατάγματος (πρόκειται για το καλούμενο «σύστημα ίδιας διάθεσης»). Ο διανομέας οφείλει να ενημερώνει τον ιδιώτη τελικό καταναλωτή, με αναγραφή κειμένου το οποίο πρέπει να γίνεται αντιληπτό με ευχέρεια και να είναι ευανάγνωστο, για τη δυνατότητα επιστροφής της συσκευασίας (άρθρο 6 παράγραφος 1 εδάφιο 3). Η υποχρέωση ανάληψης την οποία υπέχει ο διανομέας περιορίζεται στις συσκευασίες του είδους, της μορφής και του μεγέθους και στις συσκευασίες των εμπορευμάτων εκείνων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο με τα προϊόντα που διακινεί (άρθρο 6 παράγραφος 1 εδάφιο 4). Όταν το εμβαδόν των χώρων πώλησης ενός διανομέα είναι μικρότερο των 200 τ.μ., η υποχρέωση ανάληψης περιορίζεται στις συσκευασίες των εμπορικών σημάτων τα οποία διακινεί ο συγκεκριμένος διανομέας (άρθρο 6 παράγραφος 1 εδάφιο 5). Αντιστοίχη υποχρέωση ανάληψης ισχύει επίσης για το εμπόριο εξ αποστάσεως, παραδείγματος χάρι με την παροχή στον τελικό καταναλωτή κατάλληλης δυνατότητας επιστροφής της συσκευασίας σε σημείο το οποίο πρέπει να βρίσκεται σε λογική απόσταση από αυτόν (άρθρο 6 παράγραφος 1 εδάφιο 6) ⁽⁶⁾.
- (15) Η Γερμανία, σε απάντησή της προς σχετικά ερωτήματα που της απηύθυνε η Επιτροπή, δήλωσε ότι οι υποχρεωτικές ποσοτώσεις ανάληψης πρέπει να τηρούνται αποκλειστικά και μόνο με την ανάληψη των συσκευασιών πώλησης στον τόπο υλικής παράδοσης των εμπορευμάτων ή σε κάποιον άμεσα γειτνιάζοντα τόπο, καθώς και ότι δεν είναι δυνατό να συνυπολογίζεται στην ποσόστωση αυτή η αποκομιδή που ενδεχομένως οργανώνεται εκ παραλλήλου σε γειτνίαση προς τα νοικοκυριά. Το τοπικό δικαστήριο (Landgericht) της Κολωνίας απεφάνθη, αντιθέτως, ότι η τήρηση της ποσόστωσης δεν πραγματοποιείται μόνο με την αποκομιδή των συσκευασιών στον τόπο της υλικής τους παράδοσης ⁽⁷⁾. Οι συσκευασίες που ανακτώνται από τον διανομέα σύμφωνα με την παράγραφο 1 πρέπει, βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 2 του διατάγματος για τις συσκευασίες, να αναλαμβάνονται από τον παραγωγό ή τον (προ)διανομέα των εκάστοτε συσκευασιών και είτε να χρησιμοποιούνται εκ νέου, είτε να ανακυκλώνονται εκτός του δημόσιου μηχανισμού διάθεσης αποβλήτων.
- (16) Σύμφωνα με το άρθρο 11 του διατάγματος για τις συσκευασίες, οι παραγωγοί και οι διανομείς μπορούν επιπλέον να αναλαμβάνουν την τήρηση όλων των υποχρεώσεων ανάληψης και ανακύκλωσης τις οποίες υπέχουν τρίτοι.
- (17) Η υποχρέωση ανάληψης και ανακύκλωσης δεν ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 1 του διατάγματος για τις συσκευασίες, στην περίπτωση των παραγωγών και των διανομένων οι οποίοι συμμετέχουν σε σύστημα με το οποίο διενεργείται στο σύνολο της περιοχής πωλήσεων του διανομέα η τακτική αποκομιδή των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από τους χώρους των τελικών καταναλωτών ή από χώρους κοντινούς στους τελικούς καταναλωτές. Κάθε τέτοιο σύστημα πρέπει ομοίως να πληροί ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις ανακύκλωσης. Δεν υφίσταται νομική υποχρέωση συμμετοχής σε παρόμοιο σύστημα για τις συσκευασίες πώλησης. Οι επιχειρήσεις που δεν συμμετέχουν σε τέτοιο σύστημα εξακολουθούν να υπέχουν την ατομική υποχρέωση ανάληψης. Βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 3 του διατάγματος για τις συσκευασίες, η λειτουργία ενός τέτοιου συστήματος μπορεί να καλύπτει μόνο τις συσκευασίες πώλησης οι οποίες πετιούνται από τους ιδιώτες τελικούς καταναλωτές ⁽⁸⁾. Το άρθρο 3 παράγραφος 10 εδάφιο 2 του διατάγματος για τις συσκευασίες προβλέπει ότι η έννοια του ιδιώτη τελικού καταναλωτή καλύπτει τα νοικοκυριά και παρεμφερή σημεία απόρριψης συσκευασιών, όπως εστιατόρια, ξενοδοχεία, κλινικά, διοικητικές υπηρεσίες, στρατόπεδα, νοσοκομεία, εκπαιδευτικά και φιλανθρωπικά ιδρύματα, γραφεία ελεύθερων επαγγελματιών, καθώς επίσης γεωργικές εκμεταλλεύσεις και βιοτεχνικές μονάδες. Εξαιρούνται τα τυπογραφεία και οι λοιπές επιχειρήσεις επεξεργασίας χάρτου των οποίων τα απορρίμματα μπορούν να συλλέγονται με τον συνήδη για τα νοικοκυριά ρυθμό χρησιμοποιώντας κανονικούς κάδους νοικοκυριών για χαρτί, χαρτόνι και ελαφρές συσκευασίες το πολύ 1 100 λίτρων ανά υλικό.

⁽⁶⁾ Βλέπε σχετικά το αιτιολογικό του Landgericht Lübeck, απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 2001, Az. 11 O 126/00.

⁽⁷⁾ Βλέπε την απόφαση του Landgericht της Κολωνίας, της 13ης Ιανουαρίου 2000, αριθ. υπόθεσης 31 O 991/99.

⁽⁸⁾ Άρθρο 6 παράγραφος 3, άρθρο 3 παράγραφος 1 σημείο 2 και παράγραφος 10, παράρτημα I παράγραφος 1 εδάφιο 3 του διατάγματος για τις συσκευασίες.

- (18) Σύμφωνα με το παράρτημα I, κεφάλαιο 4 παράγραφος 2 του διατάγματος για τις συσκευασίες, οι παραγωγοί και οι διανομείς οφείλουν να γνωστοποιούν τη συμμετοχή τους σε ένα σύστημα βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 3 του ίδιου διατάγματος, είτε με αναγραφή σχετικής ένδειξης στη συσκευασία είτε με άλλον κατάλληλο τρόπο (π.χ. με ενημέρωση του πελάτη στο σημείο πώλησης ή με συνοδευτική ετικέτα). Βάσει του διατάγματος, η επίθεση σε μία συσκευασία του σήματος ενός συστήματος χωρίς να υπάρχει πράγματι συμμετοχή στο σύστημα δεν επισύρει πρόστιμο ⁽⁹⁾.
- (19) Η αναγνώριση του ότι έχει συγκροτηθεί και εφαρμόζεται παντού ένα σύστημα κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 3 του διατάγματος για τις συσκευασίες γίνεται με απόφαση της αρμόδιας αρχής του εκάστοτε ομόσπονδου κρατιδίου. Στο άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 4 του διατάγματος για τις συσκευασίες προβλέπεται ότι κάθε τέτοιο σύστημα πρέπει να είναι συμβατό με τα ήδη υπάρχοντα συστήματα αποκομιδής και ανακύκλωσης τα οποία εφαρμόζουν οι φορείς που υπόκεινται στην υποχρέωση διάθεσης απορριμμάτων. Στην πράξη, η αναγνώριση ενός συστήματος από την αρμόδια αρχή του εκάστοτε ομόσπονδου κράτους προϋποθέτει οπωσδήποτε την ύπαρξη της καλούμενης «δήλωσης συμβατότητας» του οικείου φορέα αποκομιδής απορριμμάτων. Τούτο σημαίνει ότι οι δήμοι (Kommunen ή Landkreise) πρέπει να έχουν εγκρίνει για την περιοχή τους τη σύναψη της σχετικής σύμβασης μεταξύ του φορέα εκμετάλλευσης του συστήματος και της επιχείρησης διάθεσης.
- (20) Σε παράρτημα του διατάγματος για τις συσκευασίες καθορίζονται οι σχετικές ποσοτικές απαιτήσεις. Μέχρι την αναθεώρηση του διατάγματος για τις συσκευασίες, οι εν λόγω ποσοτώσεις αποκομιδής και διαλογής καθορίζονται για το σύνολο του όγκου υλικών συσκευασίας στην οικεία περιοχή πωλήσεων (δηλαδή στο ομόσπονδο κρατίδιο). Ειδικότερα, από την 1η Ιουλίου 1995 και μετά, το σύστημα αποκομιδής έπρεπε υποχρεωτικά να επιτρέπει την αποκομιδή του 80 % του συνολικού όγκου υλικών συσκευασίας. Τα υλικά που συλλέγονταν έπρεπε υποχρεωτικά να διαχωρίζονται σε ποσοστό 90 % για το γυαλί, τον λευκοσίδηρο και το αλουμίνιο, και 80 % για το χαρτόνι, το χαρτί, τα πλαστικά και τις μεικτές συσκευασίες. Από τη διαλογή έπρεπε να προκύπτει ανακυκλώσιμη ποιότητα για το κάθε υλικό. Μεταξύ του 1993 και της 30ής Ιουνίου 1995 ίσχυσαν μειωμένες ποσοτώσεις.
- (21) Η αναθεώρηση του διατάγματος για τις συσκευασίες είχε ως αποτέλεσμα να μετατραπεί η ανωτέρω απόλυτη μέθοδος υπολογισμού σε μία εξατομικευμένη για κάθε σύστημα μέθοδο υπολογισμού (δηλαδή με βάση τις συσκευασίες πώλησης που συγκεντρώνονται με το εκάστοτε σύστημα). Εκτός αυτού, η απόδειξη της τήρησης των σχετικών ποσοτικών απαιτήσεων είναι εφεξής υποχρεωτική και για τους παραγωγούς και διανομείς οι οποίοι δεν μετέχουν σε κάποιο σύστημα σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 του διατάγματος για τις συσκευασίες. Από την 1η Ιανουαρίου 2000, τόσο οι φορείς που εκμεταλλεύονται συστήματα γενικευμένης εφαρμογής κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 3 του διατάγματος για τις συσκευασίες όσον αφορά τις συσκευασίες για τις οποίες μετέχουν στο σύστημά τους οι παραγωγοί και οι διανομείς, όσο και οι παραγωγοί και διανομείς που επιλέγουν να θέσουν σε εφαρμογή μηχανισμό ίδιας διάθεσης, είναι υποχρεωμένοι να πραγματοποιούν ανακύκλωση υλικών για το 75 % των συσκευασιών από γυαλί, για το 70 % των συσκευασιών από λευκοσίδηρο, χαρτί ή χαρτόνι και για το 60 % των συσκευασιών από μεικτά υλικά. Το 60 % των συσκευασιών από πλαστικό πρέπει να υποβάλλονται σε ανακύκλωση κατά τέτοιο τρόπο ώστε το 60 % τουλάχιστον της εν λόγω ποσόστωσης ανακύκλωσης να ανακυκλώνεται με μεθόδους με τις οποίες επιτυγχάνεται η αντικατάσταση νέων υλών από το ίδιο υλικό ή τα υλικά από τα οποία αποτελείται το πλαστικό να είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν εκ νέου (πρόκειται για τη λεγόμενη «διαδικασία αξιοποίησης των υλικών»). Οι συσκευασίες από υλικά για τα οποία δεν υπάρχουν συγκεκριμένες μέθοδοι ανακύκλωσης πρέπει να υποβάλλονται σε ανακύκλωση των υλικών τους, στον βαθμό που αυτό είναι τεχνικώς εφικτό και οικονομικώς πρόσφορο. Στην περίπτωση των μηχανισμών ίδιας διάθεσης, η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις ανάληψης και ανακύκλωσης πρέπει να πιστοποιείται από ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα επί τη βάση επαληθεύσιμων έγγραφων αποδεικτικών στοιχείων (παράρτημα I κεφάλαιο 2 παράγραφος 1). Κάθε σύστημα απαλλαγής πρέπει να επιτρέπει τον προσδιορισμό των ποσοτήτων που έχουν συλλεγεί και ανακυκλωθεί, και μάλιστα κατά τρόπο που να επιτρέπει την επαλήθευσή τους. Η αρχή που είναι αρμόδια να εξετάζει τις σχετικές αιτήσεις δύναται να αξιώσει την επιβεβαίωση της απόδειξης με έκθεση ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα (παράρτημα I κεφάλαιο 3 παράγραφος 4).
- (22) Η Γερμανία κατέστησε γνωστό ότι επιτρέπεται να συνδυάζονται ταυτόχρονα ένας μηχανισμός ίδιας διάθεσης και η συμμετοχή σε ένα σύστημα του άρθρου 6 παράγραφος 3, και ότι κατ'επέκταση είναι επίσης δυνατή συμμετοχή με ορισμένη ποσότητα ενός προϊόντος συσκευασίας σε ένα σύστημα σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3. Εξάλλου, υποστηρίζεται ότι πρέπει να γίνεται σαφές στους καταναλωτές και στις αρχές ποιες συσκευασίες εμπίπτουν στην υποχρέωση ανάληψης στο κατάστημα ή σε κάποιον άμεσα γειτνιάζοντα χώρο και ποιες συσκευασίες δεν εμπίπτουν στην υποχρέωση αυτή. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση έχει επίσης επιβεβαιώσει ότι, βάσει του διατάγματος για τις συσκευασίες, ο τελικός καταναλωτής είναι ελεύθερος να αποφασίσει αν θα αφήσει τη συσκευασία στο κατάστημα ή αν θα την επιστρέψει εκεί ή αν θα την παραδώσει σε ένα σημείο συγκέντρωσης απορριμμάτων κοντά στην οικία του ⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ [Ερώτηση της Επιτροπής:] «Επιτρέπεται το διάταγμα για τις συσκευασίες την επίθεση του σήματος σε μια ολόκληρη γραμμή συσκευασίας, ακόμη και αν διατίθεται εν μέρει βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 3 του ίδιου διατάγματος (π.χ. στην περίπτωση του άρθρου 6, παράγραφος 1, εδάφιο 9 του διατάγματος), λαμβάνοντας υπόψη ότι ο πωλητής δεν μπορεί να προβλέψει ποια συγκεκριμένη συσκευασία μπορεί να πεταχθεί κοντά στο κατάστημα και ποια κοντά στο νοικοκυριό;»

[Απάντηση της Γερμανίας:] «Η τοποθέτηση του σήματος DSD στις συσκευασίες βάσει του παραρτήματος I, σημείο 4, παράγραφος 2 χωρίς συμμετοχή στο σύστημα δεν επισύρει την επιβολή κυρώσεων βάσει του διατάγματος για τις συσκευασίες. Αυτό όμως είναι κάτι για το οποίο μπορούν να ισχύουν άλλοι κανόνες όπως π.χ. οι διατάξεις περί εμπορικών σημάτων».

⁽¹⁰⁾ [Ερώτηση της Επιτροπής:] «Αληθεύει ότι βάσει του διατάγματος για τις συσκευασίες ο τελικός καταναλωτής είναι ελεύθερος να αποφασίσει αν θα αφήσει ή θα επιστρέψει τη συσκευασία στο κατάστημα ή αν θα τη διαθέσει στην περιοχή της κατοικίας του;»

[Απάντηση της Γερμανίας:] «Το διάταγμα για τις συσκευασίες δεν περιλαμβάνει ρητή υποχρέωση για τον τελικό καταναλωτή να επιστρέψει τη συσκευασία. Συνεπώς, η βάση του ερωτήματος αληθεύει.»

- (23) Σε περίπτωση που ένας διανομέας ή παραγωγός δεν εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 εδάφιο 1 και παράγραφος 2, εδάφιο 1 του διατάγματος για τις συσκευασίες με την ανάληψη της συσκευασίας στο σημείο πώλησης, η τήρησης των εν λόγω υποχρεώσεων πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1, εδάφιο 9 (σε συνδυασμό με το άρθρο 6 παράγραφος 2, εδάφιο 4) του διατάγματος για τις συσκευασίες μέσω ενός συστήματος κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 3. Η Γερμανία εδήλωσε συμπληρωματικούς σχετικά με το θέμα αυτό ότι μία επιχείρηση η οποία εφαρμόζει σύστημα ίδιας διάθεσης και η οποία δεν έχει τηρήσει την ποσόστωση ανακύκλωσης, είναι υποχρεωμένη να συμμετάσχει σε ένα σύστημα σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 3 με τον όγκο συσκευασιών που απαιτείται προκειμένου να τηρηθούν οι ποσοτικές απαιτήσεις.
- (24) Παρόμοιες υποχρεώσεις ανάληψης προβλέπονται για τις συσκευασίες μεταφοράς και τις πρόσθετες συσκευασίες. Ωστόσο, δεν παρέχεται η δυνατότητα απαλλαγής από τις υποχρεώσεις αυτές μέσω της συμμετοχής σε κάποιο σύστημα. Ούτε προβλέπονται απαιτήσεις για την ανάληψη και τις ποσότητες. Οι διανομείς οι οποίοι προσφέρουν προς πώληση εμπορεύματα εντός πρόσθετων συσκευασιών είναι υποχρεωμένοι να αφαιρούν την πρόσθετη συσκευασία κατά την παράδοση του εμπορεύματος στον τελικό καταναλωτή ή πρόσθετη συσκευασία στο σημείο πώλησης. Αν ο τελικός καταναλωτής παραλαμβάνει το εμπόρευμα εντός της πρόσθετης συσκευασίας, ισχύουν κατ' αναλογία οι διατάξεις για τις συσκευασίες πώλησης.
- (25) Η Γερμανία είχε δηλώσει ήδη το 1993, απαντώντας σε σχετικά ερωτήματα της Επιτροπής, ότι το άρθρο 6 παράγραφος 3 του διατάγματος για τις συσκευασίες δεν πρέπει να ερμηνεύεται ως επιτρέπον την εφαρμογή ενός και μοναδικού συστήματος. Κατ' αυτήν, το διάταγμα για τις συσκευασίες παρέχει τη δυνατότητα συγκρότησης και άλλων συστημάτων για τη διάθεση των συσκευασιών πώλησης. Πρόθεση του νομοθέτη του διατάγματος δεν ήταν να επιτρέπεται η λειτουργία σε ολόκληρη τη γερμανική επικράτεια ή σε κάθε ομόσπονδο κρατίδιο ενός και μόνον τέτοιου συστήματος.
- (26) Σύμφωνα με την αιτιολόγηση της αναθεωρημένης έκδοσης του διατάγματος για τις συσκευασίες, ένα από τα πρωταρχικά της μελήματα είναι η μεγαλύτερη προώθηση του ανταγωνισμού. Υποστηρίζεται ότι η τόνωση του ανταγωνισμού θα επιτευχθεί μελλοντικά, μεταξύ άλλων, με την προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών διάθεσης που σχετίζονται με την αποκομιδή, τη διαλογή και την ανακύκλωση των συσκευασιών· με τον τρόπο αυτό θα εξασφαλίζεται η κατακύρωση των εργασιών υπό συνθήκες ανταγωνισμού. Ακόμη, οι συσκευασίες που προορίζονται για ανακύκλωση θα εκποιούνται υπό ανταγωνιστικούς όρους. Τέλος, θα είναι υποχρεωτική η γνωστοποίηση του κόστους συγκέντρωσης, διαλογής και ανακύκλωσης ή απομάκρυνσης των επιμέρους υλικών που απαρτίζουν τις συσκευασίες. Πέραν αυτού, στην αιτιολόγηση αναφέρεται ότι πρέπει να βελτιωθεί το γενικότερο πλαίσιο ούτως ώστε να υπάρξει ανταγωνισμός μεταξύ διαφόρων διττών συστημάτων. Το γεγονός ότι στις απαιτήσεις ανακύκλωσης λαμβάνεται υπόψη η ποσότητα η οποία διοχετεύεται σε ένα σύστημα διευκολύνει κατά πολύ τη δημιουργία ανταγωνι-

στικών συστημάτων. Η αύξηση του ανταγωνισμού μπορεί να οδηγήσει σε μεγαλύτερα περιθώρια μείωσης του κόστους τόσο για τους παραγωγούς όσο και για τους διανομείς ⁽¹¹⁾

III. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΠΟΚΟΜΙΔΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΤΗΣ DSD

- (27) Η DSD είναι η μοναδική επιχείρηση η οποία λειτουργεί στη Γερμανία ως ένα σύστημα γενικευμένης εφαρμογής κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 3 του διατάγματος για τις συσκευασίες και ασχολείται με την αποκομιδή και ανακύκλωση συσκευασιών πώλησης σύμφωνα με τις διατάξεις του ίδιου διατάγματος. Η DSD εξασφάλισε στις αρχές του 1993 την πιστοποίηση των αρμόδιων αρχών όλων των ομόσπονδων γερμανικών κρατιδίων. Το σύστημα ετέθη σε εφαρμογή το 1992, αλλά λειτουργεί πλήρως από το 1993. Πρόκειται για ένα σύστημα το οποίο χαρακτηρίζεται ως «διττό», υπό την έννοια ότι η αποκομιδή και η ανακύκλωση των συσκευασιών πραγματοποιούνται εκτός του πλαισίου του κρατικού μηχανισμού διάθεσης απορριμμάτων και υπό ιδιωτικό οικονομικό καθεστώς.
- (28) Εκτός της DSD υπάρχουν μερικές ακόμη επιχειρήσεις οι οποίες ασχολούνται ομοίως με την ανάληψη και ανακύκλωση ορισμένων συσκευασιών πώλησης, αλλά τα συστήματα που αυτές εκμεταλλεύονται δεν είναι γενικευμένης εφαρμογής συστήματα αποκομιδής και ανακύκλωσης κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 3 του διατάγματος για τις συσκευασίες. Οι επιχειρήσεις αυτές αναπτύσσουν τη δραστηριότητά τους μάλλον ως τρίτοι κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφοι 1 και 2 του διατάγματος για τις συσκευασίες, σε συνδυασμό με το άρθρο 11 πράγμα το οποίο σημαίνει ότι αναλαμβάνουν ευθέως την υποχρέωση ανάληψης του παραγωγού ή του διανομέα συσκευασιών πώλησης. Μία πλειάδα άλλων επιχειρήσεων ασχολείται με την αποκομιδή και ανακύκλωση συσκευασιών μεταφοράς.
- (29) Η DSD χρηματοδοτείται από τα τέλη που χρεώνει στις επιχειρήσεις οι οποίες είναι συμβεβλημένες με το σύστημα. Με τη σύμβαση αυτή, η επιχείρηση αποκτά, έναντι της καταβολής τέλους, το δικαίωμα να χρησιμοποιεί στις συσκευασίες της το σήμα «Der Grüne Punkt» («Πράσινη Τελεία»), το οποίο στην πραγματικότητα την απαλλάσσει από την υποχρέωση ανάληψης των συγκεκριμένων συσκευασιών.
- (30) Το 1998 ο κύκλος εργασιών της DSD ανήλθε στα 4,2 δισ. DEM, το 1999 σε 3,9 δισ. DEM και το 2000 σε 4,0 δισ. DEM. Το 1998, η DSD συγκέντρωσε περίπου 5,6 εκατομμύρια τόνους συσκευασιών πώλησης. Σήμερα, με το σύστημα είναι συμβεβλημένες γύρω στις 17 000 επιχειρήσεις. Υπολογίζεται ότι στη Γερμανία έχουν συναφθεί συμβάσεις χρήσης σήματος για το 70 % περίπου όλων των διακινούμενων συσκευασιών πώλησης. Ο πίνακας που ακολουθεί δίνει μια εικόνα για τη σχέση που υπάρχει μεταξύ του όγκου συσκευασιών που συγκεντρώνει η DSD και του συνολικού όγκου συσκευασιών κατά το χρονικό διάστημα 1995-1998:

(11) Αιτιολογική έκθεση της τροποποίησης του διατάγματος για τις συσκευασίες, BT-Drucksache 13/10943, σ. 19-22.

	1995	1996	1997	1998
Αναλωθείσες συσκευασίες που συνέλεξε η DSD (*) σε εκατ. τόνους	5,06	5,45	5,61	5,60
Κατανάλωση συσκευασιών πώλησης από τελικούς καταναλωτές σε εκατ. τόνους	6,96	6,87	6,85	6,86
Συνολική κατανάλωση συσκευασιών πώλησης σε εκατ. τόνους	7,91	7,81	7,81	7,85
Μερίδιο της DSD επί της συνολικής κατανάλωσης συσκευασιών πώλησης	63,97 %	69,78 %	71,83 %	71,34 %
Μερίδιο της DSD επί της κατανάλωσης συσκευασιών πώλησης των ιδιωτών τελικών καταναλωτών	72,70 %	79,33 %	81,90 %	81,63 %

(*) Όλες οι εκτιμήσεις ως προς τη χρήση συσκευασιών πώλησης έχουν γίνει από την GVM Gesellschaft für Verpackungsmarktforschung Wiesbaden, και ιδίως ο απολογισμός ανακύκλωσης συσκευασιών του Μαρτίου 1999. Τα στοιχεία που αφορούν τις χρησιμοποιημένες συσκευασίες που περιήλθαν στην DSD προέρχονται από την ίδια την DSD.

- (31) Η DSD δεν συλλέγει η ίδια τις χρησιμοποιημένες συσκευασίες πώλησης, αλλά αναθέτει το έργο αυτό σε τοπικές (δημόσιες και ιδιωτικές) επιχειρήσεις διάθεσης απορριμμάτων, με τις οποίες συνάπτει «συμβάσεις παροχής υπηρεσιών». Συνολικά υπάρχουν 546 γεωγραφικοί τομείς αποκομιδής. Ορισμένες επιχειρήσεις διαχείρισης απορριμμάτων δραστηριοποιούνται σε περισσότερους από αυτούς τους τομείς βάσει συμβάσεως που έχουν συνάψει με την DSD. Η DSD έχει συνάψει συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με συνολικά 537 επιχειρήσεις διαχείρισης απορριμμάτων. Μερικές από τις εν λόγω επιχειρήσεις διαχείρισης απορριμμάτων έχουν συστήσει με τη σειρά τους μεγαλύτερες κοινοπραξίες. Η σύμβαση παροχής υπηρεσιών προβλέπει ότι αποκλειστικό μέλημα της επιχείρησης διαχείρισης είναι η αποκομιδή και η διαλογή των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης σε έναν συγκεκριμένο γεωγραφικό τομέα. Η συλλογή απορριμμάτων αφορά τα απορρίματα των ιδιωτικών νοικοκυριών και ορισμένων κατηγοριών επιχειρήσεων. Σε μερικές περιπτώσεις η επιχείρηση διαχείρισης δεν πραγματοποιεί η ίδια την αποκομιδή και τη διαλογή του συνόλου των συσκευασιών που απορρίπτονται. Συχνά, η αποκομιδή ή η διαλογή συγκεκριμένων υλικών συσκευασίας ανατίθεται υπεργολαβικώς σε άλλες επιχειρήσεις.
- (32) Το σύστημα που έχει συγκροτήσει η DSD συνίσταται στην αποκομιδή χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από κάθε είδους υλικά. Οι συσκευασίες συγκεντρώνονται είτε σε δοχεία τοποθετημένα κοντά στα νοικοκυριά και στα οποία ρίπτονται οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες πώλησης, είτε με την τακτική αποκομιδή ή το άδειασμα των πλαστικών σάκων ή των κάδων που οι επιχειρήσεις διαχείρισης έχουν διανείμει στα νοικοκυριά. Οι επιχειρήσεις διαχείρισης απορ-

ριμμάτων έχουν την ιδιοκτησία των δοχείων συλλογής⁽¹²⁾. Η διαλογή των υλικών που συγκεντρώνονται με τον τρόπο αυτό εμπίπτει στον τομέα ευθύνης της επιχείρησης διαχείρισης. Κατά κανόνα, η διαλογή γίνεται στις εγκαταστάσεις εξειδικευμένων επιχειρήσεων. Η επιχείρηση διάθεσης φροντίζει για τη διάθεση όλων των συσκευασιών που ρίπτονται στα εγκαταστημένα δοχεία αποκομιδής. Τα υπόλοιπα αντικείμενα που ρίπτονται μέσα στα ίδια δοχεία αποτελούν ενδεχομένως και αυτά αντικείμενο ανακύκλωσης ή ξεχωρίζονται ως απορρίματα. Μαζί με τις συσκευασίες πώλησης από χαρτί και χαρτόνι, οι επιχειρήσεις διαχείρισης συγκεντρώνουν κατά κανόνα και τα παλαιά έντυπα (εφημερίδες και περιοδικά). Τα είδη αυτά αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος (75 % περίπου) της συγκεκριμένης κατηγορίας με βάση το υλικό. Η αποκομιδή εντύπων δεν εμπίπτει στον τομέα ευθύνης της DSD, και η DSD δεν παρέχει καμία αμοιβή γι' αυτήν.

- (33) Τα υλικά, αφού υποβληθούν σε διαλογή, ανακυκλώνονται είτε από τις ίδιες τις επιχειρήσεις διαχείρισης είτε με την παρεμβολή τρίτων ή παραδίδονται με σκοπό την ανακύκλωση σε επιχειρήσεις που είναι γνωστές ως «εγγυήτριες επιχειρήσεις». Κάθε εγγυήτρια επιχείρηση έχει παράσχει στην DSD την εγγύηση ότι θα φροντίσει για την ανακύκλωση των χρησιμοποιημένων συσκευασιών. Οι επιχειρήσεις αυτής της κατηγορίας είτε ανήκουν στις βιομηχανίες που παράγουν τα επιμέρους υλικά συσκευασίας, είτε συστήνονται ειδικά για να ασχοληθούν με την εμπορία και ανακύκλωση των υλικών που συγκεντρώνονται. Οι ποσότητες συσκευασιών ανακυκλώνονται βάσει των ποσοτώσεων που ισχύουν για κάθε κατηγορία υλικού. Οι ποσότητες που υπερβαίνουν τις ποσοτώσεις μπορούν να ανακυκλωθούν και με άλλους τρόπους ανάλογα με τις τεχνικές και οικονομικές δυνατότητες. Εφόσον τέτοιες δυνατότητες δεν υπάρχουν οι εν λόγω ποσότητες μπορούν να διατεθούν (καταστραφούν) με φιλική προς το περιβάλλον μέθοδο.
- (34) Με το σύστημα που εκμεταλλεύεται η DSD δεν συλλέγονται όλες οι συσκευασίες πώλησης κατά την έννοια του διατάγματος για τις συσκευασίες αλλά μόνο οι συσκευασίες πώλησης που καταλήγουν στα νοικοκυριά και σε παρεμφερή σημεία απόρριψης. Οι συσκευασίες μεταφοράς δεν αποτελούν αντικείμενο του συστήματος. Ο περιορισμός αυτός του πεδίου δραστηριότητας της DSD επιβλήθηκε από την ομοσπονδιακή υπηρεσία ανταγωνισμού (Bundeskartellamt). Η υπηρεσία αυτή επανειλημμένα εμπόδισε την επέκταση των δραστηριοτήτων της DSD.
- (35) Ειδικότερα, τον Οκτώβριο του 1992 η DSD ανήγγειλε την πρόθεσή της να ασχοληθεί επίσης με τη διαχείριση των συσκευασιών πώλησης που απορρίπτονται από τις επιχειρήσεις χονδρικού εμπορίου και τις βιομηχανικές επιχειρήσεις. Η ομοσπονδιακή υπηρεσία ανταγωνισμού είχε διατυπώσει τότε την αντίρρηση ότι κάτι τέτοιο θα οδηγούσε στην αποβολή από την αγορά των επιχειρήσεων διάθεσης που δεν είναι συμβεβλημένες με την DSD, με αποτέλεσμα να αναγκασθεί η DSD να εγκαταλείψει το σχέδιό της. Εν προκειμένω, η ομοσπονδιακή υπηρεσία ανταγωνισμού ήταν της άποψης ότι οι παρεπόμενες διατάξεις των αναγνωριστικών αποφάσεων των αρμόδιων αρχών των ομόσπονδων κρατιδίων, οι οποίες προβλέπουν ρητώς τα σχετικά με την
- (12) Επιβεβαιώθηκε με την απάντηση της DSD της 5ης Ιουλίου 1995 σε αίτημα πληροφοριών της Επιτροπής.

υλοποίηση του υπόψη σχεδίου της DSD, δεν είναι δυνατό να εμποδίσουν τις ενέργειες της ομοσπονδιακής υπηρεσίας ανταγωνισμού επί του συγκεκριμένου θέματος. Κατά την περάτωση της διαδικασίας αποφασίστηκε ότι η DSD μπορούσε να αναλάβει τη διάθεση των συσκευασιών που πετούν εστιατόρια, κυλικεία, νοσοκομεία, διοικητικές υπηρεσίες, εκπαιδευτικά ιδρύματα, στρατόπεδα, γραφεία ελεύθερων επαγγελματιών, καθώς επίσης βιοτεχνικές μονάδες, εξαιρουμένων των τυπογραφιών και των λοιπών επιχειρήσεων επεξεργασίας χάρτου, εφόσον διαθέτουν δοχεία αποκομιδής παρόμοια με αυτά που χρησιμοποιούν τα νοικοκυριά, χωρητικότητας το πολύ 1 100 λίτρα ανά κατηγορία υλικού, με τον συνήθη για ένα νοικοκυριό ρυθμό αποκομιδής.

- (36) Στη συνέχεια, η ομοσπονδιακή υπηρεσία ανταγωνισμού απαγόρευσε επίσημα με απόφασή της, στις 24 Ιουνίου 1993, στην DSD να επεκτείνει τις δραστηριότητές της στον τομέα των μη συνηθισμένων για τα καταστήματα συσκευασιών, καθώς και σε κείνο των συσκευασιών μεταφοράς. Η απαγόρευση είχε ως αντικείμενο την πρόθεση της DSD να ασχοληθεί μέσω μίας θυγατρικής της με τη συγκέντρωση συσκευασιών πώλησης και συσκευασιών μεταφοράς από χαρτί, χαρτόνι ή πλαστικές ουσίες που απορρίπτονται από επιχειρήσεις χονδρικού εμπορίου ή από βιομηχανικές επιχειρήσεις. Η ομοσπονδιακή υπηρεσία ανταγωνισμού έκρινε ότι με τον τρόπο αυτό θα προκαλείτο μία συγκέντρωση της ζήτησης για υπηρεσίες διαχείρισης απορριμμάτων, η οποία θα είχε ως αποτέλεσμα την περιστολή του ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 1 του γερμανικού νόμου για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού. Η DSD δεν άσκησε κανένα ένδικο μέσο κατά της απόφασης αυτής.

IV. ΟΙ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΑΦΟΡΑ Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ

- (37) Αντικείμενο της παρούσας απόφασης είναι η εταιρική σύμβαση της DSD, η τυποποιημένη σύμβαση παροχής υπηρεσιών που συνήπτε με τις επιχειρήσεις διαχείρισης απορριμμάτων (φορείς αποκομιδής) στην αρχική της μορφή, όπως διαμορφώθηκε με την 1η, 2η, 3η και 4η τροποποίησή της, καθώς και οι συμφωνίες που συνάφθηκαν με τις εγγυήτριες επιχειρήσεις (τους εγγυητές). Οι συμφωνίες αυτές τροποποιήθηκαν επανειλημμένα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

1. Η ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

- (38) Η DSD ιδρύθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 1990. Το 1997 μετατράπηκε σε ανώνυμη εταιρεία υπό την επωνυμία «Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland Aktiengesellschaft». Στο προοίμιο της εταιρικής σύμβασης αναφέρεται ότι ο εμπορικός κλάδος, οι συσκευαστές, οι παραγωγοί συσκευασιών και οι προμηθευτές των σχετικών υλικών συμφώνησαν να ιδρύσουν ένα ιδιωτικό σύστημα ανάληψης, το οποίο θα εξασφαλίζει την αποκομιδή των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης εκτός του δημόσιου συστήματος διάθεσης των αποβλήτων, από σημεία ευρισκόμενα πλησίον των νοικοκυριών. Το διττό σύστημα διάθεσης περιλαμβάνει διάφορα στοιχεία τα οποία συνδέονται αναπόσπαστα μεταξύ τους: διαμόρφωση ενός συστήματος αποκομιδής από τους χώρους του τελικού καταναλωτή, εγγυήσεις ανάληψης και ανακύκλωσης καθώς και συμβάσεις ανακύκλωσης, τοποθέτηση σε όλες τις σχετικές συσκευασίες του σήματος «Der Grüne Punkt» και

χρηματοδότηση με την επιβολή τέλους για τη χρήση του εν λόγω σήματος. Στο προοίμιο της εταιρικής σύμβασης ο εμπορικός κλάδος ανέλαμβανε τη δέσμευση να χρησιμοποιεί μόνον συσκευασίες με το σήμα «Der Grüne Punkt». Ανάλογη ρήτρα δεν υπάρχει πλέον στην κοινοποιηθείσα εκδοχή.

- (39) Η εταιρική σύμβαση αναφέρει ως αντικείμενο της επιχειρήσης την οργάνωση και τη λειτουργία ενός διττού συστήματος διάθεσης με τη λήψη μέτρων για την αποφυγή των αποβλήτων — ιδίως από συσκευασίες — τη συλλογή και διαλογή δευτερευσών πρώτων υλών καθώς και τη συγκέντρωση των απαραίτητων οικονομικών πόρων. Με απόφαση των εταίρων, στις 19 Οκτωβρίου 1992, ο όρος «συσκευασία» αντικατέστησε τον αρχικό όρο «συσκευασία πώλησης».
- (40) Στην εταιρεία μπορούν να μετασχουν όλες οι εγχώριες και αλλοδαπές επιχειρήσεις. Το 1998, η εταιρεία είχε εταίρους. Οι εταίροι προέρχονται από τον χώρο του εμπορίου, της συσκευαστικής βιομηχανίας, των παραγωγών συσκευασιών και των προμηθευτών υλικών συσκευασίας. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης της DSD το 1993, ορισμένες επιχειρήσεις του τομέα διάθεσης αποβλήτων δάνεισαν σε αυτήν πάνω από 700 εκατ. DEM τα οποία εν μέρει μετατράπηκαν σε αφανείς συμμετοχές.
- (41) Η εταιρική σύμβαση προβλέπει τη σύσταση διοικητικού συμβουλίου. Μέλη του διοικητικού συμβουλίου εκλέγονται ισάριθμοι εκπρόσωποι του εμπορικού κλάδου, της συσκευαστικής βιομηχανίας, των παραγωγών συσκευασιών και προμηθευτών υλικών συσκευασίας. Το τρέχον διοικητικό συμβούλιο περιλαμβάνει τρεις εκπροσώπους από καθέναν από τους κλάδους αυτούς καθώς και τρεις εκπροσώπους του τομέα της διάθεσης αποβλήτων.

2. Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

- (42) Οι νομικές σχέσεις μεταξύ DSD και των διαχείρισης απορριμμάτων ρυθμίζονται με τυποποιημένη σύμβαση, δηλαδή τη «σύμβαση για τη συγκρότηση και λειτουργία ενός συστήματος συλλογής και διαλογής χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης», γνωστή ως σύμβαση παροχής υπηρεσιών. Η αρχική σύμβαση (γνωστή ως L-Vertrag«Ο») τροποποιήθηκε διαδοχικά τέσσερις φορές μετά την κοινοποίησή της. Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών συνάφθηκαν — με ελάχιστες εξαιρέσεις — μεταξύ Ιανουαρίου 1992 και Ιανουαρίου 1993. Οι τροποποιήσεις δεν έγιναν όλες δεκτές από τις εταιρείες διαχείρισης απορριμμάτων με αποτέλεσμα για ορισμένες να ισχύει μία από τις προηγούμενες εκδοχές.
- (43) Από τις 537 συμβάσεις παροχής υπηρεσιών μεταξύ DSD και επιχειρήσεων διαχείρισης απορριμμάτων (Ιανουάριος 2000) 502 περιέχουν την 4η τροποποίηση, 10 την 3η, 6 την 2η, 18 την 2η, και 1 την αρχική σύμβαση.
- (44) Η σύμβαση παροχής υπηρεσιών προβλέπει στο άρθρο 1 ότι ο φορέας αποκομιδής αναλαμβάνει αποκλειστικά τη συγκρότηση και λειτουργία ενός συστήματος βάσει του άρθρου 6, παράγραφος 3 του διατάγματος για τις συσκευασίες το οποίο θα καλύπτει συγκεκριμένο γεωγραφικό τομέα. Πέραν αυτού, όλες οι άλλες υπηρεσίες τις οποίες αναλαμβάνει η

DSD συνεπεία τροποποίησης του διατάγματος για τις συσκευασίες ή τροποποίησης και έκδοσης άλλων νομικών διατάξεων, μεταβιβάζονται κατ' αποκλειστικότητα στον συμβεβλημένο φορέα αποκομιδής ως μέρος του πακέτου δραστηριοτήτων που αναλαμβάνει για δεδομένο γεωγραφικό τομέα. Βάσει του σημείου 2.1 της 3ης τροποποίησης, το οποίο δεν ακυρώθηκε με την 4η τροποποίηση, τα μέρη συμφωνούν ότι όλες οι συσκευασίες πώλησης που καταλήγουν στα σημεία συλλογής που ανήκουν στην DSD και καλύπτονται από το σύστημα θα είναι αντικείμενο αποκομιδής, και ενδεχομένως διαλογής και ανακύκλωσης του ιδιώτη τελικού καταναλωτή ή πλησίον αυτών ενώ οι σχετικές λεπτομέρειες εναπόκεινται στη διακριτική ευχέρεια του εκάστοτε φορέα αποκομιδής. Ο φορέας αποκομιδής δύναται να καταφύγει στη μέθοδο της υπεργολαβίας. Με μια ρήτρα που ετέθη σε ισχύ με την 3η τροποποίηση προβλέπεται, όμως, ότι τα συστήματα αποκομιδής που εφαρμόζει ο εκάστοτε φορέας αποκομιδής πρέπει μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1999 να αντικατασταθούν με ένα σύστημα κάδων εγκατεστημένων απευθείας στις κατοικίες των καταναλωτών, με εξαίρεση το γυαλί.

- (45) Η σύμβαση παροχής υπηρεσιών προβλέπει ότι η ιδιοκτησία και η κατοχή των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης περιέχεται στον φορέα αποκομιδής κατά την αποκομιδή ή τη ρίψη των συσκευασιών από τους τελικούς καταναλωτές στα σχετικά δοχεία. Σε κανένα στάδιο της διαδικασίας δεν περιέχονται τα υπό συλλογή ή συλλεγόμενα υλικά στην κατοχή της DSD.
- (46) Η DSD αναλαμβάνει τη δέσμευση να συνάψει συμβάσεις με τους κατάλληλους για κάθε κατηγορία υλικών εγγυητές οι οποίοι θα εγγυώνται την ανακύκλωσή τους σε μόνιμη βάση.
- (47) Η σύμβαση παροχής υπηρεσιών προέβλεπε αρχικά ότι ο φορέας αποκομιδής δεν είχε το δικαίωμα να εμπορεύεται ο ίδιος τα συλλεγόμενα υλικά. Αντίθετα, ήταν υποχρεωμένος να τα παραδίδει δωρεάν στους εγγυητές που όριζε η DSD. Η Επιτροπή προέβαλε αντιρρήσεις στην DSD για αυτή την χαρακτηριστική αρχή του «νεκρού σημείου» δεδομένου ότι παραβαίνει το άρθρο 81 παράγραφος 1, στοιχείο α) της συνθήκης ΕΚ. Ο περιορισμός του ανταγωνισμού συνίστατο στο γεγονός ότι οι φορείς αποκομιδής περιορίζονταν στις συναλλαγές τους με τρίτους και ότι δεν τους επιτρεπόνταν, ως ιδιοκτήτες των υλικών, να τα εκμεταλλεύονται εμπορικά οι ίδιοι. Μετά από τις συζητήσεις με την Επιτροπή η DSD κατήγγειλε το σύστημα του νεκρού σημείου.
- (48) Η σύμβαση προβλέπει πλέον, ότι η επιχείρηση διαχείρισης απορριμμάτων (φορέας αποκομιδής) έχει, από 1ης Ιανουαρίου 1996 τη δυνατότητα να εκμεταλλεύεται εμπορικά τις κατηγορίες υλικών γυαλί, χαρτί/χαρτόνι, λευκοσίδηρος και αλουμίνιο είτε η ίδια (ίδια εκμετάλλευση) είτε σε συνεργασία με έναν εγγυητή (κοινή εκμετάλλευση) είτε ακόμη να παραδίδει τα υλικά αυτά σε έναν εγγυητή (εμπορική εκμετάλλευση από τον εγγυητή). Η επιλογή του φορέα αποκομιδής ισχύει μέχρι τη λήξη της σύμβασης παροχής υπηρεσιών και μπορεί να διαφέρει ανάλογα με το υλικό. Οι πλαστικές ή μεικτές συσκευασίες (συσκευασίες ποτών με βάση το χαρτόνι κ.λπ.) πρέπει να παραδίδονται σε μια εγγυητρία επιχείρηση (εγγυητή).
- (49) Εάν ο φορέας αποκομιδής επιλέξει τη λύση της ίδιας εκμετάλλευσης, έχει ταυτόχρονα τόσο το δικαίωμα όσο και το καθήκον να ανακυκλώνει και να εμπορεύεται τα συλλεγόμενα

υλικά στο όνομά του και για ίδιο λογαριασμό, αναλαμβάνοντας όλους τους σχετικούς κινδύνους. Εάν ο φορέας αποκομιδής υπαναχωρήσει όσον αφορά την ανακύκλωση, η DSD δύναται να την αναλάβει η ίδια ή να την αναθέσει σε τρίτο. Ο φορέας αποκομιδής πρέπει να παράσχει εμπράγματες ασφάλειες στην DSD, το ύψος των οποίων αντιστοιχεί στο δυνητικό κόστος ανακύκλωσης των υλικών. Η DSD δύναται να ενεργοποιήσει τις εμπράγματες ασφάλειες μόνον εφόσον ο φορέας αποκομιδής κηρύξει πτώχευση. Σε περίπτωση που ο φορέας αποκομιδής επιλέξει τη λύση της κοινής εκμετάλλευσης, έχει το δικαίωμα να ανακυκλώνει τα υπόψη υλικά από κοινού με έναν εγγυητή. Την ευθύνη της εκπλήρωσης της υποχρέωσης ανακύκλωσης των υλικών φέρουν εξίσου ο φορέας αποκομιδής και ο εγγυητής. Σε περίπτωση που ο φορέας αποκομιδής επιλέξει τη λύση της εμπορικής εκμετάλλευσης από τον εγγυητή, οφείλει να παραδίδει το προϊόν της συλλογής και διαλογής σε εγγυητή τον οποίο ονομάζει η DSD.

- (50) Ο φορέας αποκομιδής πρέπει τόσο στην περίπτωση της ίδιας εκμετάλλευσης όσο και στην περίπτωση της κοινής εκμετάλλευσης να ονομάσει έναν εγγυητή ο οποίος θα συντονίζει την έκδοση των καταστάσεων ροής ποσοτήτων. Για την έκδοση των αποδεικτικών αυτών ο φορέας αποκομιδής έρχεται σε συνεννόηση με τον εγγυητή την οποία εγκρίνει η DSD. Ο φορέας αποκομιδής παρέχει στον εγγυητή πλήρη στοιχεία ως προς την όλη πορεία από τη συλλογή των συσκευασιών μέχρι την ανακύκλωση των υλικών, υποβάλλοντας τα σχετικά παραστατικά. Τα μέρη δύναται να τερματίσουν τη σύμβαση στα τέλη του ημερολογιακού έτους, με εξαίρεση προειδοποίησης.
- (51) Ο φορέας αποκομιδής εισπράττει για τη συλλογή και διαλογή των χρησιμοποιημένων συσκευασιών τέλη, ανάλογα με το βάρος για κάθε κατηγορία υλικού. Κατά τον υπολογισμό των τελών λαμβάνεται επίσης υπόψη το κόστος της διάθεσης των απορριμμάτων μετά τη διαλογή καθώς και η συνολική επιτυχία της συλλογής συσκευασιών, η οποία μετράται με βάση τις συλλεγόμενες ποσότητες σε σχέση με τον αριθμό των κατοίκων του εκάστοτε γεωγραφικού τομέα αποκομιδής. Τα τέλη προσαρμόζονται βάσει μιας ρήτρας μεταβλητών τιμών. Η ρήτρα που περιλαμβάνονταν αρχικά στη σύμβαση παροχής υπηρεσιών βάσει της οποίας ο φορέας αποκομιδής που επέλεγε τη λύση της ίδιας ή της κοινής εκμετάλλευσης, κατέβαλε κατ' έτος 1,25 DEM ανά κατοικο στην DSD για τα έσοδα του από την ανακύκλωση των συσκευασιών, καταργήθηκε στο πλαίσιο μιας δέσμευσης που ανέλαβε η DSD έναντι της Επιτροπής (αιτιολογική σκέψη 70).
- (52) Μετά την 4η τροποποίηση οι κοινοποιηθείσες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών προέβλεπαν ότι θα έληγαν στα τέλη του 2004 ή του 2007, ενώ βάσει της 3ης τροποποίησης θα έληγαν στα τέλη του 2003 ή, εφόσον υπήρχε παράταση, στα τέλη του 2005. Οι παλαιότερες εκδοχές της σύμβασης παροχής υπηρεσιών προέβλεπαν κατά βάση μια πρώτη δυνατότητα τερματισμού της σύμβασης στα τέλη του 2002/2003 και δυνατότητα παράτασής της επί μία πενταετία. Συνεπώς, (τουλάχιστον βάσει της τέταρτης τροποποίησης) η συνολική διάρκεια ισχύος των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών ήταν μια δεκαπενταετία.
- (53) Η Επιτροπή προέβαλε αντιρρήσεις στα κοινοποιούμενα μέρη όσον αφορά τη διάρκεια της σύμβασης. Οι φορείς αποκο-

- μιδής ανέφεραν ότι μια τέτοια διάρκεια δικαιολογείται κυρίως από το γεγονός ότι απαιτείται ασφάλεια προκειμένου να γίνουν οι επενδύσεις και ο προγραμματισμός που απαιτεί η εκτέλεση της σύμβασης παροχής υπηρεσιών. Στις επενδύσεις αυτές περιλαμβάνονται οι επενδύσεις σε οχήματα αποκομιδής και μεταφοράς, κάδους και δοχεία αποκομιδής και εγκαταστάσεις και εξοπλισμός διαλογής χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης. Συγκεκριμένα, οι εγκαταστάσεις διαλογής με την ανάληψη των αλληλένδετων δαπανηρών τεχνικών λειτουργιών διαχωρισμού των υλικών αντιπροσωπεύουν, λόγω του όγκου, για τους φορείς αποκομιδής σημαντικό μέρος των συνολικών επενδύσεων. Το μεγαλύτερο μέρος των υφιστάμενων 400 μονάδων διαλογής δημιουργήθηκε μεταξύ 1992 και 1995. Σύμφωνα με στοιχεία των φορέων αποκομιδής και της Bundesverbandes der Deutschen Entsorgungswirtschaft (BDE) στο πλαίσιο των συμβάσεων πραγματοποιήθηκαν ή βρίσκονται υπό εκτέλεση επενδύσεις της τάξεως των 10 δισ. DEM από τις υπόψη επιχειρήσεις διαχείρισης απορριμμάτων. Για τον λόγο αυτόν, η διάρκεια της σύμβασης είναι απολύτως αναγκαία προκειμένου να εξασφαλισθεί ο προγραμματισμός και η εκτέλεση των επενδύσεων από τους φορείς αποκομιδής ούτως ώστε να μπορέσουν να τις αποσβέσουν, δεδομένου ότι είναι εξαιρετικά υψηλές για τον κλάδο. Άλλο σημαντικό στοιχείο είναι ότι επειδή η DSD ήταν, σε μια πρώτη φάση, ο μόνος φορέας ο οποίος ζητούσε υπηρεσίες διάθεσης για χρησιμοποιημένες συσκευασίες πώλησης οι φορείς αποκομιδής ήταν διατεθειμένοι να προβούν στις σχετικές επενδύσεις μόνον εφόσον υπήρχε σαφήνεια και ασφάλεια ως προς τις δυνατότητες προγραμματισμού και απόσβεσης.
- (54) Προκειμένου να εξακριβώσει την αναγκαιότητα τόσο μακροχρόνιων συμβάσεων αποκλειστικής εκμετάλλευσης για την απόσβεση των υπόψη επενδύσεων η Επιτροπή προέβη σε διάφορες μετρήσεις. Αφενός, διεξήγε έρευνα σε ολόκληρο τον κλάδο προκειμένου να εξακριβώσει την έκταση, το ύψος και τη χρονική διάσταση των επενδύσεων που έχουν γίνει ή είναι υπό εκτέλεση από μέρους φορέων αποκομιδής, ιδίως όσον αφορά τις εγκαταστάσεις διαλογής οι οποίες είναι σχετικά υψηλότερης εντάσεως κεφαλαίου. Αφετέρου, η Επιτροπή ερευνήσε διεξοδικά της περιπτώσεις 24 φορέων αποκομιδής οι οποίοι ζήτησαν μεμονωμένη απαλλαγή των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών που έχουν συνάψει με την DSD και οι οποίοι κρίθηκαν αρκετά αντιπροσωπευτικοί του κλάδου τους για τις ανάγκες των ερευνών της Επιτροπής όσον αφορά τις αποσβέσεις. Προς τούτο υποβλήθηκαν σε έλεγχο σκοπιμότητας και αποδοτικότητας τα στοιχεία και προβλέψεις που υπέβαλαν οι εν λόγω φορείς ως προς τις εκτελεσθείσες και υπό εκτέλεση επενδύσεις, τους πραγματοποιηθέντες και προβλεπόμενους κύκλους εργασιών και δαπάνες λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες εναλλακτικής χρήσης και υπολειπόμενης αξίας των εγκαταστάσεων.
- (55) Οι μεμονωμένοι αυτοί λεπτομερείς έλεγχοι οδήγησαν στο συμπέρασμα ότι για την απόσβεση των πραγματικών επενδύσεων των φορέων αποκομιδής δεν είναι απαραίτητο η διάρκεια των συμβάσεων αποκλειστικής εκμετάλλευσης να εκτείνεται μέχρι το 2007. Τα αποτελέσματα της έρευνας της Επιτροπής δείχνουν, αντίθετα, ότι εάν η διάρκεια των συμβάσεων περιοριζόταν μέχρι το 2003 θα εξακολουθήσουν να παρέχονται στους φορείς αυτούς τα περιθώρια ικανοποιητικής, από οικονομική άποψη, απόσβεσης των εκτελεσθεισών και υπό εκτέλεση επενδύσεών τους. Η Επιτροπή ενημέρωσε σχετικά τους αιτούντες οι οποίοι, στη συνέχεια, όρισαν ως ημερομηνία τερματισμού των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών τις οποίες έχουν συνάψει, την 31η Δεκεμβρίου 2003 για την περίπτωση στην οποία η Επιτροπή χορηγήσει την απαλλαγή. Η αλλαγή αυτή συνέβη μεταξύ Αυγούστου 1999 και Ιανουαρίου 2000.
- (56) Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών δεν επιβάλλουν σχέση αποκλειστικότητας με την DSD και ως εκ τούτου οι φορείς αποκομιδής είναι ελεύθεροι να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους και σε άλλους ενδιαφερομένους. Πέραν αυτού, η DSD ανέβαλε έναντι της Επιτροπής τη δέσμευση που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 71.
- (57) Αρχικά, εντούτοις, η DSD είχε την απαίτηση να επιτρέπεται η παράλληλη χρήση των εγκαταστάσεων των συνεργαζομένων με αυτήν επιχειρήσεων από τρίτους, μόνον με τη συγκατάθεσή της. Αυτός ήταν και ένας από τους λόγους της καταγγελίας που υπέβαλε βάσει του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ η Wettbewerber Vereinigung für Wertstoffrecycling mbH (VfW) καθώς και αντικείμενο αγωγής ενώπιον του Landgericht Köln. Η DSD είχε απαγορεύσει στην VfW τη χρησιμοποίηση, από την ίδια ή από τους δικούς της φορείς αποκομιδής, εγκαταστάσεων συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών οι οποίες είχαν δημιουργηθεί ως μέρος του συστήματος DSD χωρίς την συγκατάθεση της DSD. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή επεσήμανε τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ.
- (58) Μετά τη γνωστοποίηση της θέσης της Επιτροπής, η DSD δήλωσε ότι δεν θα επεδίωκε πλέον να περιορίσει τη χρήση εγκαταστάσεων κατ' αυτόν τον τρόπο τόσο στην περίπτωση της VfW όσο και σε άλλες παρόμοιες περιπτώσεις και ανέλαβε σχετική δέσμευση έναντι της Επιτροπής, η οποία αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 72.
- (59) Στο παράρτημα 1 της 3ης τροποποίησης της σύμβασης παροχής υπηρεσιών, το οποίο δεν επηρεάστηκε από την τέταρτη τροποποίηση, απαριθμούνται τα σημεία αποκομιδής τα οποία θα εξυπηρετούνται πέραν των νοικοκυριών. Η DSD αναφέρει ότι ο κατάλογος αυτός δεν αποτελεί μέρος της κοινοποίησης.

3. ΟΙ ΕΓΓΥΗΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

- (60) Οι εγγυητικές συμβάσεις ρυθμίζουν τα των νομικών σχέσεων μεταξύ DSD και των συμβεβλημένων με αυτήν επιχειρήσεων, οι οποίες εγγυώνται την αποκομιδή και ανακύκλωση των συσκευασιών πώλησης που συγκεντρώνονται. Εγγυώνται, μάλιστα, την ανακύκλωση των συλλεγόμενων υλικών σε μόνιμη βάση και ανεξάρτητα από την κατάσταση που επικρατεί στην αγορά. Αρχικά, για την κάθε κατηγορία υλικού εδίδοντο αόριστες εγγυήσεις ανακύκλωσης από τους αντίστοιχους παραγωγούς, οι οποίες, ως επί το πλείστον, έτειναν να είναι θεωρητικές. Στη συνέχεια η DSD προέβη στη σύναψη εγγυητικών συμβάσεων με μεμονωμένους εγγυητές γνωστούς ως «εγγυητριες επιχειρήσεις». Για την κατηγορία χαρτόνι/χαρτί υπήρχαν τρεις εγγυητές, για το γυαλί, το αλουμίνιο, τον λευκοσίδηρο και τις μεικτές συσκευασίες με βάση το χαρτόνι υπήρχε ένας εγγυητής ανά κατηγορία υλικού.
- (61) Οι εν λόγω εγγυητικές συμβάσεις προέβλεπαν αρχικά ότι η DSD έπρεπε να υποχρεώνει τους φορείς αποκομιδής να

παραδίδουν ανέξοδα τα υλικά στους εγγυητές (το λεγόμενο «νεκρό σημείο»). Η ρήτρα αυτή ανταποκρινόταν στην προαναφερθείσα ρήτρα που περιλαμβάνονται στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών. Όταν η Επιτροπή προέβαλε αντιρρήσεις ως προς τις ρυθμίσεις αυτές, οι εγγυητικές συμβάσεις είτε τερματίστηκαν είτε προσαρμόστηκαν στις νέες διατάξεις των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών (αιτιολογική σκέψη 47).

- (62) Προς το παρόν υπάρχουν εγγυητικές συμβάσεις οι οποίες είναι κατά μεγάλο μέρος ταυτόσημες μεταξύ τους ως προς την ουσία, για τα εξής υλικά: για χαρτόνι/χαρτί υπάρχουν συμβάσεις με τις ακόλουθες επιχειρήσεις την Interseroh AG την VfW, την Gesellschaft für PapierRecycling (GespaRec), την Deutschen Gesellschaft für Wertstoffverwertung mbH (DGW), την Papier- und Kunststoffverwertungs GmbH (IPK) και την Recostra SA. Για το γυαλί υπάρχει μια σύμβαση με την Gesellschaft für Glasrecycling und Abfallvermeidung mbH (GGA). Για αλουμίνιο υπάρχουν συμβάσεις με την Interseroh AG, την DGW, την IPK, την VfW και την Deutschen Aluminium Verpackung Recycling GmbH (DAVR). Για τον κασίτερο υπάρχουν συμβάσεις με την Interseroh AG, την Rasselstein Hoesch GmbH, την DGW, την IPK, την VfW, την Entsorgungs- und Beratungsgesellschaft für die deutsche Recyclingwirtschaft mbH & Co KG (GEBR) και την Thyssen Sonnenberg GmbH. Για μεικτές συσκευασίες ποτών με χαρτόνι υπάρχει σύμβαση με την Recarton GmbH. Για άλλες μεικτές συσκευασίες υπάρχει σύμβαση με την Interseroh AG. Οι εγγυητικές συμβάσεις διαρκούν κατά κανόνα μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2003.
- (63) Οι εγγυήτριες επιχειρήσεις υποχρεούνται να δέχονται όλες τις συσκευασίες πώλησης που έχουν υποβληθεί σε διαλογή και πληρούν ορισμένα ποιοτικά κριτήρια, από φορείς αποκομιδής οι οποίοι έχουν επιλέξει τη μέθοδο της εμπορικής εκμετάλλευσης από τους εγγυητές. Στο πλαίσιο της κοινής εκμετάλλευσης ο εγγυητής οργανώνει την εμπορία και την ανακύκλωση από κοινού με τον φορέα αποκομιδής. Τόσο ο εγγυητής όσο και ο φορέας αποκομιδής φέρουν, στην περίπτωση αυτή, από κοινού την ευθύνη της νομότυπης ανακύκλωσης των υλικών.
- (64) Η εγγυήτρια επιχείρηση υποχρεούται να καταθέτει αποδεικτικά στοιχεία ως προς την ανακύκλωση των υλικών και να καταρτίζει κατάσταση της ροής ποσοτήτων σε ετήσια βάση. Η εγγυήτρια επιχείρηση υποχρεούται, επίσης, να καταρτίζει την κατάσταση ροής ποσοτήτων και για φορείς αποκομιδής οι οποίοι επέλεξαν τη λύση της ίδιας εκμετάλλευσης όσον αφορά τα υλικά. Για την υπηρεσία αυτή δικαιούνται να απαιτούν την καταβολή σχετικού τέλους.
- (65) Προκειμένου να διασφαλισθεί ότι από άποψη ανταγωνισμού, η διαδικασία κοινοποίησης μεταξύ φορέων αποκομιδής και εγγυητών είναι ουδέτερη, η DSD ανέλαβε τις δεσμεύσεις που αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις 73 και 75.
- (66) Οι εγγυητικές συμβάσεις δεν περιλαμβάνουν κανόνες αποκλειστικότητας. Ως εκ τούτου η DSD είναι ελεύθερη να συμβληθεί με περισσότερες εγγυήτριες επιχειρήσεις για κάθε κατηγορία υλικού. Η DSD δήλωσε ότι κατ' αρχήν είναι διατεθειμένη να συμβληθεί με όλες τις επιχειρήσεις που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις. Προς τούτο ανέλαβε τη δέσμευση που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 74.
- (67) Η εγγυητική σύμβαση που η DSD συνήψε με την Deutsche Gesellschaft für Kunststoffrecycling GmbH (DKR) για την ανακύκλωση συσκευασιών από πλαστικό δεν κοινοποιήθηκε από την DSD δεδομένου ότι η επιχείρηση αυτή συνδέεται άμεσα με την DSD. Η DSD κατέχει το 49,6 % του εταιρικού κεφαλαίου της και το υπόλοιπο 50,4 ανήκει σε χημικές βιομηχανίες μέσω μιας εταιρείας επενδύσεων χαρτοφυλακίου.
- (68) Οι συμφωνίες ίδρυσης των εγγυητριών επιχειρήσεων δεν αποτελούν αντικείμενο της παρούσας απόφασης.

V. ΟΙ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΕΛΑΒΕ Η DSD

- (69) Η DSD ανέλαβε έναντι της Επιτροπής τις κάτωθι δεσμεύσεις ως προς τις συμφωνίες που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας.

α) Όσον αφορά την σύμβαση παροχής υπηρεσιών

- (70) «Η Duales System Deutschland AG αναλαμβάνει τη δέσμευση να τροποποιήσει, το αργότερο μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 1997, τις συμβατικές ρυθμίσεις με τις επιχειρήσεις διαχείρισης απορριμμάτων όσον αφορά την εμπορική εκμετάλλευση των υλικών μετά τη διαλογή (αριθ. 3.4.5, δεύτερη πρόταση της “3ης τροποποίησης της σύμβασης παροχής υπηρεσιών”) κατά τρόπο ώστε οι επιχειρήσεις διαχείρισης απορριμμάτων οι οποίες κάνουν πλήρη χρήση του δικαιώματος εμπορικής εκμετάλλευσης να μην υφίστανται ευνοϊκή μεταχείριση έναντι άλλων επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών διάθεσης οι οποίες κάνουν χρήση του δικαιώματος αυτού μόνον ως προς ένα μέρος των υλικών που διατίθενται προς εμπορία».
- (71) «Η Duales System Deutschland AG δεν θα υποχρεώνει τις επιχειρήσεις διαχείρισης απορριμμάτων να συμβάλλονται κατ' αποκλειστικότητα με την Duales System Deutschland AG. Η Duales System Deutschland AG αναλαμβάνει, επιπλέον, τη δέσμευση να μην υποχρεώνει τις επιχειρήσεις διαχείρισης απορριμμάτων να χρησιμοποιούν κάδους ή άλλες διατάξεις για την αποκομιδή χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης αποκλειστικά για τους σκοπούς της σύμβασης παροχής υπηρεσιών. Η δέσμευση αυτή δεν ισχύει όταν η χρήση των κάδων και λοιπών διατάξεων από τρίτους δεν συμβιβάζεται με την άδεια των αρμοδίων αρχών, όταν το διάταγμα για τις συσκευασίες ή άλλες νομικές διατάξεις ορίζουν άλλως ή όταν η χρησιμοποίησή τους δεν κρίνεται κατάλληλη για άλλους λόγους (π.χ. βλαβερές ή ρυπογόνες ουσίες). Η χρησιμοποίηση κάδων και άλλων διατάξεων από τρίτους δύναται να λαμβάνεται υπόψη καταλλήλως στους λογαριασμούς με τις επιχειρήσεις διαχείρισης απορριμμάτων».
- (72) «Η Duales System Deutschland AG είναι πρόθυμη να παρατηθεί από απαιτήσεις περιορισμού της χρήσης αυτής σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην απόφαση του Landgericht της Κολωνίας της 18ης Μαρτίου 1997 έναντι της VfW και άλλων επιχειρήσεων. Επιφυλάσσει, ωστόσο, ως προς το δικαίωμα να απαιτεί την παροχή πληροφοριών και την καταβολή των σχετικών τελών από επιχειρήσεις διαχείρισης απορριμμάτων, συμβεβλημένες με την Duales System Deutschland AG.»

β) Όσον αφορά τις εγγυητικές συμβάσεις

- (73) «Οι πληροφορίες που περιέχονται στην Duales System Deutschland AG στο πλαίσιο της κατάρτισης των καταστάσεων που υπαγορεύει το διάταγμα για τις συσκευασίες όσον αφορά τις παραδόσεις υλικών προς ανακύκλωση, δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς της αγοράς. Εφόσον συντρέχει λόγος, οι καταστάσεις πρέπει να τηρούνται ανώνυμες. Για υλικά που έχουν υποστεί διαλογή και ανήκουν στις κατηγορίες γυαλί, λευκοσίδηρος, αλουμίνιο, χαρτί και χαρτόνι η Duales System Deutschland AG δεν θα ζητεί άλλα αποδεικτικά παραδόσεων υλικών σε επιχείρηση η οποία έχει την σχετική προς τούτο άδεια από τις εθνικές αρχές και βρίσκεται εντός της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ή εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, εκτός εάν υπάρχουν δικαιολογημένες αμφιβολίες όσον αφορά την πιστή τήρηση των προϋποθέσεων του διατάγματος για τις συσκευασίες».
- (74) «Η Duales System Deutschland AG, κατ' αρχή, είναι διατεθειμένη να δεχθεί οιονδήποτε πληροί τις σχετικές προϋποθέσεις ως εγγυητή για μία από τις κατηγορίες υλικών.»
- (75) «Η Duales System Deutschland AG, κατ' αρχήν, είναι διατεθειμένη να τηρήσει ανώνυμες τις πληροφορίες που συγκεντρώνει στο πλαίσιο της κατάρτισης των καταστάσεων παραδόσεων υλικών εφόσον γίνεται δεκτό από τις αρμόδιες αρχές του εκάστοτε ομόσπονδου κράτους.»

VI. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΡΙΤΩΝ

- (76) Μετά τη δημοσίευση κοινοποίησης δυνάμει του άρθρου 19 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17 και του άρθρου 3 του πρωτοκόλλου 21 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ παρατηρήσεις λήφθηκαν από δεκατρείς ενδιαφερόμενους τρίτους. Οι παρατηρήσεις αφορούσαν, κυρίως, τη σύμβαση παροχής υπηρεσιών και τη σύμβαση για τη χρήση του σήματος. Η τελευταία δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας απόφασης.
- (77) Όσον αφορά τη σύμβαση παροχής που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 71 — δεν επιτρέπει την ελεύθερη πρόσβαση στις εγκαταστάσεις συλλογής και διάθεσης των επιχειρήσεων με τις οποίες έχει συνάψει συμβάσεις παροχής υπηρεσιών. Το γεγονός αυτό ώθησε την Επιτροπή να διασαφηνίσει ακόμη μια φορά στην DSD τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται την εν λόγω δέσμευση και απαιτήσει την ανάληψη περαιτέρω δέσμευσης από την DSD (αιτιολογική σκέψη 72). Οι παρατηρήσεις όσον αφορά την προβλεπόμενη διάρκεια των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών ανάγκασαν την Επιτροπή να επαναλάβει στην DSD τις επιφυλάξεις που είχε διατυπώσει παλαιότερα όσον αφορά την ακαταλληλότητα της προβλεπόμενης διάρκειας των συμφωνιών και οδήγησαν σε αναπροσαρμογή της διάρκειας των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών. Πέραν αυτού διατυπώθηκε από τρίτους η άποψη ότι μετά τη λήξη των υφιστάμενων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών κατά τα προβλεπόμενα, οι νέες συμβάσεις πρέπει να ανατεθούν με διαγωνισμό. Όπως προαναφέρεται, αυτό προβλέπεται στο αναθεωρημένο διάταγμα για τις συσκευασίες. Άλλες παρατηρήσεις αφορούσαν, μεταξύ άλλων, την κατάργηση του «νεκρού σημείου» στη σύμβαση παροχής υπηρεσιών και για τις συσκευασίες από πλαστικό και τις μεικτές συσκευασίες που περιλαμβάνουν πλαστικά.

- (78) Η Επιτροπή ήλεγξε προσεκτικά τις παρατηρήσεις των τρίτων ενδιαφερομένων και στο μέτρο που κρίθηκαν κατάλληλες και αιτιολογημένες, τις έλαβε υπόψη στην παρούσα απόφαση.

B. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

I. ΑΡΘΡΟ 81 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΕΚ ΚΑΙ ΑΡΘΡΟ 53 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΟΧ

- (79) Είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά και απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς.

1. ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- (80) Η εμπορική δραστηριότητα της DSD βασίζεται στην καταστατική πράξη, που συντάχθηκε με τη μορφή καταστατικού μετά την μετατροπή της σε ανώνυμη εταιρεία το 1997. Το σχετικό καταστατικό προβλέπει, στο προοίμιό του, ότι επιχειρήσεις του εμπορικού τομέα, της επιφύλαξης και της κατασκευής συσκευασιών και/ή προμηθευτές πρώτων υλών συμφώνησαν να ιδρύσουν έναν οργανισμό αντικείμενο του οποίου είναι να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις που θα επιτρέπουν την εγκαθίδρυση, ενός διπλού συστήματος αποκομιδής. Συμμετοχή στην εταιρεία μπορούν να έχουν όλες οι εθνικές και διεθνείς επιχειρήσεις, σύμφωνα με το καταστατικό. Το καταστατικό της DSD αποτελεί συνεπώς συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων.
- (81) Προκειμένου να παράσχει τις σχετικές υπηρεσίες, η DSD συνάπτει από την πλευρά της συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με επιχειρήσεις αποκομιδής και εγγυητικές συμβάσεις με τους εγγυητές. Η σύμβαση παροχής υπηρεσιών μεταξύ της DSD και τον επιχειρήσεων αποκομιδής, καθώς και η εγγυητική σύμβαση που δεσμεύει την DSD σε σχέση με τους εγγυητές αποτελούν επίσης συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων.

2. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

2.1. Σχετική αγορά

- (82) Τόσο από την άποψη της σχετικής υπηρεσίας όσο και από γεωγραφική άποψη, ο ορισμός των αγορών σε ό,τι αφορά την εκτίμηση των συμφωνιών που αποτελούν αντικείμενο της διαδικασίας παρατίθεται στη συνέχεια.

2.1.1. Σχετική αγορά προϊόντων

- (83) Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που ο καταναλωτής θεωρεί ανταλλάξιμα ή υποκαταστάσιμα λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται.

(84) Αντικείμενο της επιχείρησης DSD είναι η οργάνωση και η διαχείριση ενός ιδιωτικού συστήματος, του λεγόμενου διττού συστήματος ανάκτησης χρησιμοποιημένων συσκευασιών. Οι συμφωνίες στις οποίες βασίζεται το σύστημα παράγουν οικονομικά αποτελέσματα σε διάφορα επίπεδα της δημιουργίας προστιθέμενης αξίας. Τα παρακάτω στοιχεία δείχνουν ότι η εκτίμηση βάσει του άρθρου 81 παράγραφος 1 του καταστατικού, της σύμβασης παροχής υπηρεσιών και των συμβάσεων εγγύησης, θα πρέπει να καταλήξουν σε χωριστές σχετικές αγορές.

2.1.1.1. *Αγορά της οργάνωσης και της αποκομιδής και αξιοποίησης των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από τους ιδιώτες καταναλωτές*

(85) Η Επιτροπή έχει ήδη ορίσει την εν λόγω αγορά οργάνωσης της αποκομιδής και αξιοποίησης των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές στην απόφαση 2001/463/ΕΚ. Στο πλαίσιο της παρούσας απόφασης, μπορούμε κατά συνέπεια να παραπέμψουμε στην οροδότηση της αγοράς που περιλαμβάνει η εν λόγω απόφαση.

(86) Εξάλλου, δεν είναι απαραίτητο, στην παρούσα απόφαση, να υπάρξει κάποια καταληκτική διαπίστωση σαν βάση της οροδότησης της αγοράς που αναφέρεται στην ανωτέρω απόφαση. Όπως εξηγείται στη συνέχεια, ανεξάρτητα από τη συγκεκριμένη οροδότηση που θα επιλεγεί, οι συμφωνίες που θα εξεταστούν δεν καταλήγουν σε κανέναν περιορισμό του ανταγωνισμού με την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1 της συνθήκης. Έτσι, το θέμα της ακριβούς οροδότησης της αγοράς για την οργάνωση της αποκομιδής και της αξιοποίησης των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές στη Γερμανία μπορεί να παραμείνει ανοικτό.

2.1.1.2. *Αγορά της αποκομιδής και διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές*

(87) Η αγορά που αναφέρεται στις επιχειρήσεις αποκομιδής που συλλέγουν, μεταφέρουν και προβαίνουν σε διαλογή των συσκευασιών πώλησης για λογαριασμό της DSD είναι αυτή της αποκομιδής και της διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές. Αποτελεί σήμερα μια ενιαία αγορά. Βέβαια, από λειτουργικής άποψης, η αποκομιδή και η διαλογή των συσκευασιών πώλησης είναι δύο χωριστές δραστηριότητες που, επιπλέον, χρειάζονται επίσης διαφορετικές υποδομές. Ωστόσο, αντιμετωπίζονται συγκεντρωτικά γιατί είναι καθοριστικό η αγορά αυτή να χαρακτηρίζεται από τη ζήτηση της DSD και, στο παρελθόν, η εν λόγω επιχείρηση ζήτησε τις δύο αυτές υπηρεσίες ταυτόχρονα. Από την πλευρά της ζήτησης, οι φορείς που είναι παρόντες στην αγορά είναι, αφενός, τα συλλογικά συστήματα που αναλαμβάνουν την υποχρέωση εξάλειψης των απορριμμάτων και, αφετέρου, οι κατασκευαστές και οι διανομείς που υπόκεινται στο διάταγμα για τις συσκευασίες και/ή οι επιχειρήσεις που είναι αρμόδιες για την οργάνωση αυτών των υπηρεσιών σύμφωνα με το άρθρο 11 του διατάγματος για τις συσκευασίες. Εάν υπερισχύσει η άποψη της Γερμανίας (αιτιολογική σκέψη 15), μόνον στο περιθώριο της εν λόγω αγοράς θα εμφανισθούν μεμονωμένα συστήματα διάθεσης στην πλευρά της ζήτησης, ιδίως όσον αφορά τα εξομοιούμενα με ιδιωτικά νοικοκυριά σημεία αποκομιδής ή την παράδοση στους ιδιώτες καταναλωτές.

(88) Η αγορά της αποκομιδής και της διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές αποτελεί, αφενός, χωριστή αγορά σε σχέση με αυτήν της αποκομιδής, κοντά στην κατοικία, συσκευασιών άλλων εκτός των συσκευασιών πώλησης, δηλαδή για τα κυριότερα οικιακά και παραδοσιακά απορρίμματα και, αφετέρου, σε σχέση με την αγορά συλλογής βιομηχανικών απορριμμάτων και των απορριμμάτων των μεγάλων εμπορικών επιχειρήσεων σε χώρους απόρριψης που δεν βρίσκονται κοντά σε νοικοκυριά.

Διανομή σε σχέση με τα οικιακά απορρίμματα

(89) Με την έγκριση του διατάγματος για τις συσκευασίες, η αποκομιδή των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης κοντά στην κατοικία των ιδιωτών καταναλωτών (δηλαδή τα νοικοκυριά και τις μικρές επιχειρήσεις για τις οποίες η πρακτική σε θέματα αποκομιδής είναι ανάλογη με αυτή των νοικοκυριών) διαχωρίστηκε από τα παραδοσιακά «οικιακά απορρίμματα» και, συνεπώς, αφαιρέθηκε από το δημόσιο σύστημα διαχείρισης των απορριμμάτων στο επίπεδο της ευθύνης και της οργάνωσης. Οι επιχειρήσεις αποκομιδής μπόρεσαν έτσι για πρώτη φορά να ασκήσουν αυτόνομη εμπορική δραστηριότητα αποκομιδής και διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης, σε ένα τομέα που μέχρι σήμερα δεν μπορούσαν να είναι παρούσες στο πλαίσιο της εντολής προς τρίτους παρά μόνο υπό τον έλεγχο της αρμόδιας τοπικής αυτοδιοίκησης για την αποκομιδή των απορριμμάτων.

(90) Η αγορά της αποκομιδής και της διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από τους ιδιώτες καταναλωτές διακρίνεται από την αποκομιδή των οικιακών απορριμμάτων, που εμπίπτει πάντα στην ευθύνη της αρμόδιας τοπικής αυτοδιοίκησης για τη συλλογή των απορριμμάτων, μέσω ενός διευρυμένου φάσματος υπηρεσιών. Αντίθετα από την παραδοσιακή αποκομιδή των οικιακών απορριμμάτων, η επιλεκτική διαλογή των συσκευασιών πώλησης βάσει συγκεκριμένων συγγραφών υποχρεώσεων και η μεταφορά υλικών μετά τη διαλογή ενόψει της μεταγενέστερης αξιοποίησης τους αποτελούν μια αυτόνομη λειτουργία δημιουργίας προστιθέμενης αξίας. Η ανάληψη υπηρεσιών διαλογής για τις χρησιμοποιημένες συσκευασίες προϋποθέτει γενικά, ότι η εντεταλμένη επιχείρηση αποκομιδής πραγματοποιεί σημαντικές επενδύσεις σε μια αντίστοιχη υποδομή διαλογής. Πρόκειται στην περίπτωση αυτή για επενδύσεις που ανταποκρίνονται στη ζήτηση, που δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν βραχυπρόθεσμα για άλλες λειτουργίες που συνδέονται με την αποκομιδή. Συνεπώς, δεν υπάρχει βραχυπρόθεσμη λειτουργική υποκαταστασιμότητα μεταξύ των υπηρεσιών αποκομιδής των συσκευασιών πώλησης και όσων πραγματοποιούνται στον τομέα της αποκομιδής των οικιακών απορριμμάτων, που συνεχίζει να υφίσταται.

Διάκριση σε σχέση με τη συλλογή των βιομηχανικών απορριμμάτων και των απορριμμάτων των μεγάλων εμπορικών επιχειρήσεων

(91) Η αγορά αποκομιδής των βιομηχανικών απορριμμάτων και των απορριμμάτων των μεγάλων εμπορικών επιχειρήσεων σε

τοποθεσίες αποκομιδής που δεν είναι κοντά σε νοικοκυριά διακρίνεται από την αγορά αποκομιδής και διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές, ειδικότερα λόγω των διαφορετικών απαιτήσεων σε θέματα μεθόδου αποκομιδής, για παράδειγμα σε ότι αφορά τον αριθμό των τοποθεσιών αποκομιδής, τον μέσο όγκο ανά τοποθεσία, τους απαραίτητους κάδους αποκομιδής και/ή περιοδικότητα της αποκομιδής.

- (92) Έτσι, είναι πιθανό να υπάρχει μια συνολική άποψη του αριθμού των τοποθεσιών αποκομιδής για τη βιομηχανία και τις μεγάλες επιχειρήσεις. Οι χώροι αυτοί είναι επίσης ανεξάρτητοι ο ένας σε σχέση με τον άλλο λόγω της σχετικής σημασίας του όγκου των απορριμμάτων γεγονός που επιτρέπει να πραγματοποιείται η αποκομιδή από διαφορετικές επιχειρήσεις. Σε ό,τι αφορά την αποκομιδή κοντά στα νοικοκυριά των ιδιωτών καταναλωτών, αντίθετα, θα πρέπει, γενικά, να πραγματοποιείται άμεσα για όλα τα νοικοκυριά από την αντίστοιχη τοπική αρχή (συστήματα αποκομιδής) — με εξαίρεση τα συστήματα εθελοντικής παράδοσης, που υπάρχουν μόνο σε συγκεκριμένα σημεία. Το γεγονός αυτό εξηγείται επίσης από σημαντικά οικονομικά αποτελέσματα δικτύων (σημαντικές οικονομίες κλίμακας και φάσματος) που παρατηρούνται στην τομέα της αποκομιδής από ιδιώτες καταναλωτές.
- (93) Οι συγκεκριμένοι αυτοί όροι της προσφοράς έχουν ως συνέπεια ότι, για λόγους πρακτικής, η αποκομιδή από τα νοικοκυριά δεν μπορεί συνήθως να πραγματοποιείται υπό άριστους όρους κόστους παρά σε ένα περιορισμένο αριθμό επιχειρήσεων αποκομιδής. Πρέπει ακόμη να προστεθεί ένα καθοριστικό στοιχείο, το γεγονός ότι, συνήθως — λόγω του περιορισμού του χώρου καθώς και των παραδόσεων των ιδιωτών καταναλωτών σε ότι αφορά την αποκομιδή — ένας μόνο κάδος αποκομιδής ανά υλικό (γυαλί, χαρτί, ελαφρές συσκευασίες για παράδειγμα) μπορεί να διατίθεται σε αυτούς τους χώρους αποκομιδής. Αυτοί οι όροι της ζήτησης αποτελούν επίσης τον κυριότερο λόγο για τον οποίο, συνήθως, υπάρχει μία μόνο επιχείρηση για την αποκομιδή από τα νοικοκυριά των οικιακών απορριμμάτων και/ή των ανακυκλώσιμων υλικών.
- (94) Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει για τους χώρους αποκομιδής που δεν βρίσκονται κοντά στα νοικοκυριά, και προορίζονται για τις μεγάλες εμπορικές επιχειρήσεις και τη βιομηχανία. Οι επιχειρήσεις αυτές συνάπτουν μεμονωμένες συμβάσεις για την επεξεργασία των απορριμμάτων τους με επιχειρήσεις. Από την άποψη της ζήτησης, δεν έχει μεγάλη σημασία, τελικά, αν η αποκομιδή αφορά συσκευασία πώλησης ή άλλα υλικά και/ή απορρίμματα. Οι μεγάλες επιχειρήσεις, για παράδειγμα, φαίνεται ότι τείνουν, σε ό,τι αφορά την αποκομιδή, να επιλέγουν συνολικές λύσεις επεξεργασίας που ισχύουν για ολόκληρη την επιχείρηση και τις εγκαταστάσεις της. Πριν ακόμη από την έναρξη ισχύος του διατάγματος για τις συσκευασίες, ο τομέας των μεγάλων εμπορικών επιχειρήσεων και της βιομηχανίας ήταν οργανωμένος κατά τρόπο ανταγωνιστικό και, αντίθετα με την αποκομιδή από τα νοικοκυριά, δεν υπάρχει κανένα πρακτικό πρόβλημα σχετικά. Στο σημείο αυτό, πρέπει να προστεθεί ότι στο επίπεδο των αξιοποιήσιμων υλικών, οι συσκευασίες πώλησης που χρησιμοποιούνται από τους ιδιώτες καταναλωτές διαφέρουν σημαντικά από τις συσκευασίες που χρησιμοποιούν η βιομηχανία και οι μεγάλες εμπορικές επιχειρήσεις. Έτσι, ο κασσίτερος, το αλουμίνιο ή οι μεικτές συσκευασίες αποτελούν απορρίμματα που παράγουν σχεδόν αποκλειστικά οι ιδιώτες

καταναλωτές και συνήθως συλλέγονται από κοινού με τις λεγόμενες «ελαφρές» συσκευασίες, ενώ η διαλογή ακολουθεί. Η διαλογή πραγματοποιείται σε εγκαταστάσεις με σχετικά υψηλή ένταση κεφαλαίου, που δεν είναι απαραίτητες, από τεχνική άποψη, για τη διαλογή των συσκευασιών που παράγονται στη βιομηχανία και τις μεγάλες εμπορικές επιχειρήσεις.

- (95) Έτσι, δεν υπάρχει επίσης λειτουργική υποκαταστασιμότητα μεταξύ των υπηρεσιών αποκομιδής των συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές και από τη βιομηχανία και τις μεγάλες εμπορικές επιχειρήσεις.

Συμπέρασμα

- (96) Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι υπηρεσίες που ζητεί η DSD από τις επιχειρήσεις αποκομιδής αποτελούν την αγορά αποκομιδής και διαλογής των συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές. Η αγορά αυτή αποτελεί χωριστή αγορά τόσο για την αποκομιδή των παραδοσιακών οικιακών απορριμμάτων όσο και για την αποκομιδή από εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις. Δεν είναι απαραίτητο να καθοριστεί συμπληρωματική διάκριση της αγοράς ανάλογα με τις διάφορες κατηγορίες υλικού (γυαλί, χαρτόνι, για παράδειγμα) ή των βασικών λειτουργιών σε ότι αφορά την προστιθέμενη αξία (αποκομιδή, μεταφορά, διαλογή, για παράδειγμα), γιατί η σχετική εκτίμηση σε ότι αφορά τον ανταγωνισμό βάσει του άρθρου 81 παράγραφος 1, θα ήταν ταυτόσημη.

2.1.1.3. Αγορές υπηρεσιών αξιοποίησης και δευτερογενών πρώτων υλών

- (97) Η DSD παρεμβαίνει στις αγορές των υπηρεσιών αξιοποίησης και/ή των δευτερογενών πρώτων υλών σε ότι αφορά το χρησιμοποιημένο γυαλί, το χαρτί/χαρτόνι, τον κασσίτερο, το αλουμίνιο, τις μεικτές συσκευασίες για ποτά και άλλες σύνθετες συσκευασίες, καθώς και τις πλαστικές ύλες, δεδομένου ότι οργανώνει, μέσω των εγγυητών, την κατανομή των υλικών που έχουν συλλεγεί στο πλαίσιο του συστήματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του διατάγματος για τις συσκευασίες, κατά τρόπο διαρκή και ανεξάρτητο από την αντίστοιχη κατάσταση της αγοράς. Οι εγγυητές αναλαμβάνουν, έναντι της DSD, να προβαίνουν στην αξιοποίηση των υλικών που τίθενται στη διάθεσή τους από τις επιχειρήσεις αποκομιδής, τηρώντας τις διατάξεις του διατάγματος για τις συσκευασίες.
- (98) Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι δευτερογενείς πρώτες ύλες των οποίων γίνεται διαλογή ενόψει της αξιοποίησής τους στο πλαίσιο του συστήματος DSD αποτελούν χωριστές αγορές για κάθε κατηγορία υλικού, που υπήρχαν ήδη εν μέρει — για το γυαλί ή το χαρτί για παράδειγμα — πριν από την έγκριση του διατάγματος για τις συσκευασίες και τη δημιουργία της DSD.
- (99) Τέλος, το θέμα της οροθέτησης των σχετικών αγορών για τις υπηρεσίες αξιοποίησης και τις δευτερογενείς πρώτες ύλες μπορεί να παραμείνει ανοικτό, γιατί ακόμη και αν

ληφθεί υπόψη ένας πιο στενός ορισμός της αγοράς, η εκτίμηση, από πλευράς ανταγωνισμού, των κοινοποιηθεισών συμφωνιών σε ότι αφορά κάθε μια από τις αγορές αυτές δεν θα κατέληγε σε διαφορετικό συμπέρασμα βάσει του άρθρου 81 παράγραφος 1 (βλέπε στη συνέχεια). Ειδικότερα, δεν είναι απαραίτητο να αποφασιστεί αν η απλή οργάνωση εγγύησης αξιοποίησης για ένα συγκεκριμένο είδος υλικού με την προσφυγή σε εγγυητή, η αξιοποίηση (σε μεταγενέστερο στάδιο) αυτού του υλικού και/η προσφορά δευτερογενών πρώτων υλών αποτελούν ενδεχομένως χωριστές αγορές προϊόντων.

2.1.2. Γεωγραφική αγορά

- (100) Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή επί της οποίας οι εν λόγω επιχειρήσεις εμπλέκονται στην προσφορά των σχετικών αγαθών και υπηρεσιών, επί της οποίας οι όροι ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και που μπορεί να διακριθεί από γειτονικές γεωγραφικές περιοχές γιατί, ειδικότερα, οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν ουσιαστικά.
- (101) Οι αντικειμενικές συνθήκες της ζήτησης και της προσφοράς στις αγορές των εν λόγω προϊόντων που καλύπτονται από το σύστημα DSD διαφέρουν ακόμη ουσιαστικά στα κράτη μέλη της Κοινότητας. Αυτό οφείλεται ειδικότερα στο γεγονός ότι πρόκειται για έναν τομέα που στο παρελθόν διεπόταν και οργανωνόταν από τις δημόσιες αρχές, κάτι που ισχύει ακόμα για ορισμένες δραστηριότητες.
- (102) Μολονότι ο τομέας της αποκομιδής απορριμμάτων στο σύνολό του εμφανίζει κάποια τάση διεθνοποίησης, διαπιστώνεται ότι στον τομέα των υπηρεσιών αποκομιδής χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης ειδικότερα, τόσο η προσφορά όσο και η ζήτηση οργανώνονται ακόμα μέχρι στιγμής σε εθνικό επίπεδο. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι οι νομοθεσίες για την αποκομιδή των συσκευασιών διαφέρουν ακόμη σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Αυτό δεν ισχύει μόνο για τις διατάξεις που επιβάλλουν συστήματα ανάκτησης και απόρριψη που καλύπτουν ολόκληρη την επικράτεια καθώς και υποχρεωτικά ποσοστά αποκομιδής, διαλογής και αξιοποίησης, αλλά και για τα περιθώρια κίνησης που διαθέτουν οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, για παράδειγμα σε ό,τι αφορά την αποκομιδή και τη διαλογή των συσκευασιών πώλησης που τους αναλογούν. Για το λόγο αυτό το σύστημα ανάκτησης και ανάληψης των υποχρεώσεων αποκομιδής των συσκευασιών που διαχειρίζεται η DSD περιορίζεται στην Γερμανία και οι απαραίτητες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών για τη λειτουργική εφαρμογή του συνάπτονται αποκλειστικά σε εθνικό επίπεδο.
- (103) Στα πλαίσια αυτό, μπορεί να γίνει δεκτή η αρχή ότι οι αντικειμενικές συνθήκες της ζήτησης και της προσφοράς στις εν λόγω αγορές, στην παρούσα υπόθεση, διαφέρουν από αυτές που ισχύουν σε άλλες περιοχές της κοινής αγοράς. Συνεπώς, ως σχετική γεωγραφική αγορά θα πρέπει να θεωρηθεί η επικράτεια της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού στις αγορές προϊόντων που καλύπτει το σύστημα DSD, στο μέτρο που οι εν λόγω αγορές αφορούν την οργάνωση της ανάκτησης και της αξιοποίησης των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές και την αποκομιδή και τη διαλογή των χρησιμοποιημένων

συσκευασιών πώλησης από τους καταναλωτές αυτούς. Αντίθετα, δεν είναι απαραίτητο να γίνει η γεωγραφική οροδότηση των αγορών των υπηρεσιών αξιοποίησης των δευτερογενών πρώτων υλών.

2.2. Περιορισμός του ανταγωνισμού λόγω του καταστατικού της DSD στην αγορά οργάνωσης της ανάκτησης και αξιοποίησης των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές

- (104) Η DSD είναι σήμερα η μόνη επιχείρηση που εφαρμόζει στη Γερμανία ένα σύστημα, που καλύπτει όλη τη χώρα, με στόχο την απαλλαγή από την υποχρέωση ανάκτησης και αξιοποίησης των συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές. Η DSD αποτελεί συνεπώς τον υπεύθυνο οργανισμό με τη συνδρομή του οποίου οι μέτοχοι και άλλες επιχειρήσεις, που συνάπτουν με την DSD συμβάσεις χρήσης του λογότυπου, μπορούν να απαλλαγούν από την υποχρέωση ανάκτησης και αξιοποίησης.
- (105) Η δημιουργία της εταιρίας σύμφωνα με τις αρχές που καθορίζονται στο καταστατικό δημιούργησε και τις ουσιαστικές προϋποθέσεις που επιτρέπουν να προταθεί συμμετοχή σε ένα σύστημα απαλλαγής από την υποχρέωση ανάκτησης και αξιοποίησης με συνολικό ποσοστό κάλυψης, ενώ η εμπορική συμμετοχή σε ένα σύστημα αυτού του είδους με την έννοια σύμβασης ανταλλαγής πραγματοποιείται με την σύναψη σύμβασης χρησιμοποίησης του λογότυπου.
- (106) Το καταστατικό της DSD δεν περιλαμβάνει καμία ρήτρα αποκλειστικότητας. Οι μέτοχοι της DSD είναι συνεπώς ελεύθεροι να συνάπτουν συμβάσεις τόσο με ανταγωνιστές όσο και εταίρους της DSD όσον αφορά τις σχετικές υπηρεσίες. Η ρήτρα στην αρχή του προοιμίου της καταστατικής πράξης σύμφωνα με την οποία τα εμπορικά καταστήματα, αναλαμβάνουν την υποχρέωση να πωλούν μόνο τα προϊόντα των οποίων οι συσκευασίες φέρουν το λογότυπο «Der Grüne Punkt» δεν περιλαμβάνεται πλέον στην έκδοση που έχει κοινοποιηθεί.
- (107) Συνεπώς, δεν φαίνεται να υπάρχει στην αγορά οργάνωσης της ανάκτησης και της αξιοποίησης των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές αισθητός περιορισμός του ανταγωνισμού με την έννοια του άρθρου 81 παράγραφος 1, λόγω του καταστατικού της DSD. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί να παραμείνει ανοικτό το θέμα της οριστικής οροδότησης της αγοράς. Επίσης, δεν είναι απαραίτητο να εκτιμηθεί αν οι συμφωνίες αυτές επηρεάζουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

Συμπέρασμα

- (108) Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι η δημιουργία της DSD δεν συνιστά, βάσει του καταστατικού της, περιορισμό του ανταγωνισμού με την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1. Ωστόσο, το γεγονός αυτό δεν αποκλείει η εκμετάλλευση των εμπορικών δραστηριοτήτων που απορρέουν από ένα τέτοιο σύστημα να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω άρθρου 81.

2.3. Περιορισμοί του ανταγωνισμού στην αγορά των υπηρεσιών αξιοποίησης και των δευτερογενών πρώτων υλών

(109) Η DSD δραστηριοποιείται στις αγορές των υπηρεσιών αξιοποίησης και των δευτερογενών πρώτων υλών σε ότι αφορά το χρησιμοποιημένο γυαλί, το χαρτί/χαρτόνι, τον κασίτερο, το αλουμίνιο, τα πλαστικά, τις μεικτές συσκευασίες για ποτά και άλλες μεικτές συσκευασίες, οργανώνοντας την απαραίτητη αξιοποίηση των συσκευασιών πώλησης που συλλέγονται από το σύστημα ενόψει της απαλλαγής από τις αρμόδιες αρχές του Landen. Τόσο η σύμβαση παροχής υπηρεσιών όσο και οι εγγυητικές συμβάσεις προβλέπουν σχετικά αντίστοιχες διατάξεις.

2.3.1. Περιορισμός του ανταγωνισμού λόγω της σύμβασης παροχής υπηρεσιών

(110) Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 47, η DSD κατάρτησε κατ' αρχήν το σύστημα του «νεκρού σημείου». Συνεπώς, δεν υπάρχει πλέον ουσιώδης περιορισμός του ανταγωνισμού στις εν λόγω αγορές σε ότι αφορά τις κατηγορίες των ακόλουθων υλικών: γυαλί, χαρτί/χαρτόνι, κασίτερος και αλουμίνιο. Η Επιτροπή δέχθηκε προσωρινά τη διάταξη που επιβάλλει στην επιχείρηση αποκομιδής να επιλέγει το τρόπο εμπορίας των υλικών που έχουν συλλεγεί πριν από τη λήξη της ισχύος της σύμβασης παροχής υπηρεσιών, λόγω των ιδιαίτερων περιστάσεων της δημιουργίας, για πρώτη φορά, ενός συλλογικού συστήματος. Η Επιτροπή, ξεκινά ωστόσο από την αρχή ότι μετά τη λήξη των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, στις 31 Δεκεμβρίου 2003, οι λειτουργικές αγορές υπηρεσιών αξιοποίησης και δευτερογενών πρώτων υλών θα είναι αρκετές και θα πρέπει συνεπώς να επιτραπεί, για τις μελλοντικές συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, η επιλογή του τρόπου εμπορίας των διαφόρων κατηγοριών υλικών σε αισθητά συντομότερα διαστήματα.

(111) Η σύμβαση παροχής υπηρεσιών εξακολουθεί να μην επιτρέπει στην επιχείρηση αποκομιδής να εμπορεύεται η ίδια κατά τρόπο αυτόνομο τις πλαστικές και μεικτές συσκευασίες (συσκευασίες για ποτά και άλλες μεικτές [πλαστικές] συσκευασίες). Τα υλικά αυτά πρέπει να ανατίθενται σε εγγυητή. Η εν λόγω εξαίρεση πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο των συνθηκών για τη δημιουργία μιας λειτουργικής αγοράς σε ότι αφορά την αξιοποίηση συσκευασιών πώλησης από πλαστικό που συλλέγονται κοντά στα νοικοκυριά.

(112) Αντίθετα με άλλα υλικά όπως το γυαλί ή το χαρτί, οι πλαστικές και μεικτές συσκευασίες που συλλέγονται κοντά στα νοικοκυριά δεν αποτελούσαν αντικείμενο χωριστής συλλογής και αξιοποίησης πριν από την έγκριση του διατάγματος για τις συσκευασίες και τη δημιουργία της DSD, αφού ήταν ενσωματωμένες στην παραδοσιακή συλλογή των οικιακών απορριμμάτων (σημείο 89). Έτσι, το διάταγμα για τις συσκευασίες δημιούργησε σε ό,τι αφορά την αποκομιδή και την αξιοποίηση των πλαστικών και μεικτών συσκευασιών ένα νέο πεδίο εμπορικής δραστηριότητας που δικαιολογείται από λόγους που συνδέονται με την προστασία του περιβάλλοντος.

(113) Ωστόσο, οι συσκευασίες πώλησης από πλαστικό και/ή μεικτά υλικά των οποίων η συλλογή και η διαλογή γίνεται στο πλαίσιο της DSD φέρουν, χωρίς εξαίρεση αρνητική τιμή αγοράς, έτσι ώστε τα υλικά αυτά δεν μπορούν σήμερα να αξιοποιηθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του διατάγματος παρά μόνο χάρη στις συμπληρωματικές πληρωμές που καταβάλλει η DSD. Και στο παρελθόν, οι χαμηλές τιμές της αγοράς εξηγούσαν γιατί τα πλαστικά υλικά που καταρχάς προορίζονταν για αξιοποίηση κατευθύνονταν σε διαύλους εξάλειψης με μικρότερο κόστος που δεν συμφωνούσαν με το διάταγμα και για το λόγο αυτό η DSD χρειάστηκε να λάβει διορθωτικά μέτρα και να πραγματοποιεί αντίστοιχους ελέγχους. Η προσωρινή διατήρηση του «νεκρού σημείου» για τις πλαστικές και μεικτές συσκευασίες αποτελεί ένα από τα μέτρα αυτά.

(114) Δεδομένων των εξαιρετικών περιστάσεων και συνθηκών που συνδέονται με τη δημιουργία μιας νέας και λειτουργικής αγοράς στον τομέα της αξιοποίησης μετά τη διαλογή των συσκευασιών από πλαστικό και μεικτά υλικά, η Επιτροπή θεωρεί ότι η προσωρινή διατήρηση του «νεκρού σημείου» για τα πλαστικά κατά τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης παροχής υπηρεσιών ως τα τέλη του 2003, δεν αποτελεί περιορισμό του ανταγωνισμού. Το γεγονός ότι, σύμφωνα με τις προδιαγραφές του διατάγματος για τις συσκευασίες, στη νέα έκδοσή του, η DSD πρέπει να οργανώσει πρόσκληση υποβολής προσφορών που να εγγυάται ότι οι πραγματικές αγορές αξιοποίησης των πλαστικών υλικών που συλλέγονται ανατίθενται υπό συνθήκες ανοίγματος του ανταγωνισμού, διευκολύνει την εκτίμηση αυτή.

(115) Η ρήτρα που περιλαμβανόταν αρχικά στη σύμβαση παροχής υπηρεσιών, η οποία υποχρέωσε την επιχείρηση αποκομιδής που είχε επιλέξει την άμεση εμπορία ή την κοινή εμπορία με εγγυητή να καταβάλει πάγιο ποσό 1,25 DEM ανά κάτοικο και το χρόνο στην DSD, σε αντιστάθμιση των εσόδων που δημιουργεί αξιοποίηση, καταργήθηκε κατ' εφαρμογή δέσμευσης που ανέλαβε η DSD έναντι της Επιτροπής (αιτιολογική σκέψη 70).

(116) Η Επιτροπή συμπεραίνει συνεπώς ότι οι διατάξεις της σύμβασης παροχής υπηρεσιών δεν συνεπάγονται ουσιώδη περιορισμό του ανταγωνισμού στις αγορές μετά την αποκομιδή και τη διαλογή των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης, δηλαδή τις υπηρεσίες αξιοποίησης ή/και τις δευτερογενείς πρώτες ύλες, και ότι δεν εμπίπτουν στο πεδίο του άρθρου 81 παράγραφος 1.

2.3.2. Περιορισμός του ανταγωνισμού λόγω των εγγυητικών συμβάσεων

(117) Όπως αναφέρεται ήδη στην αιτιολογική σκέψη 61, οι συμβάσεις ανάκτησης και εγγύησης πρόβλεπαν αρχικά για τα διάφορα υλικά διατάξεις που αντιστοιχούσαν με αυτές των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών σε ό,τι αφορά την υποχρέωση παράδοσης των υλικών που έχουν συλλεγεί. Οι ρήτρες αυτές είτε καταργήθηκαν είτε τροποποιήθηκαν.

(118) Οι εγγυητικές συμβάσεις που ισχύουν ως τα τέλη του 2003 δεν περιέχουν καμία ρήτρα αποκλειστικότητας. Συνεπώς, η DSD είναι ελεύθερη, ανά είδος υλικού, να συνάπτει

συμβάσεις με διάφορους εγγυητές. Η DSD ανέλαβε τη δέσμευση έναντι της Επιτροπής να επιτρέπει σε οποιαδήποτε εταιρία πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις να καθίσταται εγγυήτρια για μια κατηγορία υλικών (αιτιολογική σκέψη 74). Συνεπώς, η Επιτροπή θεωρεί ότι καταρχάς η DSD θα χορηγεί εντός εύλογης προθεσμίας την ιδιότητα του εγγυητή σε οποιαδήποτε επιχείρηση ανταποκρίνεται αντικειμενικά στις απαραίτητες σχετικές προϋποθέσεις και απηύθυνε σχετική αίτηση στην DSD.

(119) Προκειμένου να διατηρηθεί η ουδετερότητα, από άποψη ανταγωνισμού, της διαδικασίας δήλωσης μεταξύ των επιχειρήσεων αποκομιδής και των εγγυητών στο πλαίσιο της παραγωγής των δικαιολογητικών των ρωών επεξεργασίας, η DSD ανέλαβε, προκειμένου να εξαλειφθούν οι αμφιβολίες που εκφράστηκαν, να μην χρησιμοποιεί τις εμπορικές συμφωνίες που περιέχονται σε γνώση της όταν τηρεί την υποχρέωση που επιβάλλει το διάταγμα για τις συσκευασίες σχετικά με την παροχή απόδειξης ότι οι συσκευασίες παραδίδονται ενόψει της αξιοποίησής τους και, όπου είναι απαραίτητο, να παρέχει ανώνυμες αποδείξεις (αιτιολογική σκέψη 73). Η DSD αναλαμβάνει επίσης να μην αποκαλύπτει τις επωνυμίες των επιχειρήσεων όταν υποβάλλει δικαιολογητικά για τα υλικά των οποίων γίνεται επεξεργασία, στο μέτρο όπου τα Länder, με την ιδιότητά τους ως αρμόδιων αρχών για την απαλλαγή, δέχονται τη μέθοδο αυτή (αιτιολογική σκέψη 75).

(120) Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι οι διατάξεις των εγγυητικών συμβάσεων δεν δημιουργούν κανένα ουσιώδη περιορισμό του ανταγωνισμού στις αγορές των υπηρεσιών αξιοποίησης και/ή των δευτερευουσών πρώτων υλών, και ότι δεν εμπίπτουν στο άρθρο 81 παράγραφος 1.

2.4. Περιορισμός του ανταγωνισμού λόγω της σύμβασης παροχής υπηρεσιών στην αγορά αποκομιδής και διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές

(121) Προκειμένου να μεταφερθούν στην πράξη οι απαιτήσεις του διατάγματος για τις συσκευασίες σχετικά με τα συστήματα αποκομιδής και αξιοποίησης των απορριμμάτων στο σύνολο της επικράτειας σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3, του εν λόγω διατάγματος, η DSD έχει συνάψει τυποποιημένη σύμβαση παροχής υπηρεσιών με επιχειρήσεις αποκομιδής. Η εν λόγω σύμβαση προβλέπει, στο πρώτο άρθρο, ότι η επιχείρηση αποκομιδής αναλαμβάνει μόνη τη δημιουργία και την εκμετάλλευση ενός συστήματος σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 του διατάγματος για τις συσκευασίες για μια συγκεκριμένη περιοχή αποκομιδής (αιτιολογική σκέψη 44). Στη συνέχεια εξετάζεται το συμβιβασίμο αυτής της ρήτρας αποκλειστικότητας με το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

α) Αποκλειστικότητα υπέρ της επιχείρησης αποκομιδής

(122) Λόγω της δέσμευσης της DSD να χορηγεί αποκλειστική εντολή σε επιχείρηση αποκομιδής για το σύνολο των υπηρεσιών αποκομιδής και διαλογής κατά τη διάρκεια της συμβατικής περιόδου στην αντίστοιχη συμβατική περιοχή, μειώνονται σημαντικά οι δυνατότητες που έχουν οι λοιποί φορείς παροχής υπηρεσιών αυτού του είδους για χρησιμοποιημένες συσκευασίες που αναλογούν σε ιδιώτες κατανα-

λωτές να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους, δεδομένης της δεσποζουσας θέσης της DSD από την πλευρά της ζήτησης (αιτιολογική σκέψη 30).

(123) Ορίζοντας μία μόνο επιχείρηση αποκομιδής ανά συμβατική περιοχή, η DSD αυτοπεριορίζεται σε ότι αφορά τη ζήτηση των υπηρεσιών αποκομιδής για τις χρησιμοποιημένες συσκευασίες πώλησης. Ο περιορισμός αυτός έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίζει τους ανταγωνιστικούς προμηθευτές για τις συγκεκριμένες υπηρεσίες αποκομιδής και διαλογής χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές να προσφέρουν αυτό το είδος υπηρεσίας σε έναν πελάτη που έχει δεσποζούσα θέση και, συνεπώς περιορίζει ουσιωδώς τον ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων αποκομιδής στη συμβατική περιοχή. Το γεγονός ότι η DSD δεν δέχεται, εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων, να ορίζει, κάτι που θα ήταν δυνατό, διαφορετικούς εταίρους για τα υλικά που πρέπει να συλλέγονται χωριστά και ανεξάρτητα το ένα από τα άλλα (ιδίως το γυαλί, το χαρτί/χαρτόνι, τις ελαφρές συσκευασίες) ενισχύει αυτόν τον περιορισμό του ανταγωνισμού.

(124) Τελικά, η DSD αναλαμβάνει την υποχρέωση, για όλη τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, να ζητεί από την επιχείρηση που έχει επιλεγεί να αναλάβει κατά αποκλειστικότητα αυτές τις υπηρεσίες αποκομιδής και διαλογής στην αντίστοιχη περιοχή αποκομιδής. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού στην αγορά αποκομιδής και διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από τους ιδιώτες καταναλωτές, γιατί καμιά άλλη επιχείρηση αποκομιδής δεν μπορεί να συνάψει σύμβαση παροχής υπηρεσιών με την DSD και οι επιχειρήσεις αυτές που αποκλείονται χάνουν έναν πελάτη η βαρύτητα του οποίου είναι καθοριστική. Τίποτα δεν εμποδίζει οι επιχειρήσεις αποκομιδής που έχουν αποκλειστεί, να εργάζονται, ενδεχομένως, υπεργολαβικά για εταίρο της DSD σε ό,τι αφορά την αποκομιδή ή/και τη διαλογή των συγκεκριμένων κατηγοριών αξιοποιήσιμων υλικών.

Ουσιώδης χαρακτήρας του περιορισμού του ανταγωνισμού

(125) Η σύμβαση αποκλειστικότητας που συνδέει την DSD με τις επιχειρήσεις αποκομιδής παραβιάζει το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ μόνο αν επηρεάζεται ουσιωδώς ο ανταγωνισμός. Ο ουσιώδης χαρακτήρας του περιορισμού του ανταγωνισμού μετράται κυρίως σε σχέση με τη θέση των εταίρων στην εν λόγω αγορά και με τη διάρκεια ισχύος της ρήτρας αποκλειστικότητας.

(126) Η DSD έχει συνάψει τυποποιημένη σύμβαση παροχής υπηρεσιών που περιλαμβάνει την προαναφερθείσα ρήτρα αποκλειστικότητας (αιτιολογική σκέψη 44) για συνολικά πάνω από 500 συμβατικές περιοχές και δημιούργησε έτσι ένα δίκτυο για την αποκομιδή και τη διαλογή των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές που καλύπτει το σύνολο της Γερμανίας. Συνεπώς, η DSD δημιούργησε ένα δίκτυο σύμβασης παροχής υπηρεσιών για το σύνολο της εν λόγω γεωγραφικής αγοράς.

(127) Η DSD είναι σήμερα η μόνη επιχείρηση που διαθέτει στη Γερμανία ένα σύστημα αποκομιδής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές, του

οποίου το ποσοστό κάλυψης είναι συνολικό, και η βαρύτητά της, από την πλευρά της ζήτησης αυτών των υπηρεσιών αποκομιδής, είναι συνεπώς καθοριστική, τόσο στο επίπεδο του συνόλου της χώρας όσο και στις διάφορες συμβατικές περιοχές. Κατά την περίοδο 1996-98, η συμμετοχή στο σύστημα DSD επέτρεψε την αποκομιδή και την υποχρεωτική αξιοποίηση του 70 % περίπου των συσκευασιών πώλησης που διατίθενται κάθε χρόνο στη Γερμανία (αιτιολογική σκέψη 30). Από την πλευρά της ζήτησης, η DSD αντιπροσωπεύει τουλάχιστον 80 % της αγοράς που καθορίζει την αποκομιδή και τη διαλογή των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές. Συνεπώς, η DSD αποτελεί τον μόνο πελάτη μεγάλου μεγέθους γι' αυτές τις υπηρεσίες αποκομιδής, ενώ από την πλευρά της προσφοράς, η κατάσταση χαρακτηρίζεται από την παρουσία πολλών φορέων, ορισμένοι από τους οποίους δραστηριοποιούνται μόνο σε περιφερειακό επίπεδο.

(128) Από την πλευρά της προσφοράς θα πρέπει ακόμη να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, όπως εξηγείται στην αιτιολογική σκέψη 93, είναι μάλλον απίθανο, κυρίως για λόγους έλλειψης θέσης αλλά και για λειτουργικούς λόγους, να εισέλθει ένα νέο σύστημα αποκομιδής από ιδιώτες καταναλωτές παράλληλα με αυτό της DSD και, συνεπώς, να διαθέτουν οι επιχειρήσεις αποκομιδής που έχουν αποκλειστεί νέους διαύλους για να προτείνουν τις υπηρεσίες τους. Είναι πιο ρεαλιστικό να σκεφθούμε ότι ένα δυνητικά ανταγωνιστικό σύστημα αποκομιδής και/ή ένα μεμονωμένο σύστημα θα συνεργαστούν με τις επιχειρήσεις που παρέχουν ήδη τις υπηρεσίες αποκομιδής για τη DSD στο πλαίσιο της σύμβασης παροχής υπηρεσιών, γιατί η υποδομή αποκομιδής που είναι εγκατεστημένη κοντά στα νοικοκυριά παρουσιάζει χαρακτηριστικά «χοάνης». Η μόνη περίπτωση όπου φαίνεται πιθανή η προσφυγή σε άλλες επιχειρήσεις αποκομιδής (και συνεπώς εγκατάστασης συμπληρωματικών κάδων αποκομιδής) αφορά ορισμένες τοποθεσίες αποκομιδής που μπορούν να εξομοιωθούν με νοικοκυριά, για παράδειγμα νοσοκομεία ή καντίνες, με την επιφύλαξη τήρησης ορισμένων προϋποθέσεων σε ό,τι αφορά την πρακτική και τις συσκευασίες. Η οικονομική σημασία των υπόλοιπων δυνατοτήτων που θα διέδεται, ενδεχομένως, οι επιχειρήσεις αποκομιδής παραμένει συγκριτικά περιορισμένη στην εν λόγω αγορά. Έτσι, πρέπει να συμπεράνουμε ότι δεν είναι πιθανό, κατά τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, οι επιχειρήσεις αποκομιδής που έχουν αποκλειστεί να έχουν σημαντικές δυνατότητες προκειμένου να προτείνουν τις υπηρεσίες τους σε κάθε συμβατική περιοχή.

(129) Η διάρκεια ισχύος της ρήτρας αποκλειστικότητας διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην εκτίμηση των αποτελεσμάτων της στον ανταγωνισμό. Οι τυποποιημένες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών που έχουν κοινοποιηθεί σε διαφορετικές εκδόσεις, δηλαδή με τη μορφή των λεγόμενων τροποποιητικών συμβάσεων, περιλαμβάνουν την διάταξη αποκλειστικότητας που περιγράφεται ήδη της οποίας η λήξη, προβλέπεται για τα τέλη του 2003.

(130) Δεδομένου ότι η πλειονότητα των εν λόγω συμβάσεων συνάφθηκε για πρώτη φορά το 1992, η διάρκεια ισχύος της ρήτρας αποκλειστικότητας είναι υπερβολικά μακρά. Έχει ως αποτέλεσμα να στερεί για πολύ μεγάλο διάστημα τους άλλους υποψήφιους, που δεν επελέγησαν κατά την πρώτη ανάθεση της αγοράς υπηρεσιών, από σημαντικές δυνατό-

τητες σε ότι αφορά την υποβολή προσφορών και επηρεάζει έτσι την μακροπρόθεσμη παραγωγική τους ικανότητα.

Επίδραση στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών

(131) Συνολικά, η DSD έχει συνάψει με τυποποιημένη σύμβαση παροχής υπηρεσιών που περιλαμβάνει ρήτρα αποκλειστικότητας για πάνω από 500 συμβατικές περιοχές και δημιουργήσε έτσι ένα δίκτυο αποκομιδής και διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές, που καλύπτει το σύνολο της Γερμανίας. Η κατάσταση αυτή καθιστά πιο πολύπλοκη μακροπρόθεσμα την πρόσβαση στην αγορά άλλων επιχειρήσεων αποκομιδής, κατά τη διάρκεια της συμβατικής περιόδου, ειδικότερα όσων προέρχονται από άλλα κράτη μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου. Οι σχέσεις αποκλειστικότητας ασκούν ιδιαίτερα αρνητική επίδραση στις δυνατότητες των ξένων επιχειρήσεων αποκομιδής να εγκατασταθούν στην εν λόγω αγορά. Συνεπώς, η ρήτρα αποκλειστικότητας που περιλαμβάνεται στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών μπορεί να επηρεάσει ουσιαστικά το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών.

Συμπέρασμα

(132) Από την εξέταση της ρήτρας αποκλειστικότητας της σύμβασης παροχής υπηρεσιών συνάγεται ότι η πρόσβαση στην εν λόγω αγορά των εθνικών και διεθνών επιχειρήσεων αποκομιδής παρεμποδίζεται σημαντικά και αυτό συμβάλλει ουσιαστικά, στο κλείσιμο των αγορών σε ένα σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς. Συνεπώς, στην εν λόγω ρήτρα αποκλειστικότητας της σύμβασης παροχής υπηρεσιών εφαρμόζεται το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

β) Πρόσβαση στις εγκαταστάσεις των επιχειρήσεων αποκομιδής

(133) Δεδομένου ότι το θέμα της ελεύθερης και ανεμπόδιστης πρόσβασης των ανταγωνιστών της DSD στις εγκαταστάσεις αυτές έχει ιδιαίτερη σημασία ως προς το ανταγωνισμό λόγω της «χοάνης» που αποτελεί η υποδομή αποκομιδής κοντά στα νοικοκυριά (αιτιολογική σκέψη 93), και ότι εκφράστηκαν ανταγωνιστικοί φόβοι μετά τη δημοσίευση ανακοίνωσης κατ' εφαρμογή του άρθρου 19 παράγραφος 3 του κανονισμού αριθ. 17, το θέμα αυτό πρέπει να εκτιμηθεί βάσει της σύμβασης παροχής υπηρεσιών (αιτιολογική σκέψη 2). Ειδικότερα, ενδέχεται να υπάρχει περιορισμός του ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 81 παράγραφος 1, αν η σύμβαση παροχής υπηρεσιών στερεί από τους ανταγωνιστές της DSD την πρόσβαση στην υποδομή αποκομιδής.

(134) Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών δεν περιέχουν καμία ρήτρα αποκλειστικότητας υπέρ της DSD και οι επιχειρήσεις αποκομιδής μπορούν να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στους ανταγωνιστές της DSD. Η εταιρία αυτή, επιβεβαίωσε, στην δέσμευση που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 71, ότι παρατείνεται από τη ρήτρα αποκλειστικότητας υπέρ της DSD. Στη δέσμευσή της αυτή, η DSD αναλαμβάνει εξάλλου να μην υποχρεώνει τις επιχειρήσεις αποκομιδής να χρησιμοποιούν κάδους ή άλλες εγκαταστάσεις αποκομιδής και δια-

λόγης χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης αποκλειστικά στο πλαίσιο της εκτέλεσης της σύμβασης παροχής υπηρεσιών με την DSD.

- (135) Επίσης, δεν μπορεί να παραβλεφθεί η ύπαρξη μιας ρήτρας αποκλειστικότητας υπέρ της DSD στο σημείο 2.1 της τρίτης τροποποιητικής σύμβασης, που δεν καταργήθηκε από την τέταρτη τροποποιητική σύμβαση. Σύμφωνα με την διατύπωσή της, η διάταξη δεν αφορά παρά μόνο τις συσκευασίες πώλησης που συλλέγονται από το σύστημα DSD. Πρόκειται στην περίπτωση αυτή για συσκευασίες πώλησης μελών του συστήματος DSD, όχι όμως όλων των συσκευασιών πώλησης που, γενικά, συμμετέχουν σε συλλογικό σύστημα σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 3 του διατάγματος για τις συσκευασίες.
- (136) Καταρχάς, η DSD είχε ζητήσει, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 57, να μην μπορούν οι τρίτοι να χρησιμοποιούν από κοινού τις εγκαταστάσεις αποκομιδής των συμβαλλομένων με την DSD παρά με τη σύμφωνη γνώμη της. Στη συνέχεια, η Επιτροπή υπέδειξε στην DSD ότι αν δεν επιτρέπει σε τρίτους να χρησιμοποιούν τους κάδους αποκομιδής και τις λοιπές εγκαταστάσεις που ανήκουν στους εταίρους της παρά μόνο με την έγκρισή της, το γεγονός αυτό μπορεί να θεωρηθεί κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης με την έννοια του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ.
- (137) Μετά την θέση της Επιτροπής, η DSD παραιτήθηκε από την αξίωσή της να μην μπορούν οι τρίτοι να χρησιμοποιούν από κοινού τις εγκαταστάσεις αποκομιδής ή τις λοιπές εγκαταστάσεις των συμβαλλομένων με την DSD παρά μόνο με την έγκρισή της και ανέλαβε σχετική αντίστοιχη δέσμευση όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 72.
- (138) Το ίδιο προβληματική θα ήταν από την πλευρά της DSD μια συμπεριφορά με την οποία θα υποχρέωνε άμεσα τους τρίτους να καταβάλουν εισφορά έναντι αυτής της χρήσης και/ή αν απαιτούσε να έχει λόγο στη διαπραγμάτευση μεταξύ των επιχειρήσεων αποκομιδής και των τρίτων ως προς την δίκαιη καταβολή εισφοράς για την από κοινού χρήση των κάδων αποκομιδής. Ωστόσο, η DSD, καθώς και οι υπόλοιποι εταίροι των επιχειρήσεων αποκομιδής, είναι ελεύθεροι να μεριμνούν, στις συμβατικές σχέσεις τους, ώστε καμία υπηρεσία που παρέχεται προφανώς έναντι τρίτων να μην τιμολογείται στην DSD και, ενδεχομένως, να διαπραγματεύονται τη μείωση της εισφοράς που καταβάλλεται στις επιχειρήσεις αποκομιδής.
- (139) Δεν προκύπτει από την σύμβαση παροχής υπηρεσιών ότι οι ανταγωνιστές της DSD αποκλείονται από την πρόσβαση στην υποδομή αποκομιδής, με αποτέλεσμα να μην υφίσταται περιορισμός του ανταγωνισμού με την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1 της συνθήκης.

γ) Συμπέρασμα

- (140) Βάσει της εξέτασης της ρήτρας αποκλειστικότητας της σύμβασης παροχής υπηρεσιών, διαπιστώνεται ότι η πρόσβαση στην σχετική αγορά των εθνικών και διεθνών επιχειρήσεων αποκομιδής παρεμποδίζεται ουσιαστικά και το γεγονός αυτό συμβάλλει σημαντικά στο κλείσιμο των αγορών σε ένα σημαντικό τμήμα της κοινής αγοράς. Συνεπώς, ισχύει το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης

για την ρήτρα αποκλειστικότητας της σύμβασης παροχής υπηρεσιών.

II. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 81 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 53 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΟΧ

- (141) Δεδομένου ότι η σχέση αποκλειστικότητας μεταξύ της DSD και των επιχειρήσεων αποκομιδής βάσει των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, πρέπει να εξεταστεί αν οι εν λόγω διατάξεις πληρούν τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 81 παράγραφος 3.

1. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ Ή ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ Ή ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ Ή ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ

- (142) Το σύνολο των θετικών αποτελεσμάτων που μπορεί να επιφέρει η αποκλειστικότητα που προβλέπεται στη σύμβαση παροχής υπηρεσιών, που δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης πρέπει να ισοσταθμιστεί με τις αρνητικές επιπτώσεις που μπορεί να έχει στον ανταγωνισμό.
- (143) Η DSD, που σήμερα αποτελεί το μοναδικό συλλογικό σύστημα αποκομιδής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης που καλύπτει ολόκληρη την επικράτεια, έχει ως αντικείμενο την πραγματοποίηση των στόχων της εθνικής και κοινοτικής περιβαλλοντικής πολιτικής στον τομέα της πρόληψης της παραγωγής, της ανακύκλωσης και την αξιοποίηση των απορριμμάτων από συσκευασίες. Η σύμβαση παροχής υπηρεσιών δεν επιτρέπει συνεπώς την εφαρμογή των διατάξεων τόσο του γερμανικού διατάγματος για τις συσκευασίες όσο και της οδηγίας 94/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1994, για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας⁽¹³⁾. Οι νομοθετικές αυτές διατάξεις έχουν ως στόχο την αποφυγή ή τον περιορισμό των επιπτώσεων από τα απορρίμματα συσκευασίας στο περιβάλλον και τη διασφάλιση με τον τρόπο αυτό ενός υψηλού επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος.
- (144) Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών που έχουν συναφθεί μεταξύ της DSD και των επιχειρήσεων αποκομιδής έχουν ως αντικείμενο την εφαρμογή αυτών των περιβαλλοντικών στόχων στον τομέα της αποκομιδής και την διαλογής των συσκευασιών πώλησης από τα νοικοκυριά και άλλους παρόμοιους τόπους απόρριψης. Είναι απαραίτητες προκειμένου να επιτύχει η DSD τους στόχους και να τηρήσει τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει στο πλαίσιο του συστήματος το οποίο εκμεταλλεύεται. Έτσι, οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών επιβάλλουν τη δημιουργία μιας μεθόδου αποκομιδής και διαλογής που συνεπάγεται σημαντικές επενδύσεις (αιτιολογική σκέψη 53). Η τακτική αποκομιδή, ανά κατηγορία υλικού, των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές, καθώς και η διαλογή τους ή/και η μεταγενέστερη προετοιμασία ενόψει συνολικής αξιοποίησης, επιτρέπουν την άμεση εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με το περιβάλλον.
- (145) Η σχέση αποκλειστικότητας μεταξύ της DSD και των επιχειρήσεων αποκομιδής στο πλαίσιο των συμβάσεων παροχής

⁽¹³⁾ ΕΕ L 365 της 31.12.1994, σ. 10.

υπηρεσιών τους επιτρέπει να προγραμματίσουν την παροχή υπηρεσιών μακροπρόθεσμα και να την οργανώσουν κατά τρόπο αξιόπιστο. Έτσι, μπορούν να πραγματοποιηθούν οι απαιτητές επενδύσεις σε οικονομικά αποδεκτή βάση από την άποψη της απόσβεσής τους (αιτιολογική σκέψη 54). Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι μπορούν να πραγματοποιηθούν σημαντικές οικονομίες κλίμακος και φάσματος στον τομέα της αποκομιδής χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές, λόγω της ύπαρξης αποτελεσμάτων δικτύου, το γεγονός ότι χρησιμοποιείται μία μόνο επιχείρηση αποκομιδής για όλη τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης επιτρέπει την πραγματοποίηση κερδών αποτελεσματικότητας. Ταυτόχρονα, ο εντολέας, δηλαδή η DSD, ικανοποιεί κατά τρόπο τακτικό και αξιόπιστο τις ανάγκες του στον ευαίσθητο αυτό τομέα, που άλλοτε υπαγόταν στο δημόσιο.

- (146) Λαμβανομένου υπόψη των παραπάνω μπορούσε να θεωρηθούμε ότι η σχέση αποκλειστικότητας που προβλέπουν οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών συμβάλλουν στη βελτίωση της παραγωγής και την προώθηση της τεχνικής και οικονομικής προόδου.

2. ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ

- (147) Οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών εγγυώνται, για τις συσκευασίες πώλησης που εμπίπτουν στο σύστημα DSD, αποκομιδή από τους ιδιώτες καταναλωτές στο σύνολο της επικράτειας, ανά κατηγορία υλικού. Αυτό αντιστοιχεί στα είδη αποκομιδής στα οποία ήταν συνηθισμένοι μέχρι σήμερα οι καταναλωτές και το σύστημα αυτό μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι ιδιαίτερα ευνοϊκό για τους καταναλωτές.
- (148) Για τους περισσότερους από τους κατασκευαστές και τους διανομείς που υπόκεινται στην υποχρέωση αποκομιδής και αξιοποίησης, η συμμετοχή σε ένα συλλογικό σύστημα αποκομιδής που καλύπτει το σύνολο της επικράτειας αναμένεται να οδηγήσει σε μείωση του κόστους σε σχέση με τη δημιουργία ενός μεμονωμένου συστήματος αποκομιδής και αξιοποίησης, λόγω των οικονομιών κλίμακος και φάσματος που επιτρέπουν οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών. Μπορεί να θεωρηθεί ότι η μείωση του κόστους που πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης θα μετακυληθεί ανάλογα στους καταναλωτές οι οποίοι θα επωφεληθούν επίσης από τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος που αποτελεί έναν από τους στόχους του συστήματος, δηλαδή τη μείωση της ποσότητας των παραγόμενων συσκευασιών⁽¹⁴⁾.
- (149) Η Επιτροπή κατέληξε συνεπώς στο συμπέρασμα ότι οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών ήταν επωφελείς για τον καταναλωτή και ότι τα οφέλη από τις συμβάσεις αυτές μετακυλιούνται κατάλληλα στον καταναλωτή.

3. ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥ

- (150) Η Επιτροπή εξέτασε τη σχέση αποκλειστικότητας που προβλέπουν οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών για περίοδο

που λήγει στο τέλος του 2003 και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η σχέση αυτή πρέπει να θεωρηθεί απαραίτητη ως την εν λόγω ημερομηνία.

- (151) Κατά την εκτίμηση του απαραίτητου χαρακτήρα της σχέσης αποκλειστικότητας, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το οικονομικό και νομικό πλαίσιο εντός του οποίου εγκρίθηκε η διάταξη αυτή. Για να δημιουργηθεί το σύστημα αυτό, χρειάστηκε να πραγματοποιηθούν σημαντικές επενδύσεις για μια νέα μέθοδο αποκομιδής και διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης. Τις επενδύσεις αυτές θα υλοποιήσουν οι επιχειρήσεις που έχουν συνάψει συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με την DSD.
- (152) Από την πλευρά του διαχειριστή του συστήματος, της DSD, τα στοιχεία που την οδήγησαν να αναθέσει την αποκομιδή σε 500 συμβατικές περιοχές κατ' αποκλειστικότητα σε μία μόνο επιχείρηση, για όλη τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης, είναι κριτήρια διαχείρισης και αποτελεσματικότητας, αλλά κυρίως, η επιθυμία να διασφαλιστεί κατά τρόπο διαρκή και αξιόπιστο η παροχή των απαραίτητων υπηρεσιών αποκομιδής για τη συνολική επιτυχία του συστήματος. Εξάλλου, οι σχετικά σύντομες προθεσμίες εφαρμογής που προβλέπει ο νομοθέτης καθώς και οι συμφωνίες που πρέπει να συναφθούν με την τοπική αυτοδιοίκηση επιβεβαιώνουν την καταλληλότητα μιας επιλεκτικής εκχώρησης των αγορών στις επιχειρήσεις αποκομιδής.
- (153) Ωστόσο, καθοριστικό ρόλο κατά την αξιολόγηση του απαραίτητου χαρακτήρα της σχέσης αποκλειστικότητας διαδραμάτισε η αναγκαιότητα να διασφαλιστεί η ασφάλεια του προγραμματισμού και των απαραίτητων επενδύσεων για την υλοποίηση των στόχων της σύμβασης παροχής υπηρεσιών. Οι εν λόγω επενδύσεις αφορούν κυρίως την αγορά σημάτων αποκομιδής, κάδων και εγκαταστάσεων διαλογής για τις χρησιμοποιημένες συσκευασίες πώλησης.
- (154) Όπως αναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 52, η μεγάλη πλειονότητα των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών που κοινοποιήθηκαν αρχικά έληξαν στα τέλη του 2005 ή του 2007. Ο απαραίτητος χαρακτήρας αυτής της διάρκειας ισχύος βασίζονταν στην αναγκαιότητα απόσβεσης των επενδύσεων που είχαν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της σύμβασης παροχής υπηρεσιών, ως τη λήξη τους, ειδικότερα στον τομέα της αποκομιδής και της διαλογής.
- (155) Με βάση λεπτομερείς υπολογισμούς σχετικά με τις επενδύσεις και την αποδοτικότητα, η Επιτροπή εξέτασε αν ήταν απαραίτητες τόσο μεγάλες διάρκειες ισχύος για να διασφαλιστεί η απόσβεση των εν λόγω επενδύσεων και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η σχέση αποκλειστικότητας μέχρι τα τέλη του 2005 ή του 2007 δεν ήταν απολύτως απαραίτητη για τη διασφάλιση των αποσβέσεων των προβλεπόμενων επενδύσεων (αιτιολογική σκέψη 55). Τα αποτελέσματα στο πλαίσιο αυτού του ελέγχου δείχνουν ότι μια διάρκεια ισχύος μέχρι τα τέλη του 2003 επέτρεπε στις επιχειρήσεις αποκομιδής να αποσβέσουν επαρκώς από οικονομική άποψη, τις επενδύσεις που είχαν πραγματοποιήσει και θα πραγματοποιούσαν (γεγονός που ισοδυναμεί με το ότι μια

⁽¹⁴⁾ Σύμφωνα με πληροφορίες που έδωσε η γερμανική κυβέρνηση, μεταξύ του 1992 και του 1997 στη Γερμανία καταγράφηκε μείωση του όγκου των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης που συνετέλεσαν από τα νοικοκυριά από 7,6 εκατομμύρια τόνους σε 6,7 εκατομμύρια τόνους.

μεγαλύτερη διάρκεια ισχύος των συμβάσεων δεν μπορεί να θεωρηθεί απαραίτητη). Τα ενδιαφερόμενα μέρη δήλωσαν διατεθειμένα να περιορίσουν τη διάρκεια ισχύος των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών ως τις 31 Δεκεμβρίου 2003.

- (156) Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εκτιμά ότι αν δεν είχε προβλεφθεί σχέση αποκλειστικότητας ως το 2003 στη σύμβαση παροχής υπηρεσιών, η δημιουργία ενός συστήματος αποκομιδής και, κυρίως, διαλογής στο σύνολο της γερμανικής επικράτειας θα ήταν είτε τελείως αδύνατη, είτε δυνατή μόνο σε περιορισμένο βαθμό, στις ίδιες προϋποθέσεις και με την ίδια εγγύηση αποκομιδής, και η DSD δεν θα ήταν συνεπώς σε θέση να δημιουργήσει ένα σύστημα αποκομιδής και αξιοποίησης που να καλύπτει το σύνολο της επικράτειας. Η Επιτροπή κατέληξε συνεπώς στο συμπέρασμα ότι λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεων που συνδέονται με την εφαρμογή των διατάξεων του διατάγματος για τις συσκευασίες και του γεγονότος ότι δημιουργήθηκε για πρώτη φορά ένα σύστημα αποκομιδής και αξιοποίησης των απορριμμάτων στο σύνολο της επικράτειας, η σχέση αποκλειστικότητας που προβλέπεται ως τα τέλη του 2003 στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών πρέπει να θεωρηθεί απαραίτητη. Αντίστροφα, όλες οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών που έχουν ενδεχομένως συναφθεί μεταξύ της DSD και των επιχειρήσεων αποκομιδής των οποίων η διάρκεια ισχύος λήγει μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2003, δεν πληρούν τις προϋποθέσεις απαλλαγής που προβλέπονται στο άρθρο 81 παράγραφος 3 της συνθήκης.

- (157) Η Επιτροπή θεωρεί ωστόσο ότι μετά την προαναφερθείσα ημερομηνία, το σύστημα DSD θα πρέπει να θεωρηθεί πλήρως εγκατεστημένο και στο σύνολο του τομέα της αποκομιδής, η κατάσταση των υποδομών αποκομιδής και διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης θα είναι τέτοια που δεν θα είναι πλέον απαραίτητες τόσο μακροχρόνιες σχέσεις αποκλειστικότητας. Όσον αφορά τις μελλοντικές συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, η Επιτροπή θεωρεί, κατά βάση, ως κατάλληλη και οικονομικά αποδεκτή μια μέγιστη διάρκεια ισχύος τριών ετών.

4. ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

- (158) Ανεξάρτητα από τη θέση της DSD στις εν λόγω αγορές, η σχέση αποκλειστικότητας που προβλέπεται στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών δεν είναι τέτοια που να καταργεί τον ανταγωνισμό στην αγορά της αποκομιδής και της διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές.
- (159) Καταρχάς, οι επιχειρήσεις αποκομιδής που δεν ανήκουν στο σύστημα DSD μπορούν να αναζητούν προσφορές στον τομέα των μεμονωμένων συστημάτων αποκομιδής. Τα συστήματα αυτά δεν αποκλείονται, στο περιθώριο της αγοράς, για ορισμένους συνδυασμούς συσκευασιών/χώρων αποκομιδής (αιτιολογική σκέψη 87).
- (160) Ωστόσο, για να εκτιμηθεί τελικά αν υπάρχει κατάργηση του ανταγωνισμού, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ιδιαίτερες συνθήκες της προσφοράς στην εν λόγω αγορά. Όπως αναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 92 και επόμενες, η

αγορά της αποκομιδής και της διαλογής των συσκευασιών πώλησης από τους ιδιώτες καταναλωτές χαρακτηρίζεται, από την πλευρά της προσφοράς, από σημαντικά οικονομικά αποτελέσματα δικτύου, δηλαδή οικονομίες κλίμακας και φάσματος, κάτι που καθιστά οικονομικά αποδοτικό το γεγονός να ανατίθεται, τουλάχιστον στο πλαίσιο ενός συγκεκριμένου συλλογικού συστήματος, το σύνολο μιας συμβατικής περιοχής σε μία μόνο επιχείρηση αποκομιδής. Εξάλλου, για λόγους που συνδέονται με τη διευθέτηση της περιοχής και τις υποδομές αποκομιδής, αλλά και λόγω των σταθερών συνθηκών των καταναλωτών σε θέματα αποκομιδής, σε πολλές περιπτώσεις φαίνεται ελάχιστα αποδοτικό να υπάρχουν περισσότερες εγκαταστάσεις αποκομιδής για τα νοικοκυριά.

- (161) Επίσης λόγω των ιδιοτήτων των συνθηκών της προσφοράς στην εν λόγω αγορά, η νέα έκδοση του διατάγματος για τις συσκευασίες επιβάλλει στους διαχειριστές των διπλών συστημάτων αξιοποίησης και αποκομιδής να αναθέτουν τις υπηρεσίες αποκομιδής μέσω διαδικασιών που να διασφαλίζουν τον ανταγωνισμό (στην αιτιολογική σκέψη 26). Ο νομοθέτης λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι στην αγορά αυτή, ο ανταγωνισμός μεταξύ υποψηφίων καθορίζεται από συγκεκριμένους παράγοντες και θα πρέπει συνεπώς να διασφαλιστεί τουλάχιστον ένας ανταγωνισμός γύρω από τις διάφορες περιοχές αποκομιδής στο πλαίσιο μιας διαδικασίας πρόσκλησης υποβολής προσφορών.
- (162) Λαμβανομένων υπόψη αυτών των ιδιοτήτων της προσφοράς στην εν λόγω αγορά, οι κάδοι αποκομιδής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης που είναι εγκατεστημένοι κοντά στα νοικοκυριά αποτελούν συνήθως μία «χρόνη» σε ό,τι αφορά τον ανταγωνισμό. Στην πράξη μπορεί να θεωρηθεί ότι τόσο τα ανταγωνιστικά συλλογικά συστήματα όσο και τα μεμονωμένα συστήματα αποκομιδής θα εργάζονται με επιχειρήσεις που πραγματοποιούν σήμερα των αποκομιδή για λογαριασμό της DSD. Έτσι, η ελεύθερη και ανεμπόδιστη πρόσβαση στις υποδομές αποκομιδής που έχουν δημιουργήσει οι επιχειρήσεις οι οποίες υπέγραψαν συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με την DSD αποτελεί έναν καθοριστικό τομέα τόσο για την εντατικοποίηση του ανταγωνισμού στο επίπεδο της ζήτησης υπηρεσιών αποκομιδής και διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές όσο και για την εντατικοποίηση του ανταγωνισμού στην κάθετη αγορά της οργάνωσης της αποκομιδής και της αξιοποίησης των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές.
- (163) Όπως αναφέρθηκε στην αιτιολογική σκέψη 56, οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών δεν δεσμεύουν τις επιχειρήσεις αποκομιδής αποκλειστικά έναντι της DSD. Συνεπώς, είναι ελεύθερες να προσφέρουν επίσης τις υπηρεσίες τους και σε άλλες εταιρείες. Εξάλλου, η DSD ανέλαβε έναντι της Επιτροπής τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις 71 και 72, σύμφωνα με τις οποίες αναλαμβάνει να μην υποχρεώνει τις επιχειρήσεις αποκομιδής να χρησιμοποιούν τους κάδους και τις λοιπές εγκαταστάσεις αποκομιδής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης αποκλειστικά για την εκτέλεση της σύμβασης παροχής υπηρεσιών. Επιπλέον, η DSD δεν θα απαγορεύει σε τρίτους τη χρήση των εγκαταστάσεων των επιχειρήσεων αποκομιδής.

Υποχρεώσεις

(164) Μολονότι η DSD ανέλαβε τη δέσμευση να επιτρέπει στους ανταγωνιστές της να χρησιμοποιούν τις εγκαταστάσεις αποκομιδής, η Επιτροπή κρίνει απαραίτητο να εξαρτηθεί η παρούσα απόφαση από την εκπλήρωση ορισμένων υποχρεώσεων και αυτό εξαιτίας της ζωτικής σημασίας που έχει η ελεύθερη πρόσβαση στις υποδομές αποκομιδής για την ύπαρξη ανταγωνισμού σε μια αγορά που χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερες συνθήκες προσφοράς καθώς και εξαιτίας των επιφυλάξεων ως προς τη δέσμευση που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 71. Στόχος είναι να υλοποιηθούν τα θετικά ως προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα τα οποία προσδοκά η Επιτροπή και, ως εκ τούτου, να πληρούνται τα κριτήρια απαλλαγής του άρθρου 81 παράγραφος 3.

(165) Η DSD είναι της άποψης ότι οι υποχρεώσεις τις οποίες προβλέπει, η Επιτροπή υπερβαίνουν κατά πολύ τις ήδη συμφωνηθείσες με αυτήν δεσμεύσεις, ότι, σε κάθε περίπτωση, δεν συμβιβάζονται με το γερμανικό διάταγμα για τις συσκευασίες και ότι σε ορισμένες, τουλάχιστον, περιπτώσεις, δεν είναι θεμιτές και για άλλους λόγους.

— *Ασυμβίβαστο των υποχρεώσεων με το διάταγμα για τις συσκευασίες*

(166) Η DSD υποστηρίζει ότι βάσει του διατάγματος για τις συσκευασίες δεν επιτρέπεται η συλλογή χρησιμοποιημένων συσκευασιών σε επίπεδο τελικού καταναλωτή από μεμονωμένα συστήματα διάθεσης. Ως εκ τούτου η Επιτροπή δεν δύναται να επιβάλλει στην DSD να καταστήσει δυνατή τη συλλογή άχρηστων συσκευασιών σε επίπεδο τελικού καταναλωτή από μεμονωμένα συστήματα διάθεσης μέσω της κοινής χρήσεως των εγκαταστάσεων αποκομιδής.

(167) Στη Γερμανία δεν είναι ακόμη σαφές αν τα συστήματα ίδιας διάθεσης πρέπει να επιτυγχάνουν τις ποσοτώσεις τους αποκλειστικά με την αποκομιδή συσκευασιών από τα σημεία της υλικής παράδοσης (αιτιολογική σκέψη 15). Συσκευασίες εμπορευμάτων τα οποία αποστέλλονται στους τελικούς καταναλωτές (εμπορικές αποστολές, παραδόσεις σε λιανικά μικροκαταστήματα) πρέπει, ωστόσο, να συλλέγονται οπωσδήποτε και από συστήματα ίδιας διάθεσης πλησίον του ιδιώτη καταναλωτή (αιτιολογική σκέψη 14). Ανεξαρτήτως αυτού, το διάταγμα για τις συσκευασίες δεν απαιτεί τη θέσπιση απαγορεύσεων από μέρους της DSD έναντι των φορέων διάθεσης με τους οποίους συνεργάζεται προκειμένου να επιβάλλει κάποια δημόσια πρότυπα ειδικά για τα συστήματα ίδιας διάθεσης, με αποτέλεσμα η DSD να μην δύναται να παραβεί το διάταγμα κατά την εφαρμογή της δέσμευσης αυτής.

(168) Η DSD ισχυρίζεται ότι η από κοινού χρήση των κάδων αποκομιδής με ανταγωνιστικά συστήματα διάθεσης δεν συμβιβάζεται με την αρχή της ευθύνης για τα προϊόντα την οποία θεσπίζει το ανανεωμένο διάταγμα. Τα συστήματα οφείλουν να επιτυγχάνουν τις ποσοτώσεις για τις συσκευασίες που συμμετέχουν στο σύστημά τους. Ως εκ τούτου δεν είναι δυνατή η συμπερίληψη των συσκευασιών στο εκάστοτε σύστημα βάσει την αρχής του υπαιτίου.

(169) Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, από καμία διάταξη του διατάγματος για τις συσκευασίες δεν απορρέει απαγόρευση της από κοινού χρήσεως των κάδων αποκομιδής με ανταγωνιστικά συστήματα διάθεσης και μάλιστα ούτε από τη νομολογία⁽¹⁵⁾ στην οποία αναφέρεται η DSD ούτε από τη θέση της Γερμανίας⁽¹⁶⁾. Είναι αληθές ότι τα συστήματα αποκομιδής και διάθεσης μπορούν, μετά την αναθεώρηση του διατάγματος, να συμπληρώνουν τις ποσοτώσεις τους μόνον βάσει των συσκευασιών οι οποίες συμμετέχουν σε αυτά και όχι βάσει του συνολικού όγκου ορισμένων υλικών συσκευασίας (αιτιολογική σκέψη 21). Έτσι θα επιτυγχάνετο ένας από τους σημαντικότερους στόχους του διατάγματος, ήτοι η προώθηση του ανταγωνισμού όχι μόνον με την ανάθεση συμβάσεων για τις σχετικές υπηρεσίες αποκομιδής και διάθεσης αλλά και με τη βελτίωση του ευρύτερου ανταγωνιστικού πλαισίου για διαφορετικά μεταξύ τους συστήματα αποκομιδής⁽¹⁷⁾.

(170) Ο καταλογισμός των ποσοτήτων συσκευασιών βάσει του υπαιτίου μπορεί να επιτευχθεί με την κατανομή βάσει των ποσοτώσεων. Αυτό εφαρμόζουν ήδη η DSD και οι επιχειρήσεις διάθεσης στον τομέα του χαρτού/χαρτονιού όπου στους κάδους αποκομιδής των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την DSD συλλέγονται και εφημερίδες και περιοδικά (αιτιολογική σκέψη 32).

(171) Συμπληρωματικά επισημαίνεται ότι κατά την ερμηνεία του διατάγματος για τις συσκευασίες πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο ορισμός της από κοινού χρήσης της υποδομής αποκομιδής για την ύπαρξη ανταγωνισμού (αιτιολογική σκέψη 164). Αυτό απορρέει όχι μόνον από το γεγονός ότι κύριος στόχος του αναθεωρημένου διατάγματος είναι η μεγαλύτερη προώθηση του ανταγωνισμού αλλά και από το ότι κατά την ερμηνεία του διατάγματος πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι κοινοτικοί κανόνες ανταγωνισμού.

— *Αθέμιτος χαρακτήρας*

(172) Κατά την άποψη της DSD η από κοινού χρήση της υποδομής σε ορισμένες περιπτώσεις, τουλάχιστον, δεν είναι θεμιτή και για άλλους λόγους. Δυσχεραίνει την απόδειξη της ροής των ποσοτήτων, θέτει σε κίνδυνο το προσωπικό του συνεργαζόμενου φορέα αποκομιδής στην περίπτωση

⁽¹⁵⁾ Στην απόφαση της 20ής Αυγούστου 1999, 8 ΤΓ 3140/98, σ. 23, το Hessischer Verwaltungsgerichtshof απεφάνθη ότι μία λύση αποκομιδής που περιορίζεται από περιφερειακή άποψη, η οποία συνδέεται με τις συσκευασίες που περιλαμβάνονται στο σύστημα DSD (και ως εκ τούτου χρησιμοποιεί ίδιους κάδους αποκομιδής), δεν πληροί τις προϋποθέσεις του συστήματος απαλλαγής.

⁽¹⁶⁾ Οι ισχυρισμοί που αντλεί η DSD από την ανάπτυξη της θέσης της Γερμανίας, ότι δηλαδή σε περίπτωση που αγοράζονται επιπλέον συσκευασίες δεν υπάρχει κανένα κίνητρο για να επιστραφούν ως απορρίμματα οι συσκευασίες που έχουν τεθεί στην αγορά, αφορά μόνον το ερώτημα, κατά πόσον τα συστήματα ίδιας διάθεσης έχουν το δικαίωμα να συλλέγουν ή να αγοράζουν χρησιμοποιημένες συσκευασίες σε επίπεδο καταναλωτή και άρα δεν αφορά το αν επιτρέπεται η χρήση των κάδων αποκομιδής και από ανταγωνιστικά συστήματα.

⁽¹⁷⁾ Βλέπε υποσημείωση 11, αιτιολογική έκθεση της τροποποίησης του διατάγματος σχετικά με την πρόληψη της παραγωγής απορριμμάτων συσκευασίας που αναφέρεται στο σημείο 26, καθώς και υποσημείωση 15: Hessischer Verwaltungsgerichtshof, ό.α.

συσκευασιών προϊόντων που εγκλείουν βλαβερές ουσίες, φέρει την DSD σε μειονεκτική θέση στους υπολογισμούς και δεν επιτρέπει την απαίτηση παροχής πληροφοριών.

- (173) Στο αποδεικτικό ποσοτήτων πρέπει να αναφέρονται οι αξιοποιηθείσες ποσότητες συσκευασιών (αιτιολογική σκέψη 21). Δεν πρέπει να αποδεικνύεται αν οι ποσότητες αυτές προέρχονται από τις συμμετέχουσες στο σύστημα συσκευασίες. Ο καταμερισμός με βάση τις ποσοτώσεις, επομένως, ουδόλως δυσχεραίνει τον έλεγχο της ροής των ποσοτήτων.
- (174) Δεδομένου ότι ο συνεργαζόμενος φορέας διάθεσης είναι εκείνος ο οποίος αποφασίζει αν θα επιτρέψει την από κοινού χρήση των κάδων αποκομιδής οι οποίοι του ανήκουν και ο οποίος συνάπτει συμφωνίες περί αυτού, σε αυτόν εναπόκειται να μεριμνήσει για την αποφυγή της έκθεσης του προσωπικού του σε κινδύνους.
- (175) Οι υποχρεώσεις δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο να μειώσει η DSD τα ποσά που καταβάλλει στους συνεργαζόμενους με αυτούς φορείς αποκομιδής κατά το μέτρο που αυτοί θέτουν τους κάδους τους στη διάθεση τρίτων. Παρομοίως, δεν στερούν από την DSD το δικαίωμα να ζητά σχετικές πληροφορίες. Η δεύτερη υποχρέωση δεν στερεί το δικαίωμα αίτησης πληροφοριών αλλά, αντιθέτως, εξασφαλίζει ότι οι ποσότητες συσκευασιών που αποκομίζονται εξ ονόματος ανταγωνιστών θα καταλογίζονται σε αυτούς κατά τον έλεγχο της ροής των ποσοτήτων.

Ενδιάμεσο αποτέλεσμα

- (176) Λαμβανομένων υπόψη των δεσμεύσεων της DSD και των υποχρεώσεων που περιλαμβάνει η παρούσα απόφαση, η Επιτροπή θεωρεί καταρχάς ότι η ελεύθερη και ανεμπόδιστη πρόσβαση στις υποδομές αποκομιδής, χωρίς κανέναν περιορισμό, είναι εφικτή. Υπάρχουν, συνεπώς, ρεαλιστικές δυνατότητες πρόσβασης στην αγορά τόσο για τα ανταγωνιστικά συλλογικά συστήματα όσο και για μεμονωμένα συστήματα αποκομιδής με αποτέλεσμα να καθίσταται δυνατός ο άνευ περιορισμών ανταγωνισμός. Θεωρεί επίσης ότι η πρόσβαση στις υποδομές δεν εμποδίζεται από άλλες διατάξεις της σύμβασης παροχής υπηρεσιών ούτε από δευτερεύουσες διατάξεις ή εκτελεστικές διατάξεις που έχουν ισοδύναμο αποτέλεσμα.
- (177) Η διασφάλιση της δυνατότητας εισόδου ανταγωνιστικών επιχειρήσεων στην αγορά θα προσφέρει τα εχέγγυα για την εντατικοποίηση του ανταγωνισμού τόσο στην εν λόγω αγορά, στη συγκεκριμένη περίπτωση της αποκομιδής και διάλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές, όσο και στην αγορά της οργάνωσης της αποκομιδής και αξιοποίησης των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές.
- (178) Λαμβανομένων υπόψη των παραπάνω και των υποχρεώσεων που περιλαμβάνει η παρούσα απόφαση, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν καταργείται ο ανταγωνισμός στην εν λόγω αγορά. Η διασφάλιση της δυνατότητας εισόδου στην αγορά για ανταγωνιστικές επιχειρήσεις επιτρέπει να θεωρηθεί ότι στο μέλλον θα υπάρξει εντατικο-

ποίηση του ανταγωνισμού στον τομέα των υπηρεσιών αποκομιδής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης από ιδιώτες καταναλωτές.

Συμπέρασμα

- (179) Η συμφωνία αποκλειστικής σχέσης που έχει συνάψει η DSD με τις επιχειρήσεις αποκομιδής στο πλαίσιο των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΚ, εφόσον οι εν λόγω συμβάσεις λήγουν στις 31 Δεκεμβρίου 2003.

Γ. ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΗ ΙΣΧΥΣ, ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΑΠΑΛΛΑΓΗΣ, ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ

- (180) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η σύμβαση παροχής υπηρεσιών πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 81, παράγραφος 3, από την 1η Ιανουαρίου 1996.
- (181) Σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17, οι απαλλαγές πρέπει να χορηγούνται για συγκεκριμένη περίοδο και μπορούν να συνοδεύονται και από υποχρεώσεις. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του κανονισμού, η ημερομηνία κατά την οποία αρχίζει να ισχύει μια τέτοια απόφαση δεν μπορεί να είναι προγενέστερη από την ημέρα της κοινοποίησης ή την ημερομηνία κατά την οποία η κοινοποίηση συμμορφώθηκε με τους όρους εφαρμογής του άρθρου 81 παράγραφοι 1 και 3. Κατά συνέπεια η απαλλαγή πρέπει να ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1996 ως την 31η Δεκεμβρίου 2003, προκειμένου να παρασχεθεί στην DSD και τις επιχειρήσεις αποκομιδής επαρκές περιθώριο ασφάλειας δικαίου στο πλαίσιο των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού, προκειμένου να διασφαλίσουν τις επενδύσεις τους.
- (182) Προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσβαση τρίτων στις υποδομές αποκομιδής των συμβαλλομένων και να εμποδιστεί η κατάργηση του ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές, πρέπει να επιβληθεί στην DSD η υποχρέωση να μην εμποδίζει τις επιχειρήσεις αποκομιδής να συνάπτουν, με ανταγωνιστές της DSD, συμβάσεις που να τους επιτρέπουν να χρησιμοποιούν τους κάδους και άλλες, εγκαταστάσεις αποκομιδής και διάλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης, και να τηρούν αυτές τις συμβάσεις. Προκειμένου οι ανταγωνιστές της DSD να χρησιμοποιούν ελεύθερα και για λογαριασμό τους τις συσκευασίες που συλλέγουν στο πλαίσιο αυτής της κοινής χρήσης των εγκαταστάσεων αποκομιδής, πρέπει εξάλλου να επιβληθεί στην DSD η υποχρέωση να μην απαιτεί από τις επιχειρήσεις αποκομιδής να αναφέρουν τις ποσότητες συσκευασιών που δεν έχουν συλλέξει για λογαριασμό της. Οι υποχρεώσεις αυτές είναι απολύτως απαραίτητες για την αποφυγή της κατάργησης του ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές και αποτελούν την συγκεκριμενοποίηση, για λόγους ασφάλειας δικαίου, της δέσμευσης που ανέλαβε η DSD. Οι εν λόγω υποχρεώσεις ισχύουν καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της απαλλαγής. Βάσει του άρθρου 8 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού αριθ. 17 η Επιτροπή δύναται να ανακαλέσει την απόφασή της εάν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις δεν εκπληρώσουν την υποχρέωση που επιβάλλεται με την απόφαση.

(183) Σε περίπτωση κατά την οποία, προ της λήξεως της απαλλαγής, διαπιστωθεί, έστω με απόφαση αρμόδιου γερμανικού δικαστηρίου ότι, αντίθετα με την άποψη της Επιτροπής, η από κοινού χρήση με τρίτους των εγκαταστάσεων αποκομιδής των αντισυμβαλλομένων μερών της συμφωνίας παροχής υπηρεσιών δεν συμβιβάζεται με τη γερμανική νομοθεσία και ιδιαίτερα με το διάταγμα για τις συσκευασίες αυτό θα αποτελέσει σοβαρή αλλαγή στα δεδομένα της υπόθεσης και θα αναγκάσει την Επιτροπή να εξετάσει εκ νέου τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή του άρθρου 81 παράγραφος 3 στη σύμβαση παροχής υπηρεσιών και ενδεχομένως να αποσύρει την απαλλαγή.

και διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης, να της αναφέρουν τις ποσότητες συσκευασιών που δεν έχουν συλλεγεί στο πλαίσιο του συστήματος DSD.

Άρθρο 4

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στις ακόλουθες επιχειρήσεις:

Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland AG
Frankfurter Straße 720-726
D-51145 Köln

A.R.T Abfallberatungs- und Verwertungs GmbH
Am Moselkai 1
D-54293 Trier

Jakob Altvater GmbH & Co.
Postfach 4330
D-70781 Filderstadt

AWG Abfallwirtschafts GmbH Donau-Wald
Eginger Straße 37
D-94532 Außernzell

BVSE Bundesverband Sekundärrohstoffe und Entsorgung e.V.
Hohe Straße 73
D-53119 Bonn

Cordier Abfallentsorgung GmbH
Stücks 8
D-66871 Köln

DASS GmbH
Hultschiner Damm 335
D-12623 Berlin

Betrieb für das Duale System im Saarland
Untertürkheimerstraße 21
D-66117 Saarbrücken

ARGE Duales System Stormarn/Lauenburg
Vor dem Bockholt
D-23883 Grambeck

Edelhoff Entsorgung Süd GmbH
Am Ententeich 11
D-36251 Bad Hersfeld

Entsorgung Dortmund GmbH
Sunderweg 98
D-44147 Dortmund

ESG Entsorgungswirtschaft Soest GmbH
Aldegrewerwall 24
D-59494 Soest

Feldhaus Recycling GmbH & Co. KG
Eckernförder Landstraße 300
D-24941 Flensburg

Fischer Rohstoff Recycling Freudenstadt GmbH
Robert-Bürkle-Straße 10
D-72250 Freudenstadt

(184) Η παρούσα απόφαση δεν προδικάζει την εφαρμογή του άρθρου 82 της συνθήκης ΕΚ.

(185) Η παρούσα απόφαση εκδίδεται με την επιφύλαξη ενδεχόμενων διαδικασιών που εκκρεμούν ή πρόκειται να κινηθούν, από την Επιτροπή κατά του γερμανικού διατάγματος για τις συσκευασίες,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η Επιτροπή, με βάση τα σημερινά δεδομένα που γνωρίζει και λαμβανομένων υπόψη των δεσμεύσεων που ανέλαβε η DSD, διαπιστώνει ότι δεν έχει κανένα λόγο, βάσει του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 παράγραφος 1 της συμφωνίας για τον ΕΟΚ, να αντιταχθεί στο καταστατικό και τις εγγυητικές συμβάσεις της DSD.

Άρθρο 2

Σύμφωνα με το άρθρο 81 παράγραφος 3 της συνθήκης και το άρθρο 53 παράγραφος 3 της συμφωνίας για τον ΕΟΚ, οι διατάξεις του άρθρου 81 παράγραφος 1 και του άρθρου 53 παράγραφος 1 της συμφωνίας για τον ΕΟΚ, κηρύσσονται ανεφάρμοστες για τις μεμονωμένες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών που προβλέπουν σχέση αποκλειστικότητας και λήγουν το αργότερο στα τέλη του 2003.

Η παρούσα απόφαση ισχύει από την 1η Ιανουαρίου 1996 ως τις 31 Δεκεμβρίου 2003.

Άρθρο 3

Η απαλλαγή που αναφέρεται στο άρθρο 2 συνδέεται με την ανάληψη των ακόλουθων υποχρεώσεων:

α) η DSD δεν θα εμποδίζει τις επιχειρήσεις αποκομιδής να συνάπτουν με ανταγωνιστές της συμβάσεις που να τους επιτρέπουν να χρησιμοποιούν τους κάδους και άλλες εγκαταστάσεις αποκομιδής και διαλογής των χρησιμοποιημένων συσκευασιών πώλησης, και να τηρούν τις συμβάσεις αυτές·

β) η DSD δεν θα μπορεί να απαιτεί από επιχειρήσεις αποκομιδής που έχουν συνάψει με ανταγωνιστές της D συμβάσεις για την κοινή χρήση των κάδων και άλλων εγκαταστάσεων αποκομιδής

Rudolf Fritsche GmbH
Steinbühlstraße 5
D-91301 Forchheim

Friedrich Hofmann GmbH & Co.
Kirchenstraße 22
D-91186 Büchenbach

Interseroh AG
Stollwerckstraße 9a
D-51149 Köln

Karl Nehlsen GmbH & Co. KG
Furtstraße 14-16
D-28759 Bremen

Ostthüringer Recycling und HandelsGmbH
Auenstraße 55
D-07490 Gera-Langenberg

Rethmann Entsorgungswirtschaft GmbH & Co. KG
Dieselstraße 3
D-44805 Bochum

SAK Sondershäuser Entsorgungs GmbH
Schachtstraße 5
D-99706 Sondershausen

Erwin Scheele GmbH & Co. KG
Agathastraße 63
D-57368 Lennestadt

Schönmackers Umweltdienste GmbH & Co. KG
Laar 1
D-47652 Weeze

Trienekens GmbH
Greefsallee 1-5
D-41747 Viersen

TWR Tenner Wertstoff Recycling GmbH
Straupitzstraße 11
D-03172 Guben

USB Umweltservice Bochum GmbH
Postfach 102465
D-44724 Bochum

VIVO Gesellschaft für Abfallvermeidung GmbH
Lochham 56
D-83627 Warngau

VKS Verband Kommunale Abfallwirtschaft und Stadtreinigung
e. V.
Postfach 510620
D-50942 Köln

Βρυξέλλες, 17 Σεπτεμβρίου 2001.

Για την Επιτροπή
Mario MONTI
Μέλος της Επιτροπής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατάσταση των επιχειρήσεων που γνωστοποίησαν τη «σύμβαση παροχής υπηρεσιών»

Abfallbeseitigung H. Cohrs GmbH	29614 Soltau
Abfallwirtschaft Meißen GmbH	01665 Gröbern
Abfallwirtschaft Werder GmbH	14542 Werder
ALTROH GmbH & Co. KG	23566 Lübeck
ARGE Magnitz/Bergler	95643 Tirschenreuth
ARGE Alb-Donau-Kreis Recycling	89584 Ehingen
ARGE Fischer/Rethmann	80999 München
ARGE Mabeg/Bornhorst/Ostendorf	27572 Bremerhaven
ARGE Abfallwirtschaft Delmenhorst	27755 Delmenhorst
ARGE Abfallwirtschaft Kreis Nordfriesland	25853 Ahrenshöft
ARGE Bergler Schmid & Zweck	92729 Weiherhammer
ARGE DS Ennepe-Ruhr-Kreis	58454 Witten-Stockum
ARGE DSD Hoch-Taunus-Kreis	65205 Wiesbaden
ARGE DSD Rheingau-Taunus	65329 Hohenstein
ARGE DSD-Verpackungen Hochtaunuskreis	65205 Wiesbaden
ARGE DSD im Kreis Düren	52457 Aldenhoven
ARGE DSD Kreis Warendorf	59320 Ennigerloh
ARGE DSD Rhein-Sieg-Kreis	53721 Siegburg
ARGE Duales System Ahrweiler	53489 Sinzig
ARGE Duales System Dresden Land	01159 Dresden
ARGE Duales System Hoyerswerda	02977 Hoyerswerda
ARGE Duales System Landkreis Cuxhaven	28759 Bremen
ARGE Duales System Landkreis Mainz-Bingen	67678 Mehlingen
ARGE Duales System Landkreis München	85572 Neubiberg
ARGE Duales System Landkreis Rottweil	78655 Dunningen
ARGE Duales System Löbau, Bautzen, Zittau	02708 Löbau
ARGE Duales System Stadt Herne	45127 Essen
ARGE Duales System Mühlendorf	88339 Bad Waldsee
ARGE Elsen-Wagner-Schönackers	53945 Blankenheim
ARGE Hochsauerlandkreis	59909 Bestwig-Velmede
ARGE Kreis Mettmann GbR	42489 Wülfrath
ARGE LK Annaberg	09456 Annaberg-Buchholz
ARGE LK Döbeln	04720 Döbeln
ARGE Mildena GmbH	39624 Kalbe
ARGE Schwarzwald-Baar	78112 St. Georgen
ARGE Steinburg/Itzehoe	25524 Itzehoe
ARGE Wertstofffassung Ernst+Hofmann	91710 Gunzenhausen
ARGE Wertstofffassung Landkreis Eichstätt	85053 Ingolstadt
ARGE Wertstofffassung Stadt Ingolstadt	85053 Ingolstadt
ARGE ZUG-Garbot-Seidel	08056 Zwickau
ARGE DSD-Verpackungen Main-Taunus-Kreis	65719 Hofheim (Am Taunus)
ASM GmbH & Co. KG	22525 Hamburg
AVW	79761 Waldshut-Tiengen
AWG	37671 Höxter
AWU AbfallwirtschaftsUnion	06901 Rackith

AWU AbfallwirtschaftsUnion Kyritz GmbH	16866 Kyritz
AWU AbfallwirtschaftsUnion Neuruppin GmbH	16816 Neuruppin
AWU AbfallwirtschaftsUnion Torgau GmbH	04880 Dommitzsch
AWU AbfallwirtschaftsUnion Wriezen GmbH	16269 Wriezen
AWU AbfallwirtschaftsUnion Wurzen GmbH	04808 Burkartshain
AWU AbfallwirtschaftsUnion Oranienburg GmbH	16727 Velten
Bausch GmbH	88212 Ravensburg
Bauschutt Container Abfuhr Werkstoffrecycling	29664 Waldrode
Bautrans Umweltservice GmbH	76189 Karlsruhe
Becker GmbH	98544 Zella-Mehlis
Becker Umweltdienste GmbH	19322 Wittenberge
Beckmann, R & J	26629 Großefehn
Bickmeier Städtereinigung GmbH	39517 Tangerhütte
Bogenschütz Alois	72415 Grosselfingen
Böhm Indupa GmbH & Co. KG	12357 Berlin
Böhme GmbH	95111 Rehau
Böhme Vogtlandentsorgung GmbH & Co. KG	08248 Klingenthal
Braun & Trienekens GmbH	52078 Aachen
Braun Entsorgung GmbH	85077 Manching
Brewitzer Container	92660 Neustadt
Breyer GmbH	66271 Kleinblittersdorf
Brunner GmbH	92099 Grafenwörth
BWS Bergische Wertstoff-Sammel-GmbH	51766 Engelskirchen
CED-Entsorgungsdienst	09114 Chemnitz
Chr. Schmid GmbH & Co.	73230 Kirchheim
DEKS GmbH	45143 Essen
DELME Transport- u. Entsorgungsgesellschaft	15526 Alt-Golm
Delpa GmbH & Co. KG	27751 Delmenhorst
Dienstleistung & Recycling	06847 Dessau
Ehgartner Entsorgung GmbH	82538 Geretsried
Entsorgungsbetrieb Alfred Kropf	95707 Thiersheim
Entsorgungsgesellschaft Bergische Region	42279 Wuppertal
Entsorgungswirtschaft Sonneberg GmbH	96515 Sonneberg
ESR GmbH	55232 Alzey
ETG GmbH	73037 Göppingen
Fischer Recycling München GmbH	81677 München
Fischer Rohstoff Recycling GmbH	79108 Freiburg
Frassur GmbH	04910 Elsterwerda
Frey Entsorgung GmbH	55471 Wüschheim
Friedrich Herz GmbH	91555 Feuchtwangen
Georg Simon GmbH	96342 Stockheim
GES Gesellschaft zur Entsorgung	63150 Heusenstamm
Ges. z. Erfassung u. Aufbereitung GmbH	32440 Porta Westfalica
Gesellschaft für Abfall und Recycling mbH	28816 Stuhr
Gesellschaft für saubere Umwelt	18196 Karelsdorf
GEV GmbH	39101 Magdeburg
GFR Gesellschaft für Rohstoffrecycling mbH	90768 Fürth/Bayern
Gölz Transporte	73230 Kirchheim
Görlitz GmbH	02814 Görlitz

Greifswald Entsorgung GmbH	17489 Greifswald
Gröberner Deponiebetrieb	01665 Niederau/OT Gröbern
Gröger GmbH	89301 Günzburg
Hans Novak	86603 Donauwörth
Haselberger GmbH	85604 Pöding
HAW Havelländische Abfallwirtschaftsgesellschaft	14712 Rathenow
Heinz GmbH & Co. KG	85368 Moosburg/Isar
Hiemenz GmbH	64720 Michelstadt
Hippe	01324 Dresden
Hoffmann Wolfgang	83043 Bad Aibling
Hofmann KG	68519 Viernheim
Horst Moldenauer GmbH	22869 Schenefeld
Inast GmbH	74803 Mosbach
Jakob Becker GmbH	67678 Mehlingen
Jan Heitmann	25335 Elmshorn
Johann Dumps	83457 Bayerisch Gmain
Johannes Fehr GmbH & Co. KG	34253 Lohfelden
Karl Bickmeier GmbH	39517 Tangerhütte
Karl Nehlsen GmbH & Co. KG	28759 Bremen
KCD Container-Dienst GmbH	55559 Bretzenheim
Keske Entsorgung GmbH	38112 Braunschweig
Knittel GmbH	89269 Vöhringen
Kommunal- und Industrieentsorgung	06928 Schweinitz
Kommunalentsorgung Borna GmbH	04552 Borna
Kraus Container	92670 Windischeschenbach
Landkreis Entsorgung GmbH	08340 Schwarzenberg
Lober GmbH & Co. KG	92431 Neunburg vom Wald
LSR GmbH	37351 Dingelstädt
Ludwig Dorr	87439 Kempten
Lüneburger Rohstoffverwertung GmbH & Co. KG	21357 Bardowick
MABEG GmbH & Co. KG	44849 Herne
MABEG-Nord Gesellschaft für Entsorgungswirtschaft	27572 Bremerhaven
Mannert GmbH	66388 Gersthofen
Matthias Palzkill GmbH & Co. KG	54634 Bitburg
Meier Entsorgung GmbH	79189 Bad Krozingen
Meindl Entsorgungsservice GmbH	93138 Lappersdorf/Hainsacker
MERB-Mittelbadische Entsorgung GmbH	77855 Achern
Merseburger Entsorgung GmbH	06217 Merseburg
Metallverwertungs GmbH	79288 Gottenheim
Meyer GmbH	26131 Oldenburg
Müllabfuhr Containerdienst	66994 Dahn
Müllbetriebe Varel GmbH	26316 Varel
Mülltrans Krupp GmbH & Co. KG	67105 Schifferstadt
Nehlsen & Wassermann Entsorgungs GmbH	17039 Hellfeld/Neubrandenburg
Nehlsen Entsorgungs GmbH	18209 Bad Doberan
Nehlsen Entsorgungs GmbH	18311 Ribnitz-Damgarten
Nehlsen Entsorgungs GmbH	18573 Samtens/Rg.
Oberreiter KG	84513 Töging
Orbit GmbH	89416 Lauingen

Papyrus Wertstoff Service GmbH	83435 Bad Reichenhall
Peter Edenharder GmbH	92318 Neumarkt
Peter Fink GmbH	85221 Dachau
Peter Schad GmbH & Co. KG	36124 Eichenzell
Pfahler GmbH	91550 Dinkelsbühl
Pfleiderer GmbH & Co. KG	70327 Stuttgart
Plauen GmbH	08525 Plauen
Radeberger Stadtentsorgung	01454 Radeberg
RAG Sortier GmbH	79730 Murg
RAZ Rohstoff-Aufbereitung GmbH & Co. KG	14823 Niemegk
Recycling GmbH	13407 Berlin
REG GmbH	78658 Zimmern
REMO Recycling GmbH	04736 Waldheim
Rfels Recycling GmbH	38644 Goslar
Rhenus AG & Co. KG	44147 Dortmund
RHK GmbH & Co.	24145 Kul
RIA Umwelt GmbH	04420 Bienitz
Rohstoff-Recycling Rostock GmbH & Co. KG	18059 Rostock
ROPA EntsorgungGmbH & Co.	81245 München
ROPA EntsorgungGmbH & Co.	70197 Stuttgart
RPS Altvater GmbH & Co. KG	67158 Ellerstadt
RTB Umwelt GmbH	16928 Falkenhagen
RTB Umwelt GmbH	15306 Seelow
RTS Umwelt	01259 Dresden
Rudolf Seiler	66587 Merchweiler
RZM GmbH	39126 Magdeburg
RZS Recycling Zentrum GmbH	21684 Stade
SAK Entsorgungs- und Recycling GmbH	99706 Sondershausen
Samme, Kruse & Pape GmbH & Co.	22113 Hamburg
Saso Velbert GmbH	42551 Velbert
Sauter+Weh GmbH	58074 Meckenbeuren
Schader EntsorgungGmbH	64625 Bensheim
Scherrible GmbH & Co.	73730 Esslingen
Schmid & Zweck GmbH	92224 Amberg
Schneemann Recycling GmbH	37115 Duderstadt
Schönackers Umweltdienste GmbH & Co. KG	41836 Hückelhoven
Schönackers Umweltdienste GmbH & Co. KG	47906 Kempen
Schönackers Umweltdienste GmbH & Co. KG	50171 Kerpen
Schönackers Umweltdienste GmbH & Co. KG	41464 Neuss
Schönackers Umweltdienste GmbH & Co. KG	57074 Siegen
Schönackers Umweltdienste GmbH & Co. KG	08228 Rodewisch
SEE Stadt Eisenach Entsorgung GmbH	99817 Eisenach
Seebauer Abfallentsorgung	93648 Vohenstrauß
SERO Leipzig GmbH	04179 Leipzig
SERO Recycling GmbH	19018 Schwerin
SERO-Handel Dresden GmbH	01159 Dresden
S-plus Umweltservice GmbH	71332 Waiblingen
Stäblein GmbH	97659 Schönau
Stadtentsorgung Huth GmbH	06791 Zschornowitz

Städtereinigung Nord GmbH & Co. KG	24837 Schleswig
Steiger GmbH	85376 Hetzenhausen
STEP Stadtentsorgung Potsdam GmbH	14478 Potsdam
Stralsunder EntsorgungGmbH	18435 Stralsund
Stratmann EntsorgungGmbH	01109 Dresden
Theo Kleiner Recycling GmbH	66953 Pirmasens
TK Umweltdienste Bonn GmbH & Co. KG	53121 Bonn
Tönsmeier Entsorgung	32457 Porta Westfalica
Tönsmeier Entsorgungsdienste GmbH	06333 Welfesholz
TUE Entsorgung GmbH	99086 Erfurt
TVG – Transport- und Verwertungsgesellschaft	64319 Pfungstadt
UMTECH GmbH	06653 Weißenfels
Umweltdienst Sömmerda GmbH	99610 Sömmerda
Umweltdienste GmbH	21737 Wischhafen
Unstrut-Hainich GmbH	99991 Höngeda/Mühlhausen
USEG Verpackung-Recycling GmbH	76275 Ettlingen
UWE Entsorgung GmbH	04425 Taucha
Veno GmbH	96472 Rödental
Wagner Entsorgung GmbH	96317 Kronach
Werner GmbH & Co.	63773 Goldbach
Wertstoffentsorgung Konstanz GmbH	78459 Konstanz
Wertstoffgesellschaft Konstanz Firma Danner	78315 Radolfzell
Wertstoffrecycling KG	86368 Gersthofen
WeVo Städtereinigung Oschersleben	39387 Oschersleben
WGV Recycling GmbH	82547 Eurasburg
Willi Hipp Systementsorgung	88045 Friedrichshafen
Wilm GmbH	84405 Dorfen
Wittko KG GmbH & Co.	24539 Neumünster
WMD Schreiber GmbH	25524 Itzehoe
WMD Schreiber Städtereinigung GmbH & Co.	59494 Soest
Wolf GmbH	63654 Büdingen
Wolfener Recycling GmbH	06766 Wolfen
WRZ Hörger GmbH & Co. KG	89567 Sontheim
WSA GmbH & Co.	73257 Köngen
Zeitzer EntsorgungGmbH	06712 Zeitz

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 7ης Νοεμβρίου 2001

για τα αποτελέσματα των στρατηγικών αξιολόγησης και μείωσης των κινδύνων από τις ουσίες: ακρυλαλδεΐδη, θειικός διμεθυλεστέρας, εννεύλοφαινόλη, διακλαδισμένη 4-εννεύλοφαινόλη, tert-βουτυλομεθυλαιθέρας

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2001) 3380]

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2001/838/EK)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 1993, για την αξιολόγηση και τον έλεγχο των κινδύνων από τις υπάρχουσες ουσίες ⁽¹⁾, το άρθρο 11 παράγραφος 2,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Το άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 προβλέπει τη διαδικασία που ακολουθείται για την αξιολόγηση των κινδύνων από τις ουσίες των καταλόγων προτεραιότητας στο επίπεδο των κρατών μελών που ορίζονται ως εισηγητές.
- (2) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1488/94 της Επιτροπής ⁽²⁾ περιγράφει τις αρχές για την αξιολόγηση των κινδύνων για τον άνθρωπο και το περιβάλλον από τις υπάρχουσες ουσίες σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 793/93.
- (3) Το κράτος μέλος-εισηγητής, μετά την αξιολόγηση των κινδύνων μιας δεδομένης ουσίας προτεραιότητας για τον άνθρωπο και το περιβάλλον, θα πρέπει να προτείνει, όπου είναι σκόπιμο, μια στρατηγική περιορισμού των κινδύνων, συμπεριλαμβανομένων μέτρων ελέγχου ή/και προγραμμάτων επιτήρησης.
- (4) Το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 προβλέπει ότι τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κινδύνων και η συνιστώμενη στρατηγική περιορισμού των κινδύνων όσον αφορά ουσίες από τους καταλόγους προτεραιότητας θα πρέπει να εγκρίνονται σε κοινοτικό επίπεδο σύμφωνα με τη διαδικασία που θεσπίζεται στο άρθρο 15 και να δημοσιεύονται από την Επιτροπή.
- (5) Το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 προβλέπει ότι ο κανονισμός αυτός θα πρέπει να εφαρμόζεται υπό την επιφύλαξη της κοινοτικής νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών και την ασφάλεια και προστασία της υγείας των εργαζομένων στην εργασία, ιδίως της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 1989, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία ⁽³⁾

- (6) Με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1179/94 της Επιτροπής ⁽⁴⁾ υιοθετήθηκε ένας πρώτος κατάλογος προτεραιοτήτων με ουσίες που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή. Ο κατάλογος αυτός προβλέπει, μεταξύ άλλων ουσιών προτεραιότητας, την αξιολόγηση των κατωτέρω:

— ακρυλαλδεΐδη.

- (7) Με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2268/95 της Επιτροπής ⁽⁵⁾ υιοθετήθηκε ένας δεύτερος κατάλογος προτεραιοτήτων με ουσίες που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή. Ο δεύτερος αυτός κατάλογος προβλέπει, μεταξύ άλλων ουσιών προτεραιότητας, την αξιολόγηση των κατωτέρω:

— θειικός διμεθυλεστέρας,

— εννεύλοφαινόλη,

— διακλαδισμένη 4-εννεύλοφαινόλη.

- (8) Με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 143/97 της Επιτροπής ⁽⁶⁾ υιοθετήθηκε ένας τρίτος κατάλογος προτεραιοτήτων με ουσίες που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή. Ο τρίτος αυτός κατάλογος προβλέπει, μεταξύ άλλων ουσιών προτεραιότητας, της αξιολόγηση των κατωτέρω:

— tert-βουτυλομεθυλαιθέρας.

- (9) Τα κράτη μέλη-εισηγητές έχουν ολοκληρώσει όλες τις δραστηριότητες αξιολόγησης κινδύνων σε σχέση με τον άνθρωπο και το περιβάλλον για τις ανωτέρω πέντε ουσίες ⁽⁷⁾ και, όπου ήταν σκόπιμο, έχουν προτείνει στρατηγικές για περιορισμό των κινδύνων.

- (10) Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κινδύνων των πέντε ουσιών και οι συνιστώμενες στρατηγικές περιορισμού των κινδύνων για τις πέντε ουσίες θα πρέπει να υιοθετηθούν σε κοινοτικό επίπεδο.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 131 της 26.5.1994, σ. 3.⁽⁵⁾ ΕΕ L 231 της 28.9.1995, σ. 18.⁽⁶⁾ ΕΕ L 25 της 28.1.1997, σ. 13.⁽⁷⁾ Οι περιεκτικές εκθέσεις αξιολόγησης κινδύνων, όπως διαβιβάζονται στην Επιτροπή από τα κράτη μέλη-εισηγητές, είναι διαθέσιμες στο κοινό. Υπάρχουν, επίσης, διαθέσιμες και βραχείες περιλήψεις τους. Και οι δύο βρίσκονται στην ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Γραφείου Χημικών Ουσιών, Ινστιτούτο Υγείας και Προστασίας του Καταναλωτή του Κοινού Κέντρου Ερευνών της Ίσπρα, Ιταλία (<http://ecb.ei.jrc.it/existing-chemicals/>).⁽¹⁾ ΕΕ L 84 της 5.4.1993, σ. 1.⁽²⁾ ΕΕ L 161 της 29.6.1994, σ. 3.⁽³⁾ ΕΕ L 183 της 29.6.1989, σ. 1.

(11) Σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κινδύνων και τη συνιστώμενη στρατηγική περιορισμού των κινδύνων, όταν προτείνεται κοινοτικά μέτρα στα πλαίσια της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 1976, περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν περιορισμούς κυκλοφορίας στην αγορά χρήσεως μερικών επικινδύνων ουσιών και παρασκευασμάτων⁽⁸⁾, και στα πλαίσια της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, καθώς και στα πλαίσια άλλων σχετικών υφιστάμενων κοινοτικών μέσων.

- εννεύλοφαινόλη
CAS No 25154-52-3
EINECS No 246-672-0
- διακλαδισμένη 4-εννεύλοφαινόλη
CAS No. 84852-15-3
EINECS No 284-325-5
- tert-βουτυλομεθυλαιθέρας
CAS No 1634-04-4
EINECS No 216-653-1

(12) Ζητήθηκε και η επιστημονική επιτροπή για την τοξικότητα, την οικοτοξικότητα και το περιβάλλον (CSTEE) εξέφρασε γνώμη σχετικά με τις εκθέσεις αξιολόγησης κινδύνων που αναφέρονται στην παρούσα σύσταση.

Θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κινδύνων που παρατίθενται στο τμήμα I (ανθρώπινη υγεία/περιβάλλον) των μερών 1, 2, 3, 4 και 5 του παραρτήματος της παρούσας σύστασης και να τα περιλαμβάνουν, εφόσον είναι σκόπιμο, στα φύλλα δεδομένων ασφαλείας⁽⁹⁾ διαμορφώθηκαν με βάση τις γνώμες της επιστημονικής επιτροπής για την τοξικότητα, την οικοτοξικότητα και το περιβάλλον (CSTEE)⁽¹⁰⁾.

(13) Τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα σύσταση είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής του άρθρου 15 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93.

ΣΥΝΙΣΤΑ:

1. Όλοι οι κλάδοι που εισάγουν, παράγουν, μεταφέρουν, αποθηκεύουν, ενσωματώνουν σε ένα παρασκεύασμα ή άλλη διεργασία, χρησιμοποιούν, διαθέτουν ή ανακτούν τις ακόλουθες ουσίες:

2. Θα πρέπει να εφαρμόζονται οι στρατηγικές μείωσης των κινδύνων, που περιγράφονται στο τμήμα II (στρατηγική για τον περιορισμό των κινδύνων) των μερών 1, 2, 3, 4 και 5 του παραρτήματος της παρούσας σύστασης.

- ακρυλαλδεΐδη
CAS No 107-02-8
EINECS No 03-453-4
- θειικός διμεθυλεστέρας
CAS No 78-1
EINECS No 201-058-1

Βρυξέλλες, 7 Νοεμβρίου 2001.

Για την Επιτροπή
Margot WALLSTRÖM
Μέλος της Επιτροπής

⁽⁹⁾ Σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 67/548/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1967, περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικινδύνων ουσιών (ΕΕ Β 196 της 1.8.1967, σ. 1), της οδηγίας 91/155/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 5ης Μαρτίου 1991, περί προσδιορισμού και καθορισμού των λεπτομερών κανόνων για το σύστημα ειδικής πληροφόρησης σχετικά με τα επικίνδυνα παρασκευάσματα κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 της οδηγίας 88/379/ΕΟΚ (ΕΕ L 76 της 22.3.1991, σ. 35), της οδηγίας 98/24/ΕΚ του Συμβουλίου, της 7ης Απριλίου 1998, για την προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζόμενων κατά την εργασία από κινδύνους οφειλόμενους σε χημικούς παράγοντες (δέκατη τέταρτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) (ΕΕ L 131 της 5.5.1998, σ. 11) και της οδηγίας 1999/45/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαΐου 1999, για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικινδύνων παρασκευασμάτων (ΕΕ L 200 της 30.7.1999, σ. 1).

⁽¹⁰⁾ Οι εκθέσεις αξιολόγησης κινδύνων εξετάστηκαν από την CSTEE, η οποία εξέφρασε τη γνώμη της κατά τη 13η (Βρυξέλλες, 4 Φεβρουαρίου 2000), 15η (Βρυξέλλες, 19 Ιουνίου 2000), 22η (Βρυξέλλες, 6-7 Μαρτίου 2000) και 23η (Βρυξέλλες, 24 Απριλίου 2001) σύνοδο της ολομέλειάς της. Οι γνώμες της CSTEE βρίσκονται στο Internet στη θέση: (http://europa.eu.int/comm/food/fs/sc/sct/outcome_en.html).

⁽⁸⁾ ΕΕ L 262 της 27.9.1976, σ. 201.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΜΕΡΟΣ 1

CAS-No. 107-02-8

Einecs-No. 203-453-4

Μοριακός τύπος C₃H₄O
Όνομασία EINECS: Ακρυλαλδεύδη
Εισηγητής: Ολλανδία
Ταξινόμηση ⁽¹⁾: F· R11
T+· R26
T· R24/25
C: R34
N: R50

Η αξιολόγηση κινδύνων βασίζεται σε τρέχουσες πρακτικές σχετικές με τον κύκλο ζωής της παραγόμενης ή εισαγόμενης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ουσίας, όπως περιγράφονται στην αξιολόγηση κινδύνων που διαβιβάστηκε στην Επιτροπή από το κράτος μέλος-εισηγητή.

Στην αξιολόγηση των κινδύνων, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, διαπιστώθηκε ότι στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα η ουσία χρησιμοποιείται μόνον ως ενδιάμεσο στην παρασκευή ενός αριθμού διαφόρων ουσιών (π.χ. πρόσθετα ζωοτροφών, βιοκτόνα, φυτοφάρμακα, δεσμικές ύλες, αρώματα). Εκτός Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η ουσία χρησιμοποιείται και ως αποτελεσματικό βιοκτόνο ευρέος φάσματος, στερεωτικό ιστών, στην αιθεροποίηση αμύλου τροφίμων και στην παραγωγή κολλοειδών μετάλλων. Δεν κατέστη δυνατόν να ληφθούν πληροφορίες για τη χρήση του συνολικού όγκου της παραγόμενης ή εισαγόμενης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ουσίας, συνεπώς, μπορεί να υπάρχουν και ορισμένες χρήσεις που δεν καλύπτονται από την παρούσα αξιολόγηση κινδύνων.

Η αξιολόγηση κινδύνων εντόπισε και άλλες πηγές έκθεσης του ανθρώπου και του περιβάλλοντος στην ουσία και, ειδικότερα, απελευθέρωση της ουσίας από βιομηχανικές διεργασίες καύσεως, καυσάδια αυτοκινήτων και αέρια καύσεως καπνού, που δεν είναι αποτελέσματα του κύκλου ζωής της ουσίας που παράγεται ή εισάγεται στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η αξιολόγηση των κινδύνων που ανακύπτουν από τους τρόπους αυτούς έκθεσης δεν αποτελεί μέρος της παρούσας αξιολόγησης κινδύνων. Η αξιολόγηση κινδύνων που διαβιβάστηκε στην Επιτροπή από το κράτος μέλος-εισηγητή παρέχει, ωστόσο, κάποιες πληροφορίες που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για αξιολόγηση των κινδύνων αυτών.

I. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

A. ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ

Τα συμπεράσματα της αξιολόγησης των κινδύνων για τους

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

1. είναι ότι υφίσταται ανάγκη ειδικών μέτρων περιορισμού των κινδύνων. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται λόγω ανησυχιών από φαινόμενα ερεθισμού των ματιών, της μύτης και του αναπνευστικού σωλήνα ως συνέπεια μεμονωμένης ή επανειλημμένης λόγω εισπνοής έκθεσης από την παραγωγή και την επεξεργασία της ουσίας

και

2. ότι, πέραν του δεδομένου ανωτέρω συμπεράσματος, η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι υπάρχουν αβεβαιότητες όσον αφορά τις πιθανές γονιδοτοξικές και καρκινογόνους δράσεις της ουσίας τοπικά στον τόπο έκθεσης μετά μακροχρόνια έκθεση με εισπνοή σε μη κυτταροτοξικές συγκεντρώσεις. Ωστόσο, τη στιγμή αυτή, δεν υπάρχει επικυρωμένη δοκιμή γονιδοτοξικότητας για διερεύνηση τούτου, ενώ τα σχετικά χαμηλά επίπεδα έκθεσης δεν δικαιολογούν το αίτημα της διεξαγωγής μελέτης καρκινογενετικότητας λόγω εισπνοής.

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για τους

⁽¹⁾ Η ταξινόμηση της ουσίας προβλέπεται από την οδηγία 2001/59/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Αυγούστου 2001, για την προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο για 28η φορά της οδηγίας 67/548/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικινδύνων ουσιών (ΕΕ L 225 της 21.8.2001, σ. 1).

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το ότι:

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

Το συμπέρασμα εξάγεται διότι η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι η ουσία δεν χρησιμοποιείται σε προϊόντα διαθέσιμα στους καταναλωτές.

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για

ΑΤΟΜΑ ΕΚΤΙΘΕΜΕΝΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το ότι:

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για την

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ (φυσικοχημικές ιδιότητες)

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το ότι:

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

B. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για την

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ, ΤΟ ΥΔΑΤΙΝΟ ΚΑΙ ΧΕΡΣΑΙΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται.

Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το ότι:

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι σχετικοί με τα περιβαλλοντικά συστήματα που αναφέρονται ανωτέρω. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα περιορισμού των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για τους

ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το ότι:

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι σχετικοί με τα περιβαλλοντικά συστήματα που αναφέρονται ανωτέρω. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα περιορισμού των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

II. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ**ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ:**

Η εν ισχύ τη στιγμή αυτή νομοθεσία για την προστασία των εργαζομένων σε κοινοτικό επίπεδο θεωρείται, εν γένει, ότι προσφέρει ένα επαρκές πλαίσιο για τον περιορισμό των κινδύνων της ουσίας στον απαιτούμενο βαθμό.

Στα πλαίσια αυτά συνιστάται να αναπτυχθούν σε κοινοτικό επίπεδο οριακές τιμές εργασιακής έκθεσης για την ουσία σε επίπεδα κάτω του επιπέδου ερεθισμού. Μέχρι να υιοθετηθούν σε κοινοτικό επίπεδο οριακές τιμές εργασιακής έκθεσης για την ουσία, η έκθεση στους χώρους εργασίας θα πρέπει να μειωθεί στα χαμηλότερα τεχνικά εφικτά επίπεδα λόγω πιθανών τοπικών καρκινογόνων επιδράσεων.

ΜΕΡΟΣ 2

CAS-No. 77-78-1	Einacs-No. 201-058-1
Μοριακός τύπος	C ₂ H ₆ O ₄ S
Ονομασία EINECS:	Θεικός διμεθυλεστέρας
Ονομασία IUPAC	Θεικός διμεθυλεστέρας
Εισηγητής:	Ολλανδία
Ταξινόμηση ⁽²⁾ :	Καρκ. κατ. 2· R45 Μεταλ. Κατ. 2· R40 T+· R26 T· R25 C· R34 P43

Η αξιολόγηση κινδύνων βασίζεται σε τρέχουσες πρακτικές σχετικές με τον κύκλο ζωής της παραγόμενης ή εισαγόμενης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ουσίας, όπως περιγράφονται στην περιεκτική αξιολόγηση κινδύνων που διαβιβάστηκε στην Επιτροπή από το κράτος μέλος-εισηγητή.

Η αξιολόγηση κινδύνων, βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, εντόπισε ότι στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα η ουσία χρησιμοποιείται κυρίως ως ενδιάμεσο και ως μεθυλιωτικό μέσο στην παραγωγή πολλών οργανικών χημικών (βαφές, αρώματα, φαρμακευτικά). Άλλες αναφερόμενες χρήσεις είναι ως μέσο σουλφώσεως στην παρασκευή διαφόρων προϊόντων (π.χ. βαφές, μαλακτικά υφασμάτων). Δεν κατέστη δυνατό να ληφθούν πληροφορίες για τη χρήση του συνολικού όγκου της παραγόμενης ή εισαγόμενης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ουσίας, συνεπώς μπορεί να υπάρχουν ορισμένες χρήσεις που να μην καλύπτονται από την παρούσα αξιολόγηση κινδύνων.

Η αξιολόγηση κινδύνων εντόπισε και άλλες πηγές έκθεσης του ανθρώπου και του περιβάλλοντος στην ουσία. Ειδικότερα, εντόπισε απελευθέρωση της ουσίας από την καύση ορυκτών καυσίμων που περιέχουν θείο και σχηματισμό της στην ατμόσφαιρα ως προϊόν αντιδράσεως διοξειδίου του θείου και οργανικών ενώσεων, πράγμα το οποίο δεν προέρχεται από τον κύκλο ζωής της παραγόμενης ή εισαγόμενης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ουσίας. Η αξιολόγηση των κινδύνων που ανακύπτουν από τους τρόπους αυτούς έκθεσης δεν αποτελεί μέρος της παρούσας αξιολόγησης κινδύνων. Η αξιολόγηση κινδύνων που διαβιβάστηκε στην Επιτροπή από το κράτος μέλος-εισηγητή παρέχει, ωστόσο, κάποιες πληροφορίες που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση των κινδύνων αυτών.

Η ουσία αυτή δεν δοκιμάστηκε σε σχέση με όλες τις πτυχές τοξικότητας στην αναπαραγωγή και, συνεπώς, η αξιολόγηση κινδύνων δεν εκτιμά πλήρως τους κινδύνους που διατρέχει κάθε πληθυσμός στο σημείο αυτό. Η δοκιμή αυτή δεν απαιτήθηκε, καθώς η ουσία χαρακτηρίστηκε ως καρκινογόνο χωρίς κατώφλιο.

I. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

A. ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ

Τα συμπεράσματα της αξιολόγησης των κινδύνων για τους

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

είναι ότι υπάρχει ανάγκη λήψης ειδικών μέτρων για περιορισμό των κινδύνων. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται λόγω:

- ύπαρξης ανησυχιών για ενδεχόμενο ερεθισμό του αναπνευστικού συστήματος, μεταλλαξιογενετικότητα και καρκινογενετικότητα ως συνέπεια έκθεσης μέσω εισπνοής κατά την παραγωγή, επεξεργασία και χρήση της ουσίας,
- ύπαρξης ανησυχιών για ενδεχόμενες δυσμενείς επιδράσεις στην υγεία των εγκύων, ως συνέπεια επανειλημμένης έκθεσης μέσω εισπνοής κατά τη χρήση της ουσίας ως ενδιάμεσου.

⁽²⁾ Η ταξινόμηση της ουσίας προβλέπεται από την οδηγία 2000/32/ΕΚ της Επιτροπής, της 19ης Μαΐου 2000, για την προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο για 26η φορά της οδηγίας 67/548/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικινδύνων ουσιών (ΕΕ L 136 της 8.6.2000, σ. 1).

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΕΚΤΙΘΕΜΕΝΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

είναι ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί η ύπαρξη κινδύνων σε οποιαδήποτε έκθεση, καθώς η ουσία χαρακτηρίζεται ως καρκινογόνος χωρίς κατώφλιο. Ωστόσο, οι κίνδυνοι που καλύπτονται από αυτή την αξιολόγηση κινδύνου δεν είναι τέτοιου μεγέθους ώστε να θεωρείται αναγκαία η ανάληψη άμεσης δράσης. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή για την άσκηση πιέσεων προς την κατεύθυνση της μείωσης και τον έλεγχο της έκθεσης στην ουσία.

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για την

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ (φυσικοχημικές ιδιότητες)

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το ότι:

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

B. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για την

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ, ΤΟ ΥΔΑΤΙΝΟ ΚΑΙ ΤΟ ΧΕΡΣΑΙΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το ότι:

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι σχετικοί με τα περιβαλλοντικά συστήματα που αναφέρονται ανωτέρω. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για τους

ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΣΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται λόγω του ότι:

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι σχετικοί με τα περιβαλλοντικά συστήματα που αναφέρονται ανωτέρω. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

II. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

Η εν ισχύ τη στιγμή αυτή νομοθεσία για την προστασία των εργαζομένων σε κοινοτικό επίπεδο θεωρείται, εν γένει, ότι προσφέρει ένα επαρκές πλαίσιο για τον περιορισμό των κινδύνων της ουσίας στον απαιτούμενο βαθμό.

Στα πλαίσια αυτά συνιστάται να αναπτυχθούν σε κοινοτικό επίπεδο οριακές τιμές εργασιακής έκθεσης στην ουσία.

ΜΕΡΟΣ 3

CAS-No. 25154-52-3

EINECS-No. 246-672-0

Μοριακός τύπος:	C ₁₅ H ₂₄ O
Όνομασία EINECS:	Εννέυλοφαινόλη
Εισηγητής:	Ηνωμένο Βασίλειο
Ταξινόμηση ⁽³⁾ :	Xn· R22, C· R34 N: R50-53

⁽³⁾ Η ταξινόμηση της ουσίας προβλέπεται από την οδηγία 2001/59/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Αυγούστου 2001, για την προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο για 28η φορά της οδηγίας 67/548/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών διατάξεων σχετικά με την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικινδύνων ουσιών (ΕΕ L 225 της 21.8.2001, σ. 1).

Η αξιολόγηση κινδύνων βασίζεται σε τρέχουσες πρακτικές σχετικές με τον κύκλο ζωής της παραγόμενης ή εισαγόμενης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ουσίας, όπως περιγράφονται στην περιεκτική αξιολόγηση κινδύνων που διαβιβάστηκε στην Επιτροπή από το κράτος μέλος-εισηγητή.

Η αξιολόγηση κινδύνων εντόπισε, βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, ότι στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα η ουσία χρησιμοποιείται κυρίως ως ενδιάμεσο στην παραγωγή αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης (π.χ. σε απορρυπαντικά και χρώματα) και στην παραγωγή ρητινών, πλαστικών και σταθεροποιητών στη βιομηχανία πολυμερών. Άλλες χρήσεις είναι η παρασκευή φαινολικών οξείμων για χρήση εκτός ΕΕ στη βιομηχανία εξαγωγής μετάλλων και σε ορισμένα ειδικά χρώματα.

I. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

A. ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης κινδύνων για

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ, ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ ΚΑΙ ΑΤΟΜΑ ΕΚΤΙΘΕΜΕΝΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

είναι ότι υφίσταται ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών και/ή δοκιμασιών. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται γιατί υφίσταται ανάγκη καλύτερης πληροφόρησης για τον κατάλληλο χαρακτηρισμό των κινδύνων για τη ανθρώπινη υγεία.

Το συμπέρασμα αυτό εξήχθη ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη αξιολόγηση των διαθέσιμων δεδομένων που υποβλήθηκαν σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 793/93 ⁽⁴⁾.

B. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για την

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το ότι:

— η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι σχετικοί με τα περιβαλλοντικά συστήματα που αναφέρονται ανωτέρω. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

Τα συμπεράσματα της αξιολόγησης των κινδύνων για το

ΥΔΑΤΙΝΟ ΚΑΙ ΧΕΡΣΑΙΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ

1. είναι ότι υφίσταται ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών και/ή δοκιμασιών. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται λόγω:

— ύπαρξης ανησυχιών για ενδεχόμενες επιδράσεις στα υδάτινα συστήματα, συμπεριλαμβανομένων των ιζημάτων.

Οι απαιτούμενες πληροφορίες ή/και δοκιμές είναι

— περαιτέρω δοκιμές τοξικότητας σε οργανισμούς ιζημάτων.

Ωστόσο, η εφαρμογή της στρατηγικής περιορισμού των κινδύνων για το περιβάλλον στη τμήμα II του μέρους 3 του παραρτήματος θα εξαλείψει την ανάγκη συγκέντρωσης περαιτέρω πληροφοριών

και

2. ότι υπάρχει ανάγκη λήψης ειδικών μέτρων για περιορισμό των κινδύνων. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται λόγω:

— ανησυχιών για επιδράσεις σε τοπικά και περιφερειακά υδάτινα περιβαλλοντικά συστήματα, συμπεριλαμβανομένων των ιζημάτων, ως συνέπεια της έκθεσης που προκύπτει από την παραγωγή εννεύλοφαινόλης ⁽⁵⁾, την παραγωγή φαινολικών οξείμων, ρητινών φαινόλης/φορμαλδεΐδης ⁽⁶⁾ εποξειδικών ρητινών ⁽⁷⁾ και άλλων σταθεροποιητών πλαστικών και την παραγωγή, ενσωμάτωση σε παρασκευάσματα και χρήση αιθοξυλιωμένων εννεύλοφαινόλων,

⁽⁴⁾ Αυτό σημαίνει πιθανή περαιτέρω ενημέρωση των συμπερασμάτων της αξιολόγησης κινδύνων για την ανθρώπινη υγεία σε μεταγενέστερη σύσταση της Επιτροπής.

⁽⁵⁾ Όσον αφορά τις χρήσεις αυτές, κίνδυνοι για το υδάτινο περιβάλλον επέρχονται μόνον λόγω της συνεισφοράς των βασικών συγκεντρώσεων σε τοπικά επίπεδα. Το ίδιο ισχύει και για τη χρήση αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης σε συνθέσεις φυτοφαρμάκων, φωτογραφικές διεργασίες μικρής κλίμακας και οικιακά και βιομηχανικά χρώματα σε μορφή γαλακτώματος.

⁽⁶⁾ Όσον αφορά τις χρήσεις αυτές, κίνδυνοι για το υδάτινο περιβάλλον επέρχονται μόνον λόγω της συνεισφοράς των βασικών συγκεντρώσεων σε τοπικά επίπεδα. Το ίδιο ισχύει και για την χρήση αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης σε συνθέσεις φυτοφαρμάκων, φωτογραφικές διεργασίες μικρής κλίμακας και οικιακά και βιομηχανικά χρώματα σε μορφή γαλακτώματος.

⁽⁷⁾ Όσον αφορά τις χρήσεις αυτές, κίνδυνοι για το υδάτινο περιβάλλον επέρχονται μόνον λόγω της συνεισφοράς των βασικών συγκεντρώσεων σε τοπικά επίπεδα. Το ίδιο ισχύει και για τη χρήση αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης σε συνθέσεις φυτοφαρμάκων, φωτογραφικές διεργασίες μικρής κλίμακας και οικιακά και βιομηχανικά χρώματα σε μορφή γαλακτώματος.

- ανησυχιών για επιδράσεις σε χειρσαία συστήματα ως συνέπεια έκθεσης από την παραγωγή, ενσωμάτωση σε παρασκευάσματα και χρήσεις αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης σε κτηνιατρικά φάρμακα, ως ενδιάμεσα από τη χημική βιομηχανία, ηλεκτρικές εφαρμογές, βιομηχανικό και επαγγελματικό καθαρισμό, στην επεξεργασία δερμάτων, εξαγωγή μετάλλων, στη φωτογραφία, στη βιομηχανία πολτού και χάρτου, στη βιομηχανία πολυμερών και στην κλωστοϋφαντουργία, στην παρασκευή χρωμάτων και σε έργα πολιτικού μηχανικού και μηχανολόγου,
- ανησυχιών για επιδράσεις στη δευτερογενή δηλητηρίαση αρπακτικών ψαριών και γαιοσκωλήκων ως συνέπεια έκθεσης από την παραγωγή και χρήση σε παρασκευάσματα αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης και τη χρήση αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης στο βιομηχανικό και επαγγελματικό καθαρισμό, στη βιομηχανία ηλεκτρικών ειδών, στη βιομηχανία χρωμάτων, λακών και βερνικιών, σε έργα πολιτικού μηχανικού, επεξεργασία δερμάτων, εξαγωγή μετάλλων, βιομηχανία πολτού, χάρτου και χαρτονιού και στη επεξεργασία υφανσίμων.

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για τους

ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΣΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται λόγω:

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι σχετικοί με τα περιβαλλοντικά συστήματα που αναφέρονται ανωτέρω. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

II. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Θα πρέπει να εξεταστεί η επιβολή περιορισμών εμπορίας και χρήσεως σε κοινοτικό επίπεδο για την προστασία του περιβάλλοντος από τη χρήση εννεύλοφαινόλης/αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης (NP/NPEs) για, ιδιαίτερα:

- βιομηχανικό, επαγγελματικό και οικιακό καθαρισμό,
- επεξεργασία κλωστοϋφαντουργικών,
- επεξεργασία δερμάτων,
- τη γεωργία (βιοκτόνα προϊόντα, χρήση, ιδιαίτερα, σε διαλύματα εμβάπτισης θηλών),
- επεξεργασία μετάλλων,
- βιομηχανία χαρτοπολτού και χάρτου,
- καλλυντικά, συμπεριλαμβανομένων των σαμπουάν και άλλων προϊόντων προσωπικής φροντίδας.

Χρειάζεται περαιτέρω εργασία για τον προσδιορισμό των χρήσεων εκείνων για τις οποίες μπορούν να δικαιολογηθούν παρεκκλίσεις.

Εκτός από τα ανωτέρω, και λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη νέων κοινοτικών διαδικασιών, θα πρέπει να εξεταστεί η λήψη και πρόσθετων μέτρων για την εννεύλοφαινόλη και τα αιθοξυλιωμένα παραάγωγα εννεύλοφαινόλης, συμπεριλαμβανομένων και μέτρων πρόληψης της ρύπανσης ⁽⁸⁾ σε κοινοτικό επίπεδο, κατά τα απαιτούμενα, για τους ακόλουθους τομείς:

- παραγωγή εννεύλοφαινόλης και αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης,
- χρήση αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης στη σύνθεση άλλων χημικών (ενδιάμεση χρήση),

⁽⁸⁾ Εν εξελίξει την εποχή αυτή εργασίες σε κοινοτικό επίπεδο στα πλαίσια της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 1996, σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχου της ρύπανσης (ΕΕ L 257 της 10.10.1996, σ. 26) για την σύνταξη κειμένων αναφοράς (ΒΔΤ) (BREFs), που καλύπτουν διάφορες χρημικές διεργασίες, μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικές από την πλευρά αυτή. Περαιτέρω πληροφορίες για το θέμα μπορούν να ληφθούν από την ιστοσελίδα του European IPPC Bureau: <http://eirpcb.jrc.es>.

- χρήση αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης στον πολυμερισμό γαλακτωμάτων ειδικότερα, χρήση σε ακρυλικούς εστέρες που χρησιμοποιούνται για ειδικά επιχρίσματα, συγκολλητικά και σύνδεση ινών,
- παραγωγή ρητινών φαινόλης/φορμαλδεΐδης με χρήση εννεύλοφαινόλης,
- παραγωγή άλλων σταθεροποιητών πλαστικών με χρήση εννεύλοφαινόλης.

Τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται μέσω των περιορισμών στην εμπορία και χρήση και των μέτρων ελέγχου της ρύπανσης θα πρέπει να παρακολουθούνται και, αν είναι αναγκαίο, να εξετάζεται η λήψη πρόσθετων μέτρων. Ειδικότερα, θα πρέπει να εξετάζεται η εφαρμογή και άλλων κοινοτικών μέσων (9) για να διασφαλίζεται ο έλεγχος των συγκεντρώσεων στο περιβάλλον της εννεύλοφαινόλης και των αιθοξυλιωμένων παραγώγων της μέσω των στόχων που εκτίθενται στα μέσα αυτά. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να εφαρμόζονται τόσο στους παραπάνω τομείς, όσο και σε εκείνους που παρατίθενται παρακάτω:

- χρήση σε συνθέσεις (σε τομείς όπου θα συνεχιστεί η χρήση εννεύλοφαινόλης/αιθοξυλιωμένων παραγώγων της),
- εργασίες πολιτικού και μηχανολόγου μηχανικού, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής υλικών τοιχοποιίας, υλικών οδοστρωμάτων καθώς και στον καθαρισμό μετάλλων,
- πρόσθετα σε έλαια λιπάνσεως και σε πακέτα ανάμειξης προσθέτων μετάλλων,
- ηλεκτρονικές/ηλεκτρολογικές εργασίες και ειδικότερα, χρήση σε καθαριστικά στην κατασκευή πλακετών τυπωμένων κυκλωμάτων, σε βαφές για τον εντοπισμό ρωγμών σε τυπωμένα κυκλώματα και ως συστατικό χημικών λουτρών που χρησιμοποιούνται στη χάραξη τυπωμένων κυκλωμάτων,
- φωτογραφική βιομηχανία (μικρής και μεγάλης κλίμακας), και, ειδικότερα, χρήση σε προϊόντα που προορίζονται για οικιακή χρήση από ερασιτέχνες φωτογράφους, για εμφανιστές φωτογραφιών που εμφανίζουν φιλμ για ερασιτέχνες φωτογράφους, ορισμένα επαγγελματικά προϊόντα καθώς και χρήση σε φιλμ ακτίνων Χ,
- παραγωγή φαινολικών οξιμών/εποξειδικών ρητινών,
- παρασκευή ρητινικών χρωμάτων καθώς και ως σταθεροποιητής μειγμάτων χρωμάτων.

Αν τα μέτρα που λαμβάνονται στους τομείς αυτούς αποδειχθούν ανεπαρκή, θα πρέπει να εξεταστεί η ανάγκη επιβολής περαιτέρω περιορισμών εμπορίας και χρήσης σε κοινοτικό επίπεδο.

Για το ενδεχόμενο της χρήσης σε βιοκτόνα ως δραστικής ουσίας, στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας σε κοινοτικό επίπεδο για τα βιοκτόνα, συνιστάται να λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κινδύνων.

Για χρήση σε φυτοφάρμακα ως δραστική ουσία, στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας σε κοινοτικό επίπεδο για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα (10), οι εθνικές αρχές, κατά την έκδοση εγκριτικών αποφάσεων και, ιδιαίτερα, σε περιπτώσεις όπου έχουν ήδη γίνει αντιληπτές σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον σε τοπικό επίπεδο, θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κινδύνων. Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει να ενθαρρύνεται η ανάπτυξη και χρήση εναλλακτικών μέσων αντί της εννεύλοφαινόλης και των αιθοξυλιωμένων παραγώγων της.

Για χρήση ως τεχνολογικό βοήθημα/συστατικό (11) σε φυτοφάρμακα και βιοκτόνα, οι εθνικές αρχές, κατά την έκδοση εγκριτικών αποφάσεων και, ιδιαίτερα, σε περιπτώσεις όπου έχουν ήδη γίνει αντιληπτές σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον σε τοπικό επίπεδο, θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κινδύνων. Θα πρέπει να ενθαρρύνεται η ανάπτυξη και χρήση εναλλακτικών μέσων αντί της εννεύλοφαινόλης και των αιθοξυλιωμένων παραγώγων της και η υιοθέτηση άλλων μέτρων με στόχο την τροποποίηση της συμπεριφοράς των καταναλωτών.

Περαιτέρω, σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη στην Κοινότητα, θα πρέπει να διαχέονται πληροφορίες για τη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος.

(9) Η οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1) εισάγει διατάξεις για μέτρα περιορισμού της ρύπανσης σε κοινοτικό επίπεδο. Με βάση τον κατάλογο των ουσιών προτεραιότητας στο παράρτημα Χ της οδηγίας, η Επιτροπή θα προτείνει πρότυπα ποιότητας και ελέγχου εκπομπών, συμπεριλαμβανομένων και οριακών τιμών εκπομπών, δύο χρόνια μετά την υιοθέτηση του καταλόγου. Για ορισμένες «επικίνδυνες ουσίες προτεραιότητας» μεταξύ των ουσιών προτεραιότητας, οι έλεγχοι εκπομπών θα στοχεύουν στην πάυση ή εξάλειψη των απορρίψεων, εκπομπών και απωλειών μέσα σε 20 χρόνια. Οι εννεύλοφαινόλες περιλαμβάνονται ως «επικίνδυνη ουσία προτεραιότητας» στον πρώτο κατάλογο των ουσιών προτεραιότητας που προτάθηκε από την Επιτροπή τον Φεβρουάριο του 2000 [COM (2000) 47 τελικό, ΕΕ C 177 Ε της 27.6.2000, σ. 74, όπως τροποποιήθηκε από το COM (2001) 17 τελικό της 16 Ιανουαρίου 2001]. Ο πρώτος κατάλογος ουσιών προτεραιότητας, συμπεριλαμβανομένων των εννεύλοφαινόλων, εγκρίθηκε στις 11 Ιουνίου 2001 από το Συμβούλιο, επιτρέποντας έτσι τη χρήση των μέτρων βάσει της οδηγίας 2000/60/ΕΚ ως πρόσθετο μέσο για τον περιορισμό των κινδύνων για ή μέσω του υδάτινου περιβάλλοντος.

(10) Στα πλαίσια της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1991, που αφορά την κυκλοφορία στην αγορά φυτοπροστατευτικών προϊόντων (ΕΕ L 230 της 19.8.1991), προβλέπεται ότι η εννεύλοφαινόλη και τα αιθοξυλιωμένα παράγωγά της ως δραστικές ουσίες στα φυτοφάρμακα θα αποσυρθούν από την αγορά από τον Ιούλιο του 2003.

(11) Προς το παρόν, η χρήση αυτή δεν υπόκειται σε κοινοτική αξιολόγηση στα πλαίσια της οδηγίας 91/414/ΕΕΚ.

Σε ενδεχόμενες χρήσεις της εννεύλοφαινόλης και των αιθοξυλιωμένων παραγώγων της σε κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα, στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας σε κοινοτικό επίπεδο για τα κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα, συνιστάται οι κάτοχοι αδειών εμπορίας προϊόντων που περιέχουν τις ουσίες αυτές, να τις αντικαθιστούν με άλλες λιγότερο επιβλαβείς εναλλακτικές ουσίες.

Για τη χρήση ιλύος που περιέχει εννεύλοφαινόλη και αιθοξυλιωμένα παράγωγά της, στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας σε κοινοτικό επίπεδο σχετικά με τη διαχείριση ιλύος, συνιστάται να εξεταστεί η διατύπωση διατάξεων σχετικά με οριακές τιμές συγκέντρωσης της εννεύλοφαινόλης και των αιθοξυλιωμένων παραγώγων της κατά την επίθεση της ιλύος στο έδαφος.

Τα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος θα περιορίσουν και την έκθεση του ανθρώπου.

ΜΕΡΟΣ 4

CAS-No. 84852-15-3

Einecs-No. 284-325-5

Μοριακός τύπος:	$C_{15}H_{24}O$
Όνομασία EINECS:	Φαινόλη, 4-εννεύλο-, διακλαδισμένη
Όνομασία IUPAC:	4-εννεύλοφαινόλη, διακλαδισμένη
Εισηγητής:	Ηνωμένο Βασίλειο
Ταξινόμηση ⁽¹²⁾ :	Xn; R22, C, R34 N, R50-53

Η αξιολόγηση κινδύνων βασίζεται σε τρέχουσες πρακτικές σχετικές με τον κύκλο ζωής της παραγόμενης ή εισαγόμενης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ουσίας, όπως περιγράφονται στην αξιολόγηση κινδύνων που διαβιβάστηκε στην Επιτροπή από το κράτος μέλος-εισηγητή.

Η αξιολόγηση κινδύνων εντόπισε, βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, ότι στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα η ουσία χρησιμοποιείται κυρίως ως ενδιάμεσο στην παραγωγή αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης π.χ. σε απορρυπαντικά και χρώματα και στην παραγωγή ρητινών, πλαστικών και σταθεροποιητών στη βιομηχανία πολυμερών. Άλλες χρήσεις είναι η παρασκευή φαινολικών οξείμων για χρήση εκτός ΕΕ στη βιομηχανία εξαγωγής μετάλλων και σε ορισμένα ειδικά χρώματα.

I. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

A. ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για

ΕΡΤΑΖΟΜΕΝΟΥΣ, ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ, ΑΤΟΜΑ ΕΚΤΙΘΕΜΕΝΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

είναι ότι υφίσταται ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται γιατί υφίσταται ανάγκη καλύτερης πληροφόρησης για τον κατάλληλο χαρακτηρισμό των κινδύνων για την ανθρώπινη υγεία.

Το συμπέρασμα αυτό εξήχθη ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη αξιολόγηση των διαθέσιμων δεδομένων που υποβλήθηκαν σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 739/93 ⁽¹³⁾

B. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για την

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται λόγω του ότι:

⁽¹²⁾ Η ταξινόμηση της ουσίας προβλέπεται από την οδηγία της Επιτροπής, της 6ης Αυγούστου 2001 για την προσαρμογή στην τεχνική πρόοδο για 28η φορά της οδηγίας 67/548/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την ταξινόμηση, συσκευασία και επισήμανση των επικινδύνων ουσιών (ΕΕ L 225 της 21.8.2001, σ. 1).

⁽¹³⁾ Αυτό σημαίνει πιθανή περαιτέρω ενημέρωση των συμπερασμάτων της αξιολόγησης των κινδύνων για την ανθρώπινη υγεία σε μεταγενέστερη σύσταση της Επιτροπής.

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι σχετικοί με τα περιβαλλοντικά συστήματα που αναφέρονται ανωτέρω. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

Τα συμπεράσματα της αξιολόγησης των κινδύνων για το

ΥΔΑΤΙΝΟ ΚΑΙ ΧΕΡΣΙΑΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ

1. είναι ότι υφίσταται ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται λόγω:

- ανησυχιών για επιδράσεις στα υδάτινα συστήματα, συμπεριλαμβανομένων των ιζημάτων.

Οι απαιτούμενες πληροφορίες ή/και δοκιμές είναι:

- περαιτέρω δοκιμές τοξικότητας σε οργανισμούς ιζημάτων.

Ωστόσο, η εφαρμογή της στρατηγικής περιορισμού των κινδύνων για το περιβάλλον στο τμήμα II του μέρος 4 του παραρτήματος θα εξαλείψει την ανάγκη συγκέντρωσης περαιτέρω πληροφοριών

και

2. ότι υπάρχει ανάγκη λήψης ειδικών μέτρων για περιορισμό των κινδύνων. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται λόγω:

- ανησυχιών για επιδράσεις σε τοπικά και περιφερειακά υδάτινα περιβαλλοντικά συστήματα, συμπεριλαμβανομένων των ιζημάτων, ως συνέπεια της έκθεσης που προκύπτει από την παραγωγή εννεύλοφαινόλης⁽¹⁴⁾, την παραγωγή φαινολικών οξείμων⁽¹⁵⁾, ρητινών φαινόλης/φορμαλδεΐδης, εποξειδικών ρητινών⁽¹⁶⁾ και άλλων σταθεροποιητών πλαστικών και της παραγωγής, ενσωμάτωση σε παρασκευάσματα και χρήση αιθοξυλιωμένων εννεύλοφαινολών,

- ανησυχιών για επιδράσεις σε χερσαία συστήματα ως συνέπεια έκθεσης από την παραγωγή, ενσωμάτωση σε παρασκευάσματα και χρήσεις αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης σε κτηνιατρικά φάρμακα, χρήση ως ενδιάμεσου από τη χημική βιομηχανία, ηλεκτρικές εφαρμογές, βιομηχανικό και επαγγελματικό καθαρισμό, στην επεξεργασία δερμάτων, εξαγωγή μετάλλων, στη φωτογραφία, στη βιομηχανία πολτού και χάρτου, στη βιομηχανία πολυμερών και στην κλωστοϋφαντουργία, στην παρασκευή χρωμάτων και σε έργα πολιτικού μηχανικού και μηχανολόγου,

- ανησυχιών για επιδράσεις στη δευτερογενή δηλητηρίαση αρπακτικών ψαριών και γαιοσκωλήκων ως συνέπεια έκθεσης από την παραγωγή και χρήση σε παρασκευάσματα αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης και τη χρήση αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης στο βιομηχανικό και επαγγελματικό καθαρισμό, στη βιομηχανία ηλεκτρικών ειδών, στη βιομηχανία χρωμάτων, λακών και βερνικιών, σε έργα πολιτικού μηχανικού, επεξεργασία δερμάτων, εξαγωγή μετάλλων, βιομηχανία πολτού, χάρτου και χαρτονιού και στην επεξεργασία υφανσίμων.

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για τους

ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΣΤΙΣ ΕΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται λόγω του ότι:

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι σχετικοί με τα περιβαλλοντικά συστήματα που αναφέρονται ανωτέρω. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

II. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Θα πρέπει να εξεταστεί η επιβολή περιορισμών εμπορίας και χρήσεως σε κοινοτικό επίπεδο για την προστασία του περιβάλλοντος από τη χρήση εννεύλοφαινόλης/αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης (NP/NPEs) για, ιδιαίτερα:

- βιομηχανικό, επαγγελματικό και οικιακό καθαρισμό,
- επεξεργασία κλωστοϋφαντουργικών,

⁽¹⁴⁾ Όσον αφορά τις χρήσεις αυτές, κίνδυνοι για το υδάτινο περιβάλλον επέρχονται μόνον λόγω της συνεισφοράς των βασικών συγκεντρώσεων σε τοπικά επίπεδα. Το ίδιο ισχύει και για τη χρήση αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης σε συνθέσεις φυτοφαρμάκων, φωτογραφικές διεργασίες μικρής κλίμακας και οικιακά και βιομηχανικά χρώματα σε μορφή γαλακτώματος.

⁽¹⁵⁾ Όσον αφορά τις χρήσεις αυτές, κίνδυνοι για το υδάτινο περιβάλλον επέρχονται μόνον λόγω της συνεισφοράς των βασικών συγκεντρώσεων σε τοπικά επίπεδα. Το ίδιο ισχύει και για τη χρήση αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης σε συνθέσεις φυτοφαρμάκων, φωτογραφικές διεργασίες μικρής κλίμακας και οικιακά και βιομηχανικά χρώματα σε μορφή γαλακτώματος.

⁽¹⁶⁾ Όσον αφορά τις χρήσεις αυτές, κίνδυνοι για το υδάτινο περιβάλλον επέρχονται μόνον λόγω της συνεισφοράς των βασικών συγκεντρώσεων σε τοπικά επίπεδα. Το ίδιο ισχύει και για τη χρήση αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης σε συνθέσεις φυτοφαρμάκων, φωτογραφικές διεργασίες μικρής κλίμακας και οικιακά και βιομηχανικά χρώματα σε μορφή γαλακτώματος.

- επεξεργασία δερμάτων,
- γεωργία (βιοκτόνα προϊόντα, ιδιαίτερα χρήση σε διαλύματα εμβάπτισης θηλών),
- επεξεργασία μετάλλων,
- βιομηχανία χαρτοπολτού και χάρτου,
- καλλυντικά, συμπεριλαμβανομένων των σαμπουάν και άλλων προϊόντων προσωπικής φροντίδας.

Χρειάζεται περαιτέρω εργασία για τον προσδιορισμό των χρήσεων εκείνων για τις οποίες μπορούν να δικαιολογηθούν παρεκκλίσεις.

Εκτός από τα ανωτέρω, και λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη νέων κοινοτικών διαδικασιών, θα πρέπει να εξεταστεί η λήψη και πρόσθετων μέτρων για την εννεύλοφαινόλη και τα αιθοξυλιωμένα παράγωγα εννεύλοφαινόλης, συμπεριλαμβανομένων και μέτρων πρόληψης της ρύπανσης ⁽¹⁷⁾ σε κοινοτικό επίπεδο, κατά τα απαιτούμενα, για τους ακόλουθους τομείς:

- παραγωγή εννεύλοφαινόλης και αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης,
- χρήση αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης στη σύνθεση άλλων χημικών (ενδιάμεση χρήση),
- χρήση αιθοξυλιωμένων παραγώγων εννεύλοφαινόλης στον πολυμερισμό γαλακτωμάτων, ειδικότερα, χρήση σε ακρυλικούς εστέρες που χρησιμοποιούνται για ειδικά επιχρίσματα, συγκολλητικά και σύνδεση ινών,
- παραγωγή ρητινών φαινόλης/φορμαλδεΐδης με χρήση εννεύλοφαινόλης,
- παραγωγή άλλων σταθεροποιητών πλαστικών με χρήση εννεύλοφαινόλης.

Τα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται μέσω των περιορισμών στην εμπορία και χρήση και των μέτρων ελέγχου της ρύπανσης θα πρέπει να παρακολουθούνται και, αν είναι αναγκαίο, να εξετάζεται η λήψη πρόσθετων μέτρων. Ειδικότερα, θα πρέπει να εξετάζεται η εφαρμογή και άλλων κοινοτικών μέσων ⁽¹⁸⁾ για να διασφαλίζεται ο έλεγχος των συγκεντρώσεων στο περιβάλλον της εννεύλοφαινόλης και των αιθοξυλιωμένων παραγώγων της μέσω των στόχων που εκτίθενται στα μέσα αυτά. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να εφαρμόζονται τόσο στους παραπάνω τομείς, όσο και σε εκείνους που παρατίθενται παρακάτω:

- χρήση σε συνθέσεις (σε τομείς όπου θα συνεχιστεί η χρήση εννεύλοφαινόλης/αιθοξυλιωμένων παραγώγων της),
- εργασίες πολιτικού και μηχανολόγου μηχανικού, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής υλικών τοιχοποιίας, υλικών οδοστρωμάτων καθώς και στον καθαρισμό μετάλλων,
- πρόσθετα σε έλαια λιπάνσεως και στην ανάμειξη πακέτων προσθέτων καυσίμων,
- ηλεκτρονικές/ηλεκτρολογικές εργασίες και, ειδικότερα, χρήση σε καθαριστικά στην κατασκευή πλακετών τυπωμένων κυκλωμάτων, σε βαφές για τον εντοπισμό ρωγμών σε τυπωμένα κυκλώματα και ως συστατικό χημικών λουτρών που χρησιμοποιούνται στη χάραξη τυπωμένων κυκλωμάτων,
- φωτογραφική βιομηχανία (μικρής και μεγάλης κλίμακας) και, ειδικότερα, χρήση σε προϊόντα που προορίζονται για οικιακή χρήση από ερασιτέχνες φωτογράφους, για εμφανιστές φωτογραφιών που εμφανίζουν φιλμ για ερασιτέχνες φωτογράφους, ορισμένα επαγγελματικά προϊόντα καθώς και χρήση σε φιλμ ακτίνων X.
- παραγωγή φαινολικών οξιμών/εποξειδικών ρητινών
- παρασκευή ρητινικών χρωμάτων καθώς και ως σταθεροποιητής μείγματος χρωμάτων.

Αν τα μέτρα που λαμβάνονται στους τομείς αυτούς αποδειχθούν ανεπαρκή, θα πρέπει να εξεταστεί η ανάγκη επιβολής περαιτέρω περιορισμών εμπορίας και χρήσης σε κοινοτικό επίπεδο.

⁽¹⁷⁾ Εν εξελίξει την εποχή αυτή εργασίες σε κοινοτικό επίπεδο στα πλαίσια της οδηγίας 96/61/ΕΚ, για τη σύνταξη κειμένων αναφοράς ΒΔΤ (BREFs), που καλύπτουν διάφορες χημικές διεργασίες, μπορεί να είναι ιδιαίτερα σημαντικές από την πλευρά αυτή. Περαιτέρω πληροφορίες για το θέμα μπορούν να ληφθούν από την ιστοσελίδα του European IPPC Bureau: <http://eirppcb.jrc.es>.

⁽¹⁸⁾ Η οδηγία 2000/60/ΕΚ εισάγει διατάξεις για μέτρα περιορισμού της ρύπανσης σε κοινοτικό επίπεδο. Με βάση τον κατάλογο των ουσιών προτεραιότητας στο παράρτημα Χ της οδηγίας, η Επιτροπή θα προτείνει πρότυπα ποιότητας και ελέγχου εκπομπών, συμπεριλαμβανομένων και οριακών τιμών εκπομπών, δύο χρόνια μετά την υιοθέτηση του καταλόγου. Για ορισμένες «επικίνδυνες ουσίες προτεραιότητας» μεταξύ των ουσιών προτεραιότητας, οι έλεγχοι εκπομπών θα στοχεύουν στην παύση ή εξάλειψη των απορρίψεων, εκπομπών και απολειών μέσα σε 20 χρόνια. Οι εννεύλοφαινόλες περιλαμβάνονται ως «επικίνδυνη ουσία προτεραιότητας» στον πρώτο κατάλογο των ουσιών προτεραιότητας που προτάθηκε από την Επιτροπή τον Φεβρουάριο του 2000 [COM (2000) 47 τελικό, ΕΕ C 177 Ε της 27.6.2000, σ. 74, όπως τροποποιήθηκε από το COM (2001) 17 τελικό της 16 Ιανουαρίου 2001]. Ο πρώτος κατάλογος ουσιών προτεραιότητας, συμπεριλαμβανομένων των εννεύλοφαινολών, εγκρίθηκε στις 11 Ιουνίου 2001 από το Συμβούλιο, επιτρέποντας έτσι τη χρήση των μέτρων βάσει της οδηγίας 2000/60/ΕΚ ως πρόσθετο μέσο για τον περιορισμό των κινδύνων για ή μέσω του υδάτινου περιβάλλοντος.

Για το ενδεχόμενο της χρήσης σε βιοκτόνα ως δραστική ουσία, στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας σε κοινοτικό επίπεδο για τα βιοκτόνα, συνιστάται να λαμβάνονται δεόντως υπόψη τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κινδύνων.

Για χρήση σε φυτοφάρμακα ως δραστική ουσία, στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας σε κοινοτικό επίπεδο για τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα ⁽¹⁹⁾, οι εθνικές αρχές κατά την έκδοση εγκριτικών αποφάσεων και, ιδιαίτερα, σε περιπτώσεις όπου έχουν ήδη γίνει αντιληπτές σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον σε τοπικό επίπεδο, θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κινδύνων. Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει να ενθαρρύνεται η ανάπτυξη και χρήση εναλλακτικών μέσων αντί της εννεύλοφαινόλης και των αιθοξυλιωμένων παραγώγων της.

Για χρήση ως τεχνολογικό βοήθημα/συστατικό ⁽²⁰⁾ σε φυτοφάρμακα και βιοκτόνα, οι εθνικές αρχές, κατά την έκδοση εγκριτικών αποφάσεων και, ιδιαίτερα, σε περιπτώσεις όπου έχουν ήδη γίνει αντιληπτές σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον σε τοπικό επίπεδο, θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κινδύνων. Θα πρέπει να ενθαρρύνεται η ανάπτυξη και χρήση εναλλακτικών μέσων αντί της εννεύλοφαινόλης και των αιθοξυλιωμένων παραγώγων της και η υιοθέτηση άλλων μέτρων με στόχο την τροποποίηση της συμπεριφοράς των καταναλωτών.

Περαιτέρω, σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη στην Κοινότητα, θα πρέπει να διαχέονται πληροφορίες για τη διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος.

Σε ενδεχόμενες χρήσεις της εννεύλοφαινόλης και των αιθοξυλιωμένων παραγώγων της σε κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα, στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας σε κοινοτικό επίπεδο για τα κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα, συνιστάται οι κάτοχοι αδειών εμπορίας προϊόντων που περιέχουν τις ουσίες αυτές, να τις αντικαθιστούν με άλλες λιγότερο επιβλαβείς εναλλακτικές ουσίες.

Για τη χρήση ιλύος που περιέχει εννεύλοφαινόλη και αιθοξυλιωμένα παράγωγά της, στα πλαίσια της ισχύουσας νομοθεσίας σε κοινοτικό επίπεδο με τη διαχείριση ιλύος, συνιστάται να εξεταστεί η διατύπωση διατάξεων σχετικά με οριακές τιμές συγκέντρωσης της εννεύλοφαινόλης και των αιθοξυλιωμένων παραγώγων της κατά την επίθεση της ιλύος στο έδαφος.

Τα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος θα περιορίσουν και την έκθεση του ανθρώπου.

ΜΕΡΟΣ 5

CAS-No. 1634-04-4

Einecs-No. 216-653-1

Moriakών τύπων: $C_5H_{12}O$
 Ονομασία EINECS: tert-βουτυλομεθυλαιθέρας
 Εισηγητής: Φινλανδία
 Ταξινόμηση: Δεν έχει ταξινομηθεί ακόμη

Η αξιολόγηση κινδύνων βασίζεται σε τρέχουσες πρακτικές σχετικές με τον κύκλο ζωής της παραγόμενης ή εισαγόμενης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ουσίας, όπως περιγράφονται στην περιεκτική αξιολόγηση κινδύνων που διαβιβάστηκε στην Επιτροπή από το κράτος μέλος εισηγητή.

Η αξιολόγηση κινδύνων ενετόπισε, με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες, ότι στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα η ουσία χρησιμοποιείται κυρίως ως πρόσθετο στη βενζίνη. Άλλες χρήσεις είναι στη χημική και φαρμακευτική βιομηχανία και σε εργαστήρια.

I. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

A. ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για τους

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

είναι ότι υπάρχει ανάγκη λήψης ειδικών μέτρων για περιορισμό των κινδύνων. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται λόγω:

— ανησυχιών για τοπικές δερματικές επιδράσεις ως συνέπεια επανειλημμένης έκθεσης κατά τη διάρκεια εργασιών συντήρησης και επιδιόρθωσης αυτοκινήτων.

⁽¹⁹⁾ Στα πλαίσια της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ προβλέπεται ότι η εννεύλοφαινόλη και τα αιθοξυλιωμένα παράγωγά της ως δραστικές ουσίες στα φυτοφάρμακα θα αποσυρθούν από την αγορά από τον Ιούλιο του 2003.

⁽²⁰⁾ Προς το παρόν, η χρήση αυτή δεν υπόκειται σε κοινοτική αξιολόγηση στα πλαίσια της οδηγίας 91/414/ΕΟΚ.

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για τους

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το ότι:

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για

ΑΤΟΜΑ ΕΚΤΙΘΕΜΕΝΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

είναι ότι υπάρχει ανάγκη λήψης ειδικών μέτρων για περιορισμό των κινδύνων. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται λόγω:

- ανησυχιών για τα πόσιμα νερά από πλευράς γεύσης και οσμής ως συνέπεια έκθεσης λόγω διαρροών υπόγειων δεξαμενών αποθήκευσης και ρύπανσης από υπερχειλίση των δεξαμενών αποθήκευσης.

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για την

ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ (φυσικοχημικές ιδιότητες)

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το ότι:

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι. Το ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

B. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για το

ΥΔΑΤΙΝΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ

1. είναι ότι υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών και/ή δοκιμασιών. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το ότι:

- υπάρχει ανάγκη καλύτερης πληροφόρησης για τον ικανοποιητικό χαρακτηρισμό των κινδύνων για το υδάτινο οικοσύστημα, όσον αφορά την εκπομπή της οσμής στα επιφανειακά ύδατα.

Οι απαιτούμενες πληροφορίες ή/και δοκιμασίες είναι

- μια στρατηγική κλιμακωτών δοκιμασιών για να διευρευνηθεί η συμπεριφορά των ψαριών και, ενδεχομένως, της άγριας ζωής στο θέμα της αποφυγής υδάτων μολυσμένων με την ουσία

και

2. ότι υφίσταται ανάγκη ειδικών μέτρων για περιορισμό των κινδύνων. Το συμπέρασμα εξάγεται λόγω:

- ανησυχιών για το υδάτινο οικοσύστημα ως συνέπεια έκθεσης προερχόμενης από εκπομπές σε επιφανειακά ύδατα από πυθμενικά ύδατα αποθηκευτικών δεξαμενών πρατηρίων.

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για τα

ΥΠΟΓΕΙΑ ΥΔΑΤΑ

είναι ότι υπάρχει ανάγκη λήψης ειδικών μέτρων για περιορισμό των κινδύνων. Το συμπέρασμα εξάγεται λόγω:

- ανησυχιών για τα πόσιμα νερά από πλευράς γεύσης και οσμής ως συνέπεια έκθεσης λόγω διαρροών υπόγειων αποθηκευτικών δεξαμενών και ρύπανσης από υπερχειλίση των δεξαμενών.

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για την

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΧΕΡΣΑΙΟ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑ

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το ότι:

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

Το συμπέρασμα της αξιολόγησης των κινδύνων για τους

ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΣΤΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ

είναι ότι προς το παρόν δεν υπάρχει ανάγκη περαιτέρω πληροφοριών ή/και δοκιμασιών ή μέτρων μείωσης των κινδύνων πέραν εκείνων που ήδη εφαρμόζονται. Το συμπέρασμα αυτό εξάγεται από το ότι:

- η αξιολόγηση κινδύνων δείχνει ότι δεν αναμένονται κίνδυνοι. Τα ήδη εφαρμοζόμενα μέτρα μείωσης των κινδύνων θεωρούνται επαρκή.

II. ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ

Η εν ισχύ τη στιγμή αυτή νομοθεσία για την προστασία των εργαζομένων σε κοινοτικό επίπεδο θεωρείται, εν γένει, ότι προσφέρει ένα επαρκές πλαίσιο για τον περιορισμό των κινδύνων της ουσίας στον απαιτούμενο βαθμό.

Περαιτέρω, και υπό την επιφύλαξη της ισχύουσας στον τομέα αυτό κοινοτικής νομοθεσίας ⁽²¹⁾, συνιστάται να διερευνηθεί τρόπος βελτίωσης του σχεδιασμού της θέσης των φίλτρων καυσίμου στα αυτοκίνητα και στις αντλίες καυσίμου έτσι ώστε να διευκολύνονται οι εργασίες συντήρησης και επιδιόρθωσης και να ελαχιστοποιείται στο ελάχιστο η έκθεση του δέρματος στη βενζίνη. Προτείνεται, συνεπώς, η έναρξη συζητήσεων για το θέμα αυτό με σχετικές οργανώσεις των βιομηχανικών κλάδων.

ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΕΚΤΙΘΕΜΕΝΑ ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Πιστεύεται ότι μέτρα, παρουσιαζόμενα κατωτέρω, με στόχο την προστασία των υπόγειων υδάτων θα συνεισφέρουν στην πρόληψη της μόλυνσης του πόσιμου ύδατος.

ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η πρόληψη όλων των ανθρωπογενών εισροών, συμπεριλαμβανομένων του ΜΤΒΕ, στα υπόγεια ύδατα αποτελεί κείμενο στόχο της ισχύουσας κοινοτικής νομοθεσίας ⁽²²⁾. Συνιστάται, συνεπώς, η προώθηση προγραμμάτων παρακολούθησης, όπου κρίνεται έγκαιρος εντοπισμός τυχόν μόλυνσης υπόγειων υδάτων από ΜΤΒΕ.

Συνιστάται περαιτέρω η ευρεία εφαρμογή βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών στην κατασκευή και λειτουργία υπόγειων εγκαταστάσεων αποθήκευσης και διανομής βενζίνης σε πρατήρια βενζίνης. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξετάσουν την επιβολή ορισμένων υποχρεωτικών μέτρων για όλους τους σταθμούς βενζίνης που βρίσκονται σε περιοχές αναπλήρωσης υπόγειων υδάτων. Περαιτέρω, συνιστάται η εκπόνηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης (CEN) εναρμονισμένων τεχνικών προτύπων για την κατασκευή και λειτουργία των δεξαμενών αποθήκευσης. Τυχόν δυνητικές τοποθεσίες διαφυγής κατά το παρελθόν, ευρισκόμενες σε κρίσιμες περιοχές, θα πρέπει να ερευνώνται και, όπου είναι αναγκαίο, να λαμβάνονται διορθωτικά μέτρα.

Περαιτέρω, θα πρέπει να προωθηθεί η ανταλλαγή πληροφοριών για τα προγράμματα αυτά, καθώς και των αποτελεσμάτων τους.

Συνιστάται, επίσης, να ελέγχονται μέσω αδειών εγκατάστασης ⁽²³⁾ ή εθνικών κανόνων τα πυθμενικά ύδατα υπέργειων δεξαμενών αποθήκευσης που περιέχουν ΜΤΒΕ.

Για τη διευκόλυνση της διαδικασίας αδειοδότησης (καθώς και του όποιου καθορισμού εθνικών κανόνων), τα θέματα αυτά περιλαμβάνονται στις εν εξελίξει εργασίες για τη σύνταξη οδηγιών για τις «βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές» (ΒΔΤ) ⁽²⁴⁾.

Συνιστάται τα κράτη μέλη να παρακολουθούν προσεκτικά την εφαρμογή των ΒΔΤ στο θέμα αυτό και να αναφέρουν κάθε σημαντική εξέλιξη στις ΒΔΤ στην Επιτροπή στα πλαίσια της ανταλλαγής πληροφοριών για τις ΒΔΤ.

⁽²¹⁾ Οδηγία 70/220/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 1970, περί προσεγγίσεων των νομοθεσιών των κρατών μελών οι οποίες αφορούν στα μέτρα που πρέπει να ληφθούν κατά της μόλυνσης του αέρα από τα αέρια που προέρχονται από κινητήρες με επιβαλλόμενη ανάφλεξη με τους οποίους είναι εφοδιασμένα τα οχήματα με κινητήρα (ΕΕ L 76 της 6.4.1970, σ. 1).

⁽²²⁾ Οδηγία 2000/60/ΕΚ.

⁽²³⁾ Άδειες εγκατάστασης εκδίδομενες βάσει της οδηγίας 96/61/ΕΚ ή βάσει εθνικής νομοθεσίας.

⁽²⁴⁾ Εν εξελίξει την εποχή αυτή εργασίες σε κοινοτικό επίπεδο στα πλαίσια της οδηγίας 96/61/ΕΚ για τη σύνταξη κειμένων αναφοράς ΒΔΤ (BREFs), που καλύπτουν την παραγωγή και το χειρισμό του ΜΤΒΕ, συμπεριλαμβανομένου και του σχεδιασμού και διαχείρισης τρόπων αποθήκευσης.

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 8ης Νοεμβρίου 2001

για τη θέσπιση ερωτηματολογίου το οποίο χρησιμοποιείται κατά την υποβολή ετήσιας έκθεσης σχετικά με την εκτίμηση της ποιότητας του αέρα του περιβάλλοντος, στο πλαίσιο των οδηγιών 96/62/ΕΚ και 1999/30/ΕΚ του Συμβουλίου

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2001) 3405]

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

(2001/839/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

την οδηγία 92/62/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 1996, για την εκτίμηση και τη διαχείριση της ποιότητας του αέρα του περιβάλλοντος ⁽¹⁾ και ιδίως το άρθρο 11.

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η οδηγία 96/62/ΕΚ καθορίζει το πλαίσιο για τη διαχείριση και την εκτίμηση της ποιότητας του αέρα του περιβάλλοντος.
- (2) Η οδηγία 1999/30/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 1999, σχετικά με τις οριακές τιμές για το διοξείδιο του θείου, το διοξείδιο του αζώτου και τα οξειδία του αζώτου, τα σωματίδια και το μόλυβδο στον αέρα του περιβάλλοντος ⁽²⁾ καθορίζει τις οριακές τιμές οι οποίες πρέπει να έχουν επιτευχθεί έως μια ορισμένη ημερομηνία στόχο.
- (3) Η τακτική υποβολή εκθέσεων από τα κράτη μέλη αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της εν λόγω νομοθεσίας.
- (4) Πολλές από τις πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο 11 της οδηγίας 96/62/ΕΚ, σε συνδυασμό με τα παραρτήματα I, II, IV και V της οδηγίας 1999/30/ΕΚ, καθώς και στο άρθρο 3, στο άρθρο 5 και στο άρθρο 9 παράγραφος 6 της οδηγίας 1999/30/ΕΚ πρέπει να υποβάλλονται σε ετήσια βάση.
- (5) Σύμφωνα με την οδηγία 1999/30/ΕΚ, οι διατάξεις για την υποβολή εκθέσεων στο πλαίσιο της οδηγίας 80/779/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1980, περί των οριακών τιμών και των ενδεικτικών τιμών της ποιότητας της ατμόσφαιρας για το διοξείδιο του θείου και τα αιωρούμενα σωματίδια ⁽³⁾, της οδηγίας 82/884/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Δεκεμβρίου 1982, για την οριακή τιμή του μολύβδου που περιέχεται στην ατμόσφαιρα ⁽⁴⁾, και της οδηγίας 85/203/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 1985, σχετικά με τις προδιαγραφές ποιότητας του αέρα για

το διοξείδιο του αζώτου ⁽⁵⁾ καταργούνται από τις 19 Ιουλίου 2001, μολονότι οι οριακές τιμές που προβλέπονται στο πλαίσιο των εν λόγω οδηγιών παραμένουν σε ισχύ έως το 2005 για τις οδηγίες 80/779/ΕΟΚ και 82/884/ΕΟΚ και έως το 2010 για την οδηγία 85/203/ΕΟΚ, ενώ συνεχίζεται η υποβολή εκθέσεων για την υπέρβαση των εν λόγω οριακών τιμών σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 6 της οδηγίας 1999/30/ΕΚ.

- (6) Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι απαιτούμενες πληροφορίες παρέχονται στη σωστή μορφή, τα κράτη μέλη οφείλουν να τις υποβάλουν χρησιμοποιώντας ως βάση ένα τυποποιημένο ερωτηματολόγιο.
- (7) Τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής που έχει συσταθεί δυνάμει του άρθρου 12 παράγραφος 2 της οδηγίας 96/62/ΕΚ,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν το ερωτηματολόγιο που επισυνάπτεται στο παράρτημα ως βάση για τη διαβίβαση των πληροφοριών που οφείλουν να παρέχουν ετησίως, δυνάμει του άρθρου 11 της οδηγίας 96/62/ΕΚ, σε συνδυασμό με τα παραρτήματα I, II, III, IV και V τα άρθρα 3 και 5 παράγραφος 6 της οδηγίας 1999/30/ΕΚ.

Άρθρο 2

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 8 Νοεμβρίου 2001.

Για την Επιτροπή
Margot WALLSTRÖM
Μέλος της Επιτροπής

⁽¹⁾ ΕΕ L 296 της 21.11.1996, σ. 55.⁽²⁾ ΕΕ L 163 της 29.6.1999, σ. 41.⁽³⁾ ΕΕ L 229 της 30.8.1980, σ. 30.⁽⁴⁾ ΕΕ L 378 της 31.12.1982, σ. 15.⁽⁵⁾ ΕΕ L 87 της 27.3.1985, σ. 1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

που υποβάλλεται σύμφωνα με την οδηγία 96/62/ΕΚ του Συμβουλίου για την εκτίμηση και τη διαχείριση της ποιότητας του αέρα του περιβάλλοντος και την οδηγία 1999/30/ΕΚ του Συμβουλίου σχετικά με τις οριακές τιμές διοξειδίου του θείου, διοξειδίου του αζώτου και οξειδίων του αζώτου, σωματιδίων και μολύβδου, στον αέρα του περιβάλλοντος

ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ: .....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΑΦΩΝ: .....

ΕΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ: .....

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ: .....

Στα ακόλουθα έντυπα γίνεται διάκριση μεταξύ των πληροφοριών τις οποίες τα κράτη μέλη υποχρεούνται εκ του νόμου να υποβάλουν και των πληροφοριών οι οποίες υποβάλλονται προαιρετικά. Οι πληροφορίες που υποβάλλονται προαιρετικά τυπώνονται με πλάγια γράμματα.

Πολλά από τα παρακάτω έντυπα περιλαμβάνουν απροσδιόριστο αριθμό γραμμών ή στηλών που πρέπει να συμπληρωθούν. Κατά την παρουσίαση του εντύπου, ο αριθμός των κενών γραμμών ή στηλών που πρέπει να συμπληρωθούν περιορίζεται σε τρεις, η δε διακεκομμένη γραμμή υποδηλώνει ότι το έντυπο μπορεί να επεκταθεί, εάν χρειαστεί.

Εκτός από τα έντυπα τα οποία πρέπει να συμπληρωθούν από το κράτος μέλος, επισυνάπτονται επίσης και ορισμένοι πίνακες. Οι πίνακες περιλαμβάνουν πληροφορίες όπως σταθερούς κωδικούς, τους οποίους το κράτος μέλος δεν πρέπει να αλλάξει.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΝΤΥΠΩΝ

Έντυπο 1	Φορέας επαφών και διεύθυνση
Έντυπο 2	Προσδιορισμός ζωνών και οικισμών
Έντυπο 3	Σταθμοί που χρησιμοποιήθηκαν για τις εκτιμήσεις και μέθοδοι μέτρησης
Έντυπο 4	Μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για τη δειγματοληψία και μέτρηση των ΑΣ ₁₀ και των ΑΣ _{2,5} : προαιρετικοί πρόσθετοι κωδικοί που προσδιορίζονται από το κράτος μέλος
Έντυπο 5	Κατάλογος ζωνών και οικισμών όπου τα επίπεδα υπερβαίνουν ή δεν υπερβαίνουν τις οριακές τιμές ή τις οριακές τιμές προσαυξημένες κατά το περιθώριο ανοχής
Έντυπο 6	Κατάλογος ζωνών και οικισμών όπου τα επίπεδα υπερβαίνουν ή δεν υπερβαίνουν τα ανώτερα όρια εκτίμησης ή τα κατώτερα όρια εκτίμησης, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών για την εφαρμογή μεθόδων συμπληρωματικής εκτίμησης
Έντυπο 7	Μεμονωμένες υπερβάσεις των οριακών τιμών και των οριακών τιμών προσαυξημένων κατά το περιθώριο ανοχής
Έντυπο 8	Αιτίες μεμονωμένων υπερβάσεων: προαιρετικοί πρόσθετοι κωδικοί που προσδιορίζονται από το κράτος μέλος
Έντυπο 9	Δεδομένα παρακολούθησης των επιπέδων SO ₂ για μέσο όρο 10 λεπτών
Έντυπο 10	Δεδομένα παρακολούθησης των επιπέδων ΑΣ _{2,5} για μέσο όρο 24 ωρών
Έντυπο 11	Αποτελέσματα της συμπληρωματικής εκτίμησης και μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν υπό μορφή πίνακα
Έντυπο 12	Κατάλογος αναφορών στις μεθόδους συμπληρωματικής εκτίμησης που μνημονεύονται στο έντυπο 11
Έντυπο 13	Υπέρβαση των οριακών τιμών SO ₂ λόγω φυσικών πηγών
Έντυπο 14	Φυσικές πηγές SO ₂ : προαιρετικοί πρόσθετοι κωδικοί που προσδιορίζονται από το κράτος μέλος
Έντυπο 15	Υπέρβαση των οριακών τιμών ΑΣ ₁₀ λόγω φυσικών φαινομένων
Έντυπο 16	Υπέρβαση των οριακών τιμών ΑΣ ₁₀ λόγω αμμόστρωσης το χειμώνα
Έντυπο 17	Διαβουλεύσεις για τη διασυννοριακή ρύπανση
Έντυπο 18	Υπερβάσεις των οριακών τιμών που καθορίζονται στις οδηγίες 80/779/ΕΟΚ, 82/884/ΕΟΚ και 85/203/ΕΟΚ
Έντυπο 19	Αιτίες υπερβάσεων των οριακών τιμών που καθορίζονται στις οδηγίες 80/779/ΕΟΚ, 82/884/ΕΟΚ και 85/203/ΕΟΚ: προαιρετικοί πρόσθετοι κωδικοί που προσδιορίζονται από το κράτος μέλος

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1	Μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για δειγματοληψία και μέτρηση των ΑΣ ₁₀ και των ΑΣ _{2,5} : τυποποιημένοι κωδικοί
Πίνακας 2	Αιτίες μεμονωμένων υπερβάσεων: τυποποιημένοι κωδικοί
Πίνακας 3	Στατιστικές παράμετροι που πρέπει να χρησιμοποιηθούν στους χάρτες συγκεντρώσεων
Πίνακας 4	Φυσικές πηγές SO ₂ : τυποποιημένοι κωδικοί
Πίνακας 5	Φυσικά φαινόμενα που προκαλούν υπερβάσεις της οριακή τιμής ΑΣ ₁₀ : τυποποιημένοι κωδικοί

Έντυπο 1: Φορέας επαφών και διεύθυνση

Όνομα του φορέα επαφών	
Ταχυδρομική διεύθυνση	
Όνομα του υπευθύνου επαφών	
Τηλέφωνο του υπευθύνου επαφών	
Αριθμός φαξ του υπευθύνου επαφών	
Ηλεκτρονική διεύθυνση του υπευθύνου επαφών	
Διευκρινιστικές παρατηρήσεις, εφόσον χρειάζεται	

Σημείωση όσον αφορά το έντυπο 1:

Το κράτος μέλος καλείται να συμπληρώσει το όνομα του φορέα επαφών και, ει δυνατόν, το όνομα του υπευθύνου επαφών σε εθνικό επίπεδο στους οποίους μπορεί η Επιτροπή να απευθυνθεί για να ζητήσει λεπτομέρειες σχετικά με το παρόν ερωτηματολόγιο, εάν χρειαστεί.

Έντυπο 2: Προσδιορισμός ζωνών και οικισμών [οδηγία 96/62/ΕΚ άρθρο 5 και άρθρο 11 παράγραφος 1 στοιχείο β)]

	Ζώνες		
Πλήρες όνομα ζώνης			
Κωδικός ζώνης			
Ρύπος(-οι), ενδεχομένως ξεχωριστοί στόχοι προστασίας που ισχύουν για τη ζώνη			
Τύπος [ag/nonag]			
Έκταση (km ²)			
Πληθυσμός			
Ζεύγη συντεταγμένων των ορίων της ζώνης			
Ζεύγη συντεταγμένων των ορίων της ζώνης			
Ζεύγη συντεταγμένων των ορίων της ζώνης			

Σημειώσεις όσον αφορά το έντυπο 2:

- (1) Το κράτος μέλος οφείλει να δηλώσει όχι μόνο το όνομα της ζώνης, αλλά και έναν ενιαίο κωδικό ζώνης.
- (2) Το κράτος μέλος πρέπει να δηλώσει τον(ους) ρύπο(-ους) που αφορά(-ούν) τη ζώνη, χρησιμοποιώντας τους κωδικούς: «S» για SO₂, «N» για NO₂/NO_x, «P» για ΑΣ₁₀ και «L» για τον μόλυβδο, χωρισμένους με άνω τελεία, ή «A» εάν όλοι οι λόγω ρύποι αφορούν τη ζώνη. Εάν έχουν οριστεί χωριστά ζώνες για την προστασία της υγείας, του οικοσυστήματος και της χλωρίδας, το κράτος μέλος πρέπει να χρησιμοποιήσει τους ακόλουθους κωδικούς: «SH» για την προστασία της υγείας από το SO₂, «SE» για προστασία του οικοσυστήματος από το SO₂, «NH» για την προστασία της υγείας από το NO₂ και «NV» για την προστασία της χλωρίδας από τα NO_x.

- (3) Πρέπει να δηλώνεται εάν η ζώνη είναι οικισμός (κωδικός: «ag») ή όχι (κωδικός: «nonag»).
- (4) Προαιρετικά, τα κράτη μέλη μπορούν να προσθέσουν την έκταση και το μέγεθος του πληθυσμού της ζώνης για περαιτέρω επεξεργασία των δεδομένων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- (5) Για την περαιτέρω επεξεργασία, το κράτος μέλος καλείται να συμπληρώσει τα όρια της ζώνης σε τυποποιημένη μορφή (πολύγωνα, χρησιμοποιώντας τις γεωγραφικές συντεταγμένες σύμφωνα με το ISO 6709: γεωγραφικό μήκος και πλάτος). Το κράτος μέλος καλείται να παράσχει χωριστά έναν χάρτη των ζωνών (με μορφή ηλεκτρονικού αρχείου ή σε έντυπη μορφή) προκειμένου να διευκολύνει τη σωστή ερμηνεία των δεδομένων που αφορούν τη ζώνη. Το κράτος μέλος οφείλει τουλάχιστον είτε να προσδιορίσει τα όρια της ζώνης στο έντυπο 2 ή να διαβιβάσει το χάρτη.

Έντυπο 3: Σταθμοί που χρησιμοποιήθηκαν για τις εκτιμήσεις και μέθοδοι μέτρησης (οδηγία 1999/30/ΕΚ παράρτημα ΙΧ)

Κωδικός σταθμού	Τοπικός κωδικός σταθμού	Κωδικός-(-οι) ζώνης	Χρήση για την οδηγία				Χρήση για την οδηγία/Κωδικός μεθόδου — μέτρησης για ΑΣ ₁₀ και ΑΣ _{2,5}		Διορθωτικός συντελεστής ή εξίσωση που χρησιμοποιήθηκε		Λειτουργία του σταθμού
			SO ₂	NO ₂	NO _x	Μόλυβδος	ΑΣ ₁₀	ΑΣ _{2,5}	ΑΣ ₁₀	ΑΣ _{2,5}	

Σημειώσεις όσον αφορά το έντυπο 3:

- (1) Στο έντυπο 3 και στα άλλα έντυπα του παρόντος ερωτηματολογίου, ο «κωδικός σταθμού» αναφέρεται στον κωδικό ο οποίος ήδη χρησιμοποιείται για την ανταλλαγή δεδομένων στο πλαίσιο της απόφασης 87/101/ΕΚ για την ανταλλαγή πληροφοριών. Ο «τοπικός κωδικός σταθμού» είναι ο κωδικός που χρησιμοποιείται εντός του κράτους μέλους ή της περιφέρειας.
- (2) Το κράτος μέλος καλείται να προσδιορίσει στην τρίτη στήλη τη ζώνης(-ες) στην (στις) οποία(-ες) είναι εγκατεστημένος ο σταθμός. Εάν πρόκειται για περισσότερες από μία ζώνες, οι κωδικοί πρέπει να χωρίζονται με άνω τελεία.
- (3) Το κράτος μέλος καλείται να χρησιμοποιήσει τις στήλες που έχουν ως επικεφαλίδα «SO₂», «NO₂», «NO_x», και «Μόλυβδος» για να δηλώσει εάν η μέτρηση διεξήχθη με σκοπό να γίνει εκτίμηση στο πλαίσιο της οδηγίας 1999/30/ΕΚ, σημειώνοντας με «+» εάν η μέτρηση διεξήχθη και αφήνοντας κενό εάν όχι. Υπογραμμίζεται ότι εάν σημειωθεί σταυρός στο τετραγωνίδιο NO_x σημαίνει ότι ο σταθμός βρίσκεται σε περιοχή όπου ισχύει η οριακή τιμή για τη χλωρίδα. Εάν ο σταθμός βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με ειδικές πηγές μολύβδου, όπως αναφέρεται στο παράρτημα IV της οδηγίας 1999/30/ΕΚ, το κράτος μέλος καλείται να σημειώσει «SS» αντί του «+».
- (4) Το κράτος μέλος πρέπει να χρησιμοποιήσει τις στήλες με επικεφαλίδα «ΑΣ₁₀» και «ΑΣ_{2,5}» για να δηλώσει εάν η μέτρηση διεξήχθη για να γίνει εκτίμηση στο πλαίσιο της οδηγίας 1999/30/ΕΚ και για να δηλώσει συγχρόνως την μέθοδο μέτρησης που χρησιμοποιήθηκε. Εάν η μέτρηση διεξήχθη για να γίνει εκτίμηση στο πλαίσιο της οδηγίας, το κράτος μέλος συμπληρώνει τον κωδικό της μεθόδου μέτρησης (βλέπε σημείωση 5): εάν η μέτρηση δεν διεξήχθη για να γίνει εκτίμηση στο πλαίσιο της οδηγίας, το τετραγωνίδιο μένει κενό. Για τα επίπεδα ΑΣ_{2,5} δεν απαιτείται επίσημη εκτίμηση σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας 96/62/ΕΚ.
- (5) Ο κωδικός της μεθόδου μέτρησης για ΑΣ₁₀ και ΑΣ_{2,5} μπορεί να δηλωθεί με έναν από τους τυποποιημένους κωδικούς που παρέχονται στο παρόν ερωτηματολόγιο (βλέπε πίνακα 1) ή με κωδικό ο οποίος ορίζεται από το κράτος μέλος και αναφέρεται σε χωριστό κατάλογο μεθόδων που περιγράφονται από το κράτος μέλος (βλέπε έντυπο 4). Η περιγραφή την οποία εκπονεί το κράτος μέλος μπορεί επίσης να αναφέρεται σε ξεχωριστό έγγραφο που επισυνάπτεται στο ερωτηματολόγιο. Εάν η μέθοδος μέτρησης έχει αλλάξει κατά τη διάρκεια του έτους, το κράτος μέλος καλείται να συμπληρώσει και τους δύο κωδικούς μεθόδου: πρώτος σημειώνεται ο κωδικός της μεθόδου η οποία χρησιμοποιήθηκε για μεγαλύτερο διάστημα εντός του έτους και κατόπιν ο κωδικός της άλλης μεθόδου, χωριζόμενοι με άνω τελεία.
- (6) Όταν η μέθοδος μέτρησης για ΑΣ₁₀ ή ΑΣ_{2,5} δεν είναι η μέθοδος αναφοράς που ορίζεται στο παράρτημα ΙΧ της οδηγίας 1999/30/ΕΚ, το κράτος μέλος καλείται να συμπληρώσει το διορθωτικό συντελεστή με τον οποίο έχουν πολλαπλασιαστεί οι συγκεντρώσεις που μετρήθηκαν ώστε να δώσουν τις συγκεντρώσεις που αναφέρονται στο παρόν ερωτηματολόγιο ή να συμπληρώσει την αντίστοιχη διορθωτική εξίσωση. Εάν έχει εφαρμοστεί διορθωτική εξίσωση, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ξεχωριστός τύπος στον οποίο η μετρηθείσα συγκεντρωση δηλώνεται με «CM» και η δηλωθείσα συγκεντρωση με «CR», χρησιμοποιώντας κατά προτίμηση τον τύπο $CR = f(CM)$. Εάν τα αποτελέσματα της μεθόδου είναι ισοδύναμα χωρίς εφαρμογή διόρθωσης, το κράτος μέλος καλείται να το δηλώσει, εισάγοντας την τιμή «1» για το διορθωτικό συντελεστή ή την εξίσωση.

- (7) Η «Λειτουργία του σταθμού» υποδηλώνει εάν ο σταθμός βρίσκεται σε θέση όπου α) ισχύουν οι οριακές τιμές για την υγεία, οι οριακές τιμές SO₂ για τα οικοσυστήματα και η οριακή τιμή NO_x για τη χλωρίδα (κωδικός HEV), β) ισχύουν μόνον οι οριακές τιμές για την υγεία και η οριακή τιμή SO₂ για τα οικοσυστήματα (κωδικός «HE»), γ) ισχύει μόνον η οριακή τιμή για την υγεία και η οριακή τιμή NO_x για τη χλωρίδα (κωδικός «HV») ή δ) ισχύουν μόνον οι οριακές τιμές για την υγεία (κωδικός «H»).

Πίνακας 1: Μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για δειγματοληψία και μέτρηση των ΑΣ₁₀ και των ΑΣ_{2,5}: τυποποιημένοι κωδικοί

Κωδικός μεθόδου	Περιγραφή
M1	Απορρόφηση ακτινοβολίας βήτα
M2	Σταθμομετρία
M3	Παλινδρομικός μικροζυγός

Έντυπο 4: Μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για δειγματοληψία και μέτρηση των ΑΣ₁₀ και των ΑΣ_{2,5}: προαιρετικοί πρόσθετοι κωδικοί που προσδιορίζονται από το κράτος μέλος (οδηγία 1999/30/ΕΚ παράρτημα ΙΧ)

Κωδικός μεθόδου	Περιγραφή

— Έντυπο 6β: Κατάλογος ζωνών σε σχέση με τις υπερβάσεις των ορίων και τη συμπληρωματική εκτίμηση για NO_2/NO_x

Κωδικός ζώνης	UAT και LAT σε σχέση με την LV για την υγεία (μέσος όρος 1 ώρας)			UAT και LAT σε σχέση με την LV για την υγεία (ετήσιος μέσος όρος)			UAT και LAT σε σχέση με την LV για τη χλωρίδα			SA
	> UAT	≤ UAT· > LAT	≤ LAT	> UAT	≤ UAT· > LAT	≤ LAT	> UAT	≤ UAT· > LAT	≤ LAT	

— Έντυπο 6γ: Κατάλογος ζωνών σε σχέση με τις υπερβάσεις των ορίων και τη συμπληρωματική εκτίμηση για $\text{A}_{\Sigma 10}$

Κωδικός ζώνης	UAT και LAT (μέσος όρος 24 ωρών)			UAT και LAT (ετήσιος μέσος όρος)			SA
	> UAT	≤ UAT· > LAT	≤ LAT	>UAT	≤ UAT· > LAT	≤ LAT	

— Έντυπο 6δ: Κατάλογος ζωνών σε σχέση με τις υπερβάσεις των ορίων και τη συμπληρωματική εκτίμηση για το μόλυβδο

Κωδικός ζώνης	UAT και LAT			SA
	> UAT	≤ UAT· >LAT	≤ LAT	

Σημειώσεις όσον αφορά το έντυπο 6:

(1) Οι επικεφαλίδες των στηλών έχουν την ακόλουθη σημασία:

> UAT: μεγαλύτερη από το ανώτερο όριο εκτίμησης,

≤ UAT· > LAT: μικρότερη από ή ίση με το ανώτερο όριο εκτίμησης, αλλά μεγαλύτερη από το κατώτερο όριο εκτίμησης,

≤ LAT: μικρότερη από ή ίση με το κατώτερο όριο εκτίμησης,

SA: συμπληρωματική εκτίμηση, βλέπε σημείωση 6.

(2) Εάν η επικεφαλίδα της στήλης περιγράφει την εγκατάσταση της ζώνης, σημειώνεται το σύμβολο «+».

(3) Εάν η υπέρβαση διαπιστώθηκε με υπολογισμό βάσει μοντέλου, σημειώνεται «m» αντί του συμβόλου «+».

(4) Όσον αφορά τα όρια για τα οικοσυστήματα, να σημειωθούν μόνον εάν η υπέρβαση διαπιστώθηκε σε περιοχές όπου ισχύουν οι οριακές τιμές για τα οικοσυστήματα.

(5) Η υπέρβαση UAT και LAT υπολογίζεται βάσει του έτους αναφοράς και των προηγούμενων τεσσάρων ετών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παράρτημα V μέρος II της οδηγίας 1999/30/ΕΚ.

(6) Το κράτος μέλος καλείται να δηλώσει στη στήλη «SA» εάν οι πληροφορίες που προέρχονται από σταθερούς σταθμούς μέτρησης έχουν συμπληρωθεί με πληροφορίες από άλλες πηγές, όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 3 της οδηγίας 1999/30/ΕΚ.

Έντυπο 7: Μειονομένες υπερβάσεις των οριακών τιμών και των οριακών τιμών προσαυξημένων κατά το περιθώριο ανοχής (MOT) [οδηγία 96/62/ΕΚ άρθρο 11 παράγραφος 1 στοιχεία α) σημεία i) και ii) και οδηγία 1999/30/ΕΚ παραρτήματα I, II, IV και V]

— Έντυπο 7α: Υπέρβαση της οριακής τιμής SO₂ προσαυξημένης κατά το MOT για την υγεία (μέσος όρος 1 ώρας)

Κωδικός ζώνης	Κωδικός σταθμού	Ημερομηνία	Ωρα	Επίπεδο (μg/m ³)	Κωδικός αιτίας(-ών)

— Έντυπο 7β: Υπέρβαση της οριακής τιμής SO₂ προσαυξημένης κατά το MOT για την υγεία (μέσος όρος 1 ώρας)

Κωδικός ζώνης	Κωδικός σταθμού	Ημερομηνία	Επίπεδο (μg/m ³)	Κωδικός αιτίας(-ών)

— Έντυπο 7γ: Υπέρβαση της οριακής τιμής SO₂ για τα οικοσυστήματα (ετήσιος μέσος όρος)

Κωδικός ζώνης	Κωδικός σταθμού	Επίπεδο (μg/m ³)	Κωδικός(-οι) αιτίας

— Έντυπο 7δ: Υπέρβαση της οριακής τιμής SO₂ για τα οικοσυστήματα (χειμερινός μέσος όρος)

Κωδικός ζώνης	Κωδικός σταθμού	Επίπεδο (μg/m ³)	Κωδικός αιτίας(-ών)

— Έντυπο 7ε: Υπέρβαση της οριακής τιμής NO₂ προσαυξημένης κατά το MOT για την υγεία (μέσος όρος 1 ώρας)

Κωδικός ζώνης	Κωδικός σταθμού	Ημερομηνία	Ωρα	Επίπεδο (μg/m ³)	Κωδικός αιτίας(-ών)

— Έντυπο 7στ: Υπέρβαση της οριακής τιμής NO₂ προσαυξημένης κατά το MOT για την υγεία (ετήσιος μέσος όρος)

Κωδικός ζώνης	Κωδικός σταθμού	Επίπεδο (μg/m ³)	Κωδικός αιτίας(-ών)

— Έντυπο 7ζ: Υπέρβαση της οριακής τιμής NO_x για τη χλωρίδα

Κωδικός ζώνης	Κωδικός σταθμού	Επίπεδο (μg/m ³)	Κωδικός αιτίας(-ών)

— Έντυπο 7η: Υπέρβαση της οριακής τιμής ΑΣ₁₀ προσαυξημένης κατά το MOT (φάση 1: μέσος όρος 24 ωρών)

Κωδικός ζώνης	Κωδικός σταθμού	Ημερομηνία	Επίπεδο (μg/m ³)	Κωδικός αιτίας(-ών)

— Έντυπο 7θ: Υπέρβαση της οριακής τιμής ΑΣ₁₀ προσαυξημένης κατά το MOT (φάση 1: ετήσιος μέσος όρος)

Κωδικός ζώνης	Κωδικός σταθμού	Επίπεδο (μg/m ³)	Κωδικός αιτίας(-ών)

— Έντυπο 7ι: Υπέρβαση της οριακής τιμής για τον μόλυβδο προσαυξημένης κατά το MOT

Κωδικός ζώνης	Κωδικός σταθμού	Επίπεδο (μg/m ³)	Κωδικός αιτίας(-ών)

Σημείωση όσον αφορά το έντυπο 7:

- (1) Ο προσδιορισμός του σταθμού με συμπλήρωση του κωδικού του σταθμού δεν είναι υποχρεωτικός, αλλά συνιστάται μετ' επιτάσεως.
- (2) Η διατύπωση «οριακή τιμή προσαυξημένη κατά το MOT» ισοδυναμεί με την διατύπωση «οριακή τιμή» όταν το περιθώριο ανοχής έχει μειωθεί σε 0 %.
- (3) Η ημερομηνία πρέπει να αναφέρεται ως ηη/μμ/εε και η ώρα ως «1» για την ώρα μεταξύ 00:00 και 01:00 κ.λπ.

- (4) Όλες οι υπερβάσεις της οριακής τιμής προσαυξημένης κατά το περιθώριο ανοχής σε έναν σταθμό δηλώνονται εάν ο συνολικός αριθμός υπερβάσεων είναι μεγαλύτερος τους επιτρεπόμενου αριθμού. Εάν ο συνολικός αριθμός υπερβάσεων σε έναν σταθμό είναι μικρότερος ή ίσος με τον επιτρεπόμενο αριθμό οι υπερβάσεις δεν δηλώνονται.
- (5) Η αιτία της υπέρβασης μπορεί να δηλωθεί με έναν ή περισσότερους τυποποιημένους κωδικούς που παρέχονται από το παρόν ερωτηματολόγιο (βλέπε πίνακα 2) ή από έναν κωδικό ο οποίος ορίζεται από το κράτος μέλος και αναφέρεται σε ξεχωριστό κατάλογο αιτιών που περιγράφονται από το κράτος μέλος (έντυπο 8). Εάν αναφέρονται περισσότερες από μία αιτίες, οι κωδικοί χωρίζονται με άνω τελεία. Η περιγραφή που παρέχεται από το κράτος μέλος μπορεί επίσης να αναφέρεται σε χωριστό έγγραφο που επισυνάπτεται στο ερωτηματολόγιο.

Πίνακας 2: Αιτίες μεμονωμένων υπερβάσεων: τυποποιημένοι κωδικοί

Κωδικός αιτίας	Περιγραφή
S1	Αστικό κέντρο με μεγάλη κυκλοφορία
S2	Γετνίαση με κεντρικό οδικό άξονα
S3	Τοπική βιομηχανία, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας
S4	Λατομικές ή εξορυκτικές δραστηριότητες
S5	Οικιακή θέρμανση
S6	Εκπομπή από βιομηχανική πηγή λόγω ατυχήματος
S7	Εκπομπή από μη βιομηχανική πηγή λόγω ατυχήματος
S8	Φυσική(-ές) πηγή(-ές) ή φυσικό(-ά) φαινόμενο(-α)
S9	Αμμόστρωση των δρόμων το χειμώνα
S10	Μεταφορά ατμοσφαιρικής ρύπανσης που προέρχεται από πηγές εκτός του κράτους μέλους

Έντυπο 8: Αιτίες μεμονωμένων υπερβάσεων: προαιρετικοί πρόσθετοι κωδικοί που προσδιορίζονται από το κράτος μέλος [οδηγία 96/62/ΕΚ άρθρο 11 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημεία i) και ii) οδηγία 1999/30/ΕΚ παραρτήματος I, II, IV και V]

Κωδικός αιτίας	Περιγραφή

Έντυπο 9: Δεδομένα παρακολούθησης των επιπέδων SO₂ για μέσο όρο 10 λεπτών (οδηγία 1999/30/ΕΚ άρθρο 3 παράγραφος 3)

Κωδικός σταθμού	Αριθμός συγκεντρώσεων που σε μέσο όρο 10 λεπτών υπερέβησαν τα 500 µg/m ³	Αριθμός ημερών εντός του ημερολογιακού έτους κατά τις οποίες διαπιστώθηκαν τέτοιου είδους υπερβάσεις	Αριθμός των ημερών που αναφέρονται στην προηγούμενη στήλη, κατά τις οποίες οι ωριαίες συγκεντρώσεις διοξειδίου του θείου υπερέβησαν ταυτόχρονα τα 350 µg/m ³	Μέγιστη συγκέντρωση που καταγράφηκε για μέσο όρο 10 λεπτών (µg/m ³)	Ημερομηνία κατά την οποία διαπιστώθηκε η μέγιστη συγκέντρωση (ηη/μμ/εε)

Σημείωση όσον αφορά το έντυπο 9:

Όπου δεν είναι δυνατόν ένα κράτος μέλος να καταγράψει δεδομένα για τις συγκεντρώσεις διοξειδίου του θείου για μέσο όρο 10 λεπτών, το παρόν έντυπο δεν συμπληρώνεται.

Έντυπο 10: Δεδομένα παρακολούθησης των επιπέδων ΑΣ_{2,5} για μέσο όρο 24 ωρών (οδηγία 1999/30/ΕΚ άρθρο 5 παράγραφος 2)

Κωδικός σταθμού	Αριθμητικός μέσος όρος ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Διάμεσος τιμή ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	98 τοις εκατό ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	Μέγιστη συγκέντρωση ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)

— Έντυπο 11δ: Αποτέλεσμα της συμπληρωματικής εκτίμησης και μέθοδοι που χρησιμοποιήθηκαν για το μόλυβδο

Κωδικός ζώνης	Άνω της LV					
	Έκταση		Μήκος δρόμου		Πληθυσμός που έχει εκτεθεί	
	km ²	Μέθοδος	km	Μέθοδος	Αριθμός	Μέθοδος

Σημειώσεις όσον αφορά το έντυπο 11:

- (1) «Μέθοδος» είναι ο κωδικός που ορίζεται από το κράτος μέλος και αναφέρεται σε χωριστό κατάλογο αναφορών (έντυπο 12) σε δημοσιεύσεις ή εκθέσεις στις οποίες τεκμηριώνεται η συμπληρωματική μέθοδος. Το έντυπο 12 αποτελεί τμήμα της έκθεσης προς την Επιτροπή· οι δημοσιεύσεις ή οι εκθέσεις στις οποίες γίνεται αναφορά δεν αποστέλλονται στην Επιτροπή.
- (2) Το έντυπο 11 μπορεί να συμπληρωθεί με χάρτες οι οποίοι δείχνουν την κατανομή των συγκεντρώσεων. Συνιστάται στο κράτος μέλος, εάν είναι δυνατόν, να εκπονήσει χάρτες που να δείχνουν την κατανομή των συγκεντρώσεων σε κάθε ζώνη και οικισμό. Συνιστάται οι παράμετροι με τις οποίες εκφράζονται οι οριακές τιμές (βλέπε πίνακα 3) να αναπαρίστανται ως ισούψεις γραμμές που παρουσιάζουν την κατανομή των συγκεντρώσεων, όπου κάθε διάστημα των ισούψων γραμμών αντιστοιχεί στο 10 % της οριακής τιμής.

Πίνακας 3: Στατιστικές παράμετροι που πρέπει να χρησιμοποιηθούν στους χάρτες συγκεντρώσεων

Ρύπος	Παράμετρος
SO ₂	99,7 τοις εκατό για μέσο όρο 1 ώρας
SO ₂	99,2 τοις εκατό για μέσο όρο 24 ωρών
SO ₂	Ετήσιος μέσος όρος
SO ₂	Χειμερινός μέσος όρος
NO ₂	99,8 τοις εκατό για μέσο όρο 1 ώρας
NO ₂ /NO _x	Ετήσιος μέσος όρος
AΣ ₁₀ και AΣ _{2,5}	90,0 τοις εκατό για μέσο όρο 24 ωρών
AΣ ₁₀ και AΣ _{2,5}	Ετήσιος μέσος όρος
AΣ ₁₀ και AΣ _{2,5}	98,1 τοις εκατό για μέσο όρο 24 ωρών
Μόλυβδος	Ετήσιος μέσος όρος

Έντυπο 12: Κατάλογος αναφορών σε μεθόδους συμπληρωματικής εκτίμησης που μνημονεύονται στο έντυπο 11 (οδηγία 1999/30/ΕΚ άρθρο 7 παράγραφος 3 και παράρτημα VIII μέρος II)

Μέθοδος	Πλήρης αναφορά

Έντυπο 13: Υπέρβαση των οριακών τιμών SO₂ λόγω φυσικών πηγών (οδηγία 1999/30/ΕΚ άρθρο 3 παράγραφος 4)**— Έντυπο 13α: Οριακή τιμή SO₂ για την υγεία (μέσος όρος 1 ώρας)**

Ζώνη	Κωδικός σταθμού	Αριθμός υπερβάσεων που μετρήθηκαν	Κωδικός(-οί) φυσικής πηγής	Υπολογισμός του αριθμού των υπερβάσεων μετά από αφαίρεση της συμβολής της φυσικής πηγής	Αναφορά στην αιτιολόγηση

— Έντυπο 13β: Οριακή τιμή SO₂ για την υγεία (μέσος όρος 24 ωρών)

Ζώνη	Κωδικός σταθμού	Αριθμός υπερβάσεων που μετρήθηκαν	Κωδικός(-οί) φυσικής πηγής	Υπολογισμός του αριθμού των υπερβάσεων μετά από αφαίρεση της συμβολής της φυσικής πηγής	Αναφορά στην αιτιολόγηση

— Έντυπο 13γ: Οριακή τιμή SO₂ για τα οικοσυστήματα (ετήσιος μέσος όρος)

Ζώνη	Κωδικός σταθμού	Ετήσιος μέσος όρος	Κωδικός(-οί) φυσικής πηγής	Υπολογισμός του ετήσιου μέσου όρου μετά από αφαίρεση της συμβολής της φυσικής πηγής	Αναφορά στην αιτιολόγηση

— Έντυπο 13δ: Οριακή τιμή SO₂ για τα οικοσυστήματα (χειμερινός μέσος όρος)

Ζώνη	Κωδικός σταθμού	Χειμερινός μέσος όρος	Κωδικός(-οί) φυσικής πηγής	Υπολογισμός του ετήσιου μέσου όρου	Αναφορά στην αιτιολόγηση

Σημείωση όσον αφορά το έντυπο 13:

Η φυσική πηγή μπορεί να δηλωθεί με έναν ή περισσότερους τυποποιημένους κωδικούς που παρέχονται από το παρόν ερωτηματολόγιο (βλέπε πίνακα 4) ή με έναν κωδικό που ορίζεται από το κράτος μέλος και αναφέρεται σε χωριστό κατάλογο φυσικών πηγών που περιγράφονται από το κράτος μέλος (έντυπο 14).

Πίνακας 4: Φυσικές πηγές SO₂: τυποποιημένοι κωδικοί

Κωδικός φυσικής πηγής	Περιγραφή
A1	Ηφαιστειακή δραστηριότητα εντός του κράτους μέλους
A2	Ηφαιστειακή δραστηριότητα εκτός του κράτους μέλους
B	Παράκτιοι υδροβιότοποι
C1	Πυρκαγιές που προκαλούνται από φυσικές αιτίες εντός του κράτους μέλους
C2	Πυρκαγιές που προκαλούνται από φυσικές αιτίες εκτός του κράτους μέλους

Έντυπο 14: Φυσικές πηγές SO₂: προαιρετικοί πρόσθετοι κωδικοί που προσδιορίζονται από το κράτος μέλος (οδηγία 1999/30/ΕΚ άρθρο 3 παράγραφος 4)

Κωδικός φυσικής πηγής	Περιγραφή

Έντυπο 15: Υπέρβαση οριακών τιμών ΑΣ₁₀ λόγω φυσικών φαινομένων (οδηγία 1999/30/ΕΚ άρθρο 5 παράγραφος 4)

— **Έντυπο 15α: Συμβολή των φυσικών φαινομένων στην υπέρβαση της οριακής τιμής ΑΣ₁₀ (φάση 1: μέσος όρος 24 ωρών)**

Ζώνη	Κωδικός σταθμού	Αριθμός υπερβάσεων που μετρήθηκαν	Κωδικός(οί) φυσικού φαινομένου	Υπολογισμός του αριθμού των υπερβάσεων μετά από αφαίρεση της συμβολής της φυσικής πηγής	Αναφορά στην αιτιολόγηση

— **Έντυπο 15β: Συμβολή των φυσικών φαινομένων στην υπέρβαση της οριακής τιμής ΑΣ₁₀ (φάση 1: ετήσιος μέσος όρος)**

Ζώνη	Κωδικός σταθμού	Ετήσιος μέσος όρος	Κωδικός(-οί) φυσικού φαινομένου	Υπολογισμός του αριθμού των υπερβάσεων μετά από αφαίρεση της συμβολής της φυσικής πηγής	Αναφορά στην αιτιολόγηση

Σημείωση όσον αφορά το έντυπο 15:

Το φυσικό φαινόμενο μπορεί να δηλώνεται με έναν ή περισσότερους τυποποιημένους κωδικούς που παρέχονται στο παρόν ερωτηματολόγιο (βλέπε πίνακα 5).

Πίνακας 5: Φυσικά φαινόμενα που προκαλούν υπερβάσεις της οριακής τιμής για ΑΣ₁₀: τυποποιημένοι κωδικοί

Κωδικός φυσικού φαινομένου	Περιγραφή
A1	Ηφαιστειακή έκρηξη εντός του κράτους μέλους
A2	Ηφαιστειακή έκρηξη εκτός του κράτους μέλους
B1	Σεισμική δραστηριότητα εντός του κράτους μέλους
B2	Σεισμική δραστηριότητα εκτός του κράτους μέλους
C1	Γεωθερμική δραστηριότητα εντός του κράτους μέλους
C2	Γεωθερμική δραστηριότητα εκτός του κράτους μέλους
D1	Πυρκαγιά σε χέρσες εκτάσεις εντός του κράτους μέλους
D2	Πυρκαγιά σε χέρσες εκτάσεις εκτός του κράτους μέλους
E1	Ισχυροί άνεμοι εντός του κράτους μέλους
E2	Ισχυροί άνεμοι εκτός του κράτους μέλους
F1	Ατμοσφαιρική επαναϊώριση εντός του κράτους μέλους
F2	Ατμοσφαιρική επαναϊώριση εκτός του κράτους μέλους
G1	Μεταφορά φυσικών σωματιδίων από ξηρές περιοχές εντός του κράτους μέλους
G2	Μεταφορά φυσικών σωματιδίων από ξηρές περιοχές εκτός του κράτους μέλους

Έντυπο 16: Υπέρβαση των οριακών τιμών ΑΣ₁₀ λόγω αμμόστρωσης τον χειμώνα (οδηγία 1999/30/ΕΚ άρθρο 5 παράγραφος 5)

— Έντυπο 16α: Συμβολή της αμμόστρωσης το χειμώνα στην υπέρβαση της οριακής τιμής ΑΣ₁₀ (φάση 1: μέσος όρος 24 ωρών)

Ζώνη	Κωδικός σταθμού	Αριθμός υπερβάσεων που μετρήθηκαν	Υπολογισμός του αριθμού των υπερβάσεων μετά από αφαίρεση της συμβολής της αμμόστρωσης το χειμώνα	Αναφορά στην αιτιολόγηση

— Έντυπο 16β: Συμβολή της αμμόστρωσης το χειμώνα στην υπέρβαση της οριακής τιμής ΑΣ₁₀ ετήσιος μέσος όρος)

Ζώνη	Κωδικός σταθμού	Ετήσιος μέσος όρος	Υπολογισμός του ετήσιου μέσου όρου μετά από αφαίρεση της συμβολής της αμμόστρωσης το χειμώνα	Αναφορά στην αιτιολόγηση

Έντυπο 17: Διαβουλεύσεις για τη διασυνοριακή ρύπανση (οδηγία 96/62/ΕΚ άρθρο 8 παράγραφος 6)**— Έντυπο 17α: Γενικά**

Έχει το κράτος μέλος διεξάγει διαβουλεύσεις με άλλα κράτη μέλη όσον αφορά σημαντική ατμοσφαιρική ρύπανση που προέρχεται από άλλα κράτη μέλη ή έχει διεξάγει τέτοιου είδους διαβουλεύσεις με χώρες εκτός ΕΕ; Παρακλήση να σημειωθεί το σύμβολο «+» εάν ναι «-» εάν όχι:	[+ ή -]
--	---------

— Έντυπο 17β: Προδιαγραφές ανά χώρα

Εάν ναι, παρακαλούμε	Κράτη μέλη ΕΕ															Χώρες εκτός ΕΕ		
	ΑΤ	ΒΕ	ΔΕ	ΔΚ	ΕΣ	ΦΙ	ΦΡ	ΓΡ	ΙΕ	ΙΤ	ΛΘ	ΝΛ	ΠΤ	ΣΕ	ΘΚ			
— να συμπληρωθεί το τετραγωνίδιο που αντιστοιχεί στο κράτος μέλος η στη σχετική χώρα																		
— να σημειωθεί εάν η ημερήσια διάταξη(-εις) των διαβουλεύσεων έχει (έχουν) προστεθεί στην εν λόγω έκθεση																		
— να σημειωθεί εάν τα πρακτικά των διαβουλεύσεων έχουν προστεθεί στην έκθεση																		

Σημειώσεις όσον αφορά το έντυπο 17β:

- (1) Να σημειωθεί μόνον εάν η απάντηση είναι καταφατική, χρησιμοποιώντας το σύμβολο «+».
- (2) Το κράτος μέλος μπορεί να δηλώσει τις διαβουλεύσεις που διεξήγαγε με χώρες εκτός ΕΕ χρησιμοποιώντας τους ακόλουθους κωδικούς χώρας: Βοσνία και Ερζεγοβίνη: ΒΑ· Κροατία: ΗΡ· Κύπρος: CY· Τσεχική Δημοκρατία: CZ· Εσθονία: ΕΕ· Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας: ΜΚ· Ουγγαρία: ΗΥ· Ισλανδία: ΙΣ· Λετονία: LV· Λιχτενστάιν: LI·Μάλτα: ΜΤ· Νορβηγία: ΝΟ· Πολωνία: ΡΛ· Ρουμανία: ΡΟ· Σλοβακία: SK· Σλοβενία: ΣΙ· Ελβετία: CH.

Έντυπο 18: Υπερβάσεις των οριακών τιμών που καθορίζονται στις οδηγίες 80/779/ΕΟΚ, 82/884/ΕΟΚ και 85/203/ΕΟΚ για τις οποίες υποβάλλεται έκθεση δυνάμει της οδηγίας 1999/30/ΕΚ άρθρο 9 παράγραφος 6

Ρύπος	Υπέρβαση οριακής τιμής	Μέθοδος παρακολούθησης που έχει χρησιμοποιηθεί	Κωδικός σταθμού	Τιμή που μετρήθηκε (μg/m ³)	Κωδικός(-οί) αιτίας	Μέτρα που έχουν ληφθεί

Σημειώσεις όσον αφορά το έντυπο 18:

- (1) Η αριθμητική αξία της οριακής τιμής που σημείωσε υπέρβαση πρέπει να δηλωθεί στη δεύτερη στήλη.
- (2) Για το SO₁₀ και τα αιωρούμενα σωματίδια πρέπει να αναφέρεται εάν χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της καπναϊθάλης ή η σταθμομετρική μέθοδος.

- (3) Δεν είναι υποχρεωτική η αναφορά του σταθμού, αλλά σας τη συνιστούμε.
- (4) Η αιτία της υπέρβασης μπορεί να δηλωθεί με έναν ή περισσότερους τυποποιημένους κωδικούς που παρέχονται στο παρόν ερωτηματολόγιο (βλέπε πίνακα 5) ή με έναν κωδικό ο οποίος ορίζεται από το κράτος μέλος και αναφέρεται σε ξεχωριστό κατάλογο αιτιών που περιγράφονται από το κράτος μέλος (έντυπο 19). Εάν αναφέρονται περισσότερες από μία αιτίες, οι κωδικοί χωρίζονται με άνω τελεία. Η περιγραφή που παρέχεται από το κράτος μέλος μπορεί επίσης να αναφέρεται σε χωριστό έγγραφο που επισυνάπτεται στο ερωτηματολόγιο.

Έντυπο 19: Αιτίες υπερέβασης των οριακών τιμών που καθορίζονται στις οδηγίες 80/779/ΕΟΚ, 82/884/ΕΟΚ και 85/203/ΕΟΚ: προαιρετικοί πρόσθετοι κωδικοί που προσδιορίζονται από το κράτος μέλος (οδηγία 1999/30/ΕΚ άρθρο 9 παράγραφος 6)

Κωδικός αιτίας	Περιγραφή